

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniowicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr. 395 Wydanie P M

Poznań, piątek dnia 30 sierpnia 1935

Rok 30

Poznań, 29 sierpnia.

Nie tędy droga

Nasze stanowisko w sprawie wyborów jest znane. Znaną są też przyczyny zasadnicze, dla których obóz narodowy udziału w kampanji, przeprowadzanej na podstawie takiej ordynacji wyborczej, wziąć nie może.

W dzielnicy naszej zachodniej idziemy solidarnie z resztą obozu narodowego, choć tutaj przywykliśmy zwyciężać mimo wszelkich systemów i wszelkich metod wyborczych. Udział w wyborach oznaczałby polityczne żyrowanie obecnej ordynacji wyborczej, obecnego ustroju państwowego i systemu politycznego, przeto obóz narodowy na obszarze całego państwa, włącznie ziem zachodnich, gdzie jest szczególnie silny, od wyborów się usuwa.

Twórcą nietylko ordynacji wyborczej, ale i nowego ustroju państwowego i całego systemu politycznego jest „sanacyjny” Blok „Bezpartyjny” Współpracy z Rządem. Do niego należy odpowiedzialność polityczna i moralna za wynik wyborów i za wartość przyszłego parlamentu.

Nie mielibyśmy nic przeciwko temu, żeby obóz „sanacyjny” w akcję wyborczą włożył maximum swej energii politycznej. To jego prawo. Niestety, zamiast energii pracy i wysiłku twórczego, kroczącego prostą drogą i biorącego na siebie pełnię odpowiedzialności politycznej, widzimy powtórzenie się dawnych metod fortelu, intrygi, balamucenia opinii publicznej, nakładania maski, wsuwania się za cudze parawany.

Charakterystycznym przykładem tych metod jest sprawa łowienia i szczególnie sposób łowienia podpisów organizacji niepolitycznych: społecznych, gospodarczych, kulturalnych, charytatywnych i religijnych pod partyjno-polityczną odezwą B. B. na rzecz wyborów, co napiętnowaliśmy już krótko wczoraj.

Nie zamierzamy polemizować z poszczególnymi „argumentami” odezwy. Są to „odgrzewane kotlety”, których smak dobrze jest znany społeczeństwu naszemu. Szczególny przysmak ma za powiedz, że przyszły Sejm i Senat będzie tworzył — „sprawiedliwe prawa dla wszystkich warstw obywateli”...

Oczywiście gromi się „narowy myślenia partyjnego w społeczeństwie”, a ślenia gromi te rzucają ludzie, którzy państwo utożsamili z sobą: boć, kto im służyć nie chce, ten „antypaństwowiec”, tego należy gospodarczo zniszczyć, moralnie złamać. Od tak pojętej „bezpartyjności” społeczeństwo ziem zachodnich odwraca się stanowczo.

Wiedzą o tem dobrze sternicy tutejszego B. B.; to też, apelując o podpisy do organizacji społecznych, zasłonili twarz maską bliżej nieokreślonej tajemniczej „delegatury wyborczej”, za którą w rzeczywistości ukrywa się partyjno-polityczny sekretarjat B. B. przy placu Wolności 17.

Wiedzą panowie ci niemiężej, że organizacjom społecznym według ustaw

Królowa belgijska zabita, Leopold III ranny

Straszna katastrofa samochodowa pod Lucerną pogrążyła w żałobę naród belgijski

KRÓL LEOPOLD III, SP. KRÓLOWA BELGÓW ASTRID

Paryż (Tel. wł.) Według depeszy z Lucerny została ciężko ranna w wypadku samochodowym królowa belgijska Astrid, która wkrótce zmarła. Bliższych danych narazie brak.

Paryż. (Tel. wł.) Jak się w ostat-

niej chwili dowiadujemy, według dalszych doniesień z Lucerny, belgijskiej parze królewskiej wydarzyła się dziś przedpołudniem straszna katastrofa samochodowa, w której król Belgów został ranny, a królowa zabita.

OSIEROCZONE DZIECI BELGIJSKIEJ PARY KRÓLEWSKIEJ według świeżo wydanego znaczka pocztowego.

Na szosie w pobliżu Küsnacht nad jeziorem Vierwaldstaedtersee, samochód kierowany przez króla, na zakręcie wpadł do rowu. Królowa wyrzuciona z samochodu uderzyła głową o drzewo przydrożne, rozbijając czaszkę. Została ona na miejscu zabita. Król Leopold III odniósł kilka ran na głowie. Niebezpieczeństwo życia królowi nie zagraża.

Paryż. (Tel. wł.) O tragicznej śmierci królowej Belgów otrzymujemy następujące dalsze szczegóły.

Katastrofa wydarzyła się w Merlichschahen w pobliżu Küsnacht nad jeziorem Vierwaldstaedt. Para królewska była w drodze z Lucerny do Küsnacht. Samochodem kierował sam król Belgów. Koło króla siedziała królowa. Poza tem w samochodzie znajdował się szofer. Drugi samochód podążał w pewnej odległości za samochodem królewskim. Na zakręcie szosy w pewnej chwili wóz przejechał przez brzeg szosy i wpadł do jeziora. Przez nagły wstrząs królowa została z całą siłą wyrzuciona z samochodu i wpadła na drzewo.

Miejsce, w którym wydarzyła się katastrofa, uważane jest jako zupełnie bezpieczne, dlatego do obecnej chwili nie jest możliwym stwierdzenie, z jakiego powodu nastąpiło nieszczęście. Po wypadku król Leopold był tak oszłamiony, że również od niego nie można otrzymać żadnych szczegółów. Jadący samochodem szofer został również ranny kilkoma ranami ciętymi.

Życiorys królowej Astrid

Królowa Astrid jest córką księcia Karola, herzoga zachodniej Gotlandji, oraz księżniczki duńskiej Ingeborg, wnuczki króla Gustawa V szwedzkiego.

Urodziła się 15 listopada 1905 r. w Sztokholmie. W marcu 1926 r. spotkała królową Astrid w Sztokholmie ówczesnego następcę tronu Leopolda belgijskiego. W czasie lata księżniczki szwedzkie były gościami belgijskiej rodziny królewskiej. Zaręczyny następcy tronu belgijskiego z księżniczką Astrid odbyły się w listopadzie 1926 r. w letniej rezydencji belgijskiej.

Małżeństwo było ogólnie uważane jako małżeństwo z miłości. W dniu 11. 10. 1927 urodziła się młodemu małżeństwu córeczka Józefina Karolina (Charlotta), a w dniu 7. 9. 1930 następcą tronu Baudoin. Po nagłej śmierci króla Alberta I w styczniu 1934 r. król Leopold III i księżniczka Astrid wstąpili na tron królewski.

Odsłonięcie pomnika wielkiej rodaczki

Warszawa. (Tel. wł.) Odsłonięcie pomnika Marji Curie-Skłodowskiej w pobliżu Instytutu Radowego przy ul. Wawelskiej nastąpi 5 września. (w)

Nowy poseł Jugosławji

Warszawa. (Tel. wł.) Posłem jugosłowiańskim w Warszawie został mianowany dr. Grisogono, dotychczasowy poseł jugosłowiański w Pradze. (w)

Min. Benesz w Wiedniu

Wiedeń. (Tel. wł.) W przejeździe z Pragi do Bled celem uczestniczenia w obradach Małej Ententy minister Benesz zatrzymał się na krótko w Wiedniu. W sferach austriackich twierdzą, że minister Czechosłowacji skorzystał z krótkiego pobytu, by omówić z ministrem Berger-Waldenegiem sytuację międzynarodową, w szczególności zaś poinformował się Benesz o przebiegu konferencji, jaką miał minister austriacki ubiegłej niedzieli z ministrem węgierskim Kanyą.

Konferencja Berger Waldenegga z Kanyą dotyczyła, jak wiadomo, paktu naddunajskiego.

W kołach zbliżonych do tutejszego poselstwa czechosłowackiego przeczą tej wiadomości i stwierdzają, że Benesz przebywał w Wiedniu w ścisłym incognito. Ze względu jednak na to, że minister czeski mógł obrać do Bled bliższą drogę, nie jest wiadomość o spotkaniu ministra czeskiego z ministrem austriackim pozbawiona podstaw szczególnych.

obowiązujących nie wolno się mieszać do polityki. Wbrew jednak ustawom tym usiłują organizacje społeczne wciągnąć do polityki i zaprząć do rydwaniu swojego partyjno-politycznego.

Przecież chyba najbardziej zaślepiony „sanator” nie zaprzeczy, że wybory do parlamentu są działalnością wybitnie polityczną, że udział w agitaacji wyborczej jest zdecydowanie polityczną robotą, że Blok „Bezpartyjny” Współpracy z Rządem jest organizacją bezwzględnie polityczną.

W ten wir polityczny, wir partyjno-wyborczy chce się za wszelką cenę wciągnąć organizacje społeczne, którym spraw politycznych ustawowo tykać nie wolno.

A nietylko chce się je w to wciągnąć, ale usiłuje się

je ponadto jeszcze zaskoczyć, o czym piszą nam z miasta:

„Zawezwanie do podpisania odezwy zostało wysłane 27. bm. Do rak adresatów doszło 28 bm. O ile do 29 bm. nie wypłynie odpowiedź, uważa się, że organizacja zgadza się na umieszczenie swego podpisu pod odezwą.

„Zważywszy, że do decyzji normalnej organizacji potrzebna jest uchwała zarządu, nie zdąży prawie żadna z nich na czas odpowiedzieć. O to właśnie chodzi.

„Wszystko to nic niema wspólnego z polską kulturą obywatelską.”

Takimi metodami chce się trafić do umysłowości społeczeństwa ziem zachodnich? Tą drogą chce się w niem dojść do zwycięstwa?

Odpowiedź na te pytania „sanacja” wnet otrzyma.

Po naradach gabinetu włoskiego w Bolzano

Oświadczenie Mussoliniego — Przyjaźń włosko-francuska — Zestrzelenie samolotu włoskiego w Abisynji?

Rzym. (Tel. wł.). Posiedzenie włoskiej rady ministrów w Bolzano w otoczeniu 150 tys. żołnierzy miało swoją wymowę. Uchwały, powzięte po długim referacie Mussoliniego, zmierzają do tego, że Włochy definitywnie wezmą udział w posiedzeniu Ligi Narodów 4 września. W Genewie złożą deklarację o swoim stanowisku w sprawie abisyńskiej i poprą ją dokumentami, które zobrazują rozwój tej kwestji w ciągu ostatnich 50 lat. Referat zmierza do wykazania, że polityka włoska nie zagraża ani pośrednio ani bezpośrednio interesom imperjum brytyjskiego. Zresztą sprawy kolonialne nie powinny mieć wpływu na sytuację w Europie, o ile narody nie chcą się narażać na niebezpieczeństwo nowej wojny światowej, która stałaby się nieuchronną, gdyby tak wielkiemu narodowi jak Włochy, nie pozwolono na ekspansję w rozległym kraju Afryki, gdzie kwitnie jeszcze niewolnictwo i istnieją najstraszniejsze warunki życiowe.

Zwracają uwagę na obecność podczas manewrów w Bolzano dowódcy 15 korpusu armji francuskiej. Na śniadaniu, urządzonym przez Mussoliniego dla gości zagranicznych, gość francuski siedział po prawej stronie Mussoliniego, a po lewej zajął miejsce oficer angielski. 15 korpus francuski, stacjonujący na granicy francusko-włoskiej ma szczególną wagę dla współpracy wojskowej między Francją i Włochami, udział więc w ćwiczeniach włoskich dowodzącego tym korpusem generała francuskiego jest dowodem współdziałania dwóch armji.

Na posiedzeniu francuskiej rady ministrów postanowiono wysłać do Genewy delegację w składzie: Laval, Herriot i Boncour.

London. (Tel. wł.). „Evening Standard” donosi z Addis Abeby, że wczoraj zestrzelony został przez wojska abisyńskie włoski samolot wojskowy, lecący nad terytorjum abisyńskim w pobliżu Gerlogubi w prowincji Ogaden, graniczącej z włoskiem Somali. Obaj piloci samolotu mają być ranni. Patrole abisyńskie przewiozły rannych lotników do Harraru.

London. (Tel. wł.). Wiadomość o zestrzeleniu samolotu włoskiego w Abisynji potwierdzają pośrednio wiadomości o instrukcjach, jakie otrzymali od swych konsulatów obywatele W. Brytanji, zamieszkujący Abisynję. Instrukcje te wzywają obywateli angielskich do opuszczenia w ciągu 4 dni kraju zagrożonego wojną.

Masowy wyjazd z granic Abisynji rodzin członków włoskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego świadczy również, że — o ile fakt ten miał miejsce — zestrzelenie samolotu włoskiego przez żołnierzy abisyńskich stanowiłoby dla Włoch upragniony „casus belli”.

Paryż. (PAT). O wczorajszym posiedzeniu francuskiej rady ministrów Havas donosi, iż gabinet pozostawił

Lavalowi wolną rękę co do wyzyskania ewentualnych okazji działania w Genewie na rzecz pokoju.

Paryż. (PAT). Agencja Havasa donosi z Londynu, że w angielskich kołach politycznych panuje przekonanie, iż wszelka propozycja Włoch, zmierzająca do wykluczenia Abisynji z Ligi Narodów napotka na zdecydowany sprzeciw ze strony delegacji brytyjskiej. Odpowiedzialne koła, zdaje się, nie powzięły jeszcze ostatecznej decyzji co do procedury, jaką należy zastosować w Genewie. Ponieważ wczorajsza rozmowa sir Clarka z prejmem Lavalem nie przyniosła żadnych nowych elementów, przewidywane są dalsze konferencje przed 4 września, celem dokładnego wysondowania opinji obu delegacji.

Rzym. (PAT.) Oficjalnie demontują wiadomość, która ukazała się zagranicą o tem, jakoby został stracony przez Abisyńczyków samolot włoski, noszący oznaki abisyńskie.

zji co do procedury, jaką należy zastosować w Genewie. Ponieważ wczorajsza rozmowa sir Clarka z prejmem Lavalem nie przyniosła żadnych nowych elementów, przewidywane są dalsze konferencje przed 4 września, celem dokładnego wysondowania opinji obu delegacji.

Rzym. (PAT.) Oficjalnie demontują wiadomość, która ukazała się zagranicą o tem, jakoby został stracony przez Abisyńczyków samolot włoski, noszący oznaki abisyńskie.

Polityka gospodarcza partji narodowo-socjalistycznej

Przyczyny trudności finansowo-gospodarczych Rzeszy

Berlin. (PAT). Od kilku dni obraduje komisja dla polityki gospodarczej partji narodowo-socjalistycznej w Halle. Wczoraj kontynuowała ona swe obrady w Lipsku w obecności Keppelera specjalnego pełnomocnika kancelarza dla spraw gospodarczych.

Prezydent akademii niemieckiej prof. Haushofer uzasadniał konieczność wzajemnego popierania się narodów północnej Europy w zakresie gospodarstwa. Kierownik saskiej grupy przemysłu Otto Sack wskazywał z naciskiem, że spadek wywozu niemieckiego, a tem samem powstanie trudności dewizowych spowodowane zostały nie tylko przez własne niedociągnięcia ze strony Niemiec, lecz jest wynikiem kurczenia się handlu światowego, restrykcji dewizowych, bojkotu, podwyżek ceł oraz dewaluacji funta i dolara. Wszystkie te przyczyny razem wywołały kurczenie się wywozu niemieckich fabrykatów i półfabrykatów, który z 12½ miliardów mk. spadł do 4 miliardów. Wykonanie programu odbudowy rządu Rzeszy wymaga jak największych wysiłków każdego przedsiębiorcy niemieckiego

nie tylko celem utrzymania, lecz również zwiększenia dotychczasowego udziału w eksporcie.

Berlin. (Pat). Obrady komisji gospodarczej partji hitlerowskiej odbyte w ramach Targów Lipskich zakończyły się zgromadzeniem, na którym ogłoszono szereg przemówień. Dyrektor Gold Disconto Bank — Brickmann oświadczył m. in.: Zaden naród nie może choćby na czas przejściowy wycofać się z rynku międzynarodowego i dlatego Niemcy muszą w obecnych warunkach sprzedawać zagranicą conajmniej tyle ile dla utrzymania własnego gospodarstwa zmuszeni są od zagranicy kupować. Jeżeli zagranica życzy sobie ponadto obsługi procentów i kapitałów, to musi ze swej strony dołożyć starań dla utrzymania stosunków handlowych z Niemcami. Mówca protestował przeciwko zarzutom o stosowaniu przez Niemcy dumpingu na rynkach zagranicznych. Kierownik narodowo-socjalistycznej komisji gospodarczej Bernard Koehler podkreślił również konieczność rozszerzenia za wszelką cenę międzynarodowej wymiany towarów.

Bezpieczeństwo zbiorowe czy polityka odosobnienia?

Senator St. Zjednoczonych Pope u angielskiego ministra spraw zagranicznych

London. (PAT) Minister spraw zagran. sir Samuel Hoare przyjął w Foreign Office senatora amerykańskiego Jamesa Pope'a, któremu towarzyszył chargé d'affaires Stanów Zjednoczonych Atherton.

Senator Pope, który zasiada w komitecie spraw zagranicznych, znany jest jako zwolennik systemu bezpieczeństwa zbiorowego. Obecna podróż

do Europy dała powód do pogłosek, iż jest on specjalnym wysłannikiem prezydenta Roosevelta. Wiadomość ta spotkała się z ostrą krytyką ze strony amerykańskich zwolenników polityki odosobnienia. Senator Pope zapewnił ostatnio, iż nie występuje jako oficjalny przedstawiciel rządu Stanów Zjednoczonych, że wizyta jego ma przede wszystkim charakter informacyjny.

Napad bandytów na miasto w Meksyku

Po opanowaniu ratusza, bandyci wymordowali 12 osób i zbiegli niepoznani

Mexico City. (PAT) Uzbrojona banda napadła w nocy na miasteczko Coyutla. Bandyci wdarli się do ratusza, zamordowali sekretarza rady miej-

skiej i jedenaście osób obecnych w budynku. Władze dotychczas nie wpadły na trop zлочyńców.

Kolonje dla Niemców?

London. (Tel. wł.). „Daily Mail” ogłasza artykuł, aprobujący żądania kolonij przez Niemcy. (w)

Śmiertelny wypadek Polaka

Bruksela. (PAT) Autobus, wiozący delegację emigracji polskiej na kongres Młodzieży Katolickiej w Brukseli uległ wypadkowi. Jeden z wychodźców, nazwiskiem Józef Pawlak, wyskakując z autobusu wpadł na stojący obok samochód i uległ ciężkim obrażeniom. Pawlak zmarł przed przybyciem pogotowia. Był on jednym z wybitniejszych polskich działaczy emigracyjnych w Belgji.

Greiser w Gdyni

Gdynia. (Tel. wł.) W środę odwiedził Gdynię w charakterze prywatnego prezydenta/senatu gdańskiego p. Greiser. Przyjazd p. Greisera do Gdyni był związany z przyjazdem gości z Monachjum, którym p. Greiser zamierza pokazać port polski.

Trafficzna wycieczka łodzią

Warszawa. (Tel. wł.) We wsi Licha pow. Radzyn podczas przejażdżki łódką utopiły się 17-letnia Niewęgłowska i 16-letnia Biernacka. Wypadek nastąpił wskutek żartów niejakiego Kota, który rozbijał łódkę, tak, że nabrała się do niej woda i wszyscy wpadli do rzeki. Kot zdołał się wyratować, został on aresztowany. (w)

Oszustwo żydowskie

Warszawa. (Tel. wł.) Przy ul. Twardej 23 mieścił się duży skład obuwni „Eska”, należący do małżonków Błatów. W początkach sierpnia właściciele składu poczynili wielkie zakupy surowca, wystawili weksle na kilkadziesiąt tysięcy złotych i zarządzili remont swego sklepu. Gdy rzemieślnicy przybyli do ich mieszkania, powiedziano im, że Błatowie wyjechali do Palestyny. Zaalarmowani wierzyciele złożyli skargę do prokuratora. Za zbiegami wysłano listy gończe, a wczoraj Błatowie zostali aresztowani w Palestynie i oddani w ręce kapitana statku „Polonia” celem odwiezienia ich do Warszawy. (w)

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.24 — 5.25 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.26% zł.

Kurs marki niem. Bank Polski oddział w Poznaniu, nienotowany.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘDZA

Poznań, 29. 8. 1935 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 66,50 oraz za 3% poz. bud. 40,—; pozatem obracano 4% premj. dol. po 53½.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% dol. listy zast. po 40,—, 4¼% listy zast. złote w złocie po 41,25 — 41,50, 4¼% złotowe listy zast. po 41,— oraz 4% listy zast. konwert. po 38,¼%.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 92,50 bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papierowy procentowy

5% Państw. Pożyczka Konwers. 66,50 P.

4% Pożyczka Premj. Dol., seria III 53,50 +

3% Pożyczka Budowlana, seria I 40.— P.

4¼% dol. listy zastawne serji K. z r. 1933 P. Z. K. 40.— +

4¼% listy zast. złote w złocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4¼% dol. listy zast. w złocie = 8,90 za 1 dol. 41,25 — 41,50 +

4½% złotowe list. zast. s. K. z r. 1933 P. Z. K. 41.— +

4% listy zast. konwert. ostep. P. Z. K. 38,75 +

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, dnia 29 sierpnia 1935 r.
Warunki: Handel hurtowy paryet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny orientacyjne:

Zyto zdr. suche (Usp. spok.) 11,00—11,25

Pszennica (Uspok. spok.) 15,50—15,75

Jęczmień 700—725 g/l. 13,50—14,25

Jęczmień 670—680 g/l. 12,75—13,00

Uspokojenie spokojne.

Owies nowy (Usp. spok.) 11,50—12,00

Maka

żytnia I gat. 0,55% wł. w. 18,00—19,00

żytnia I gat. 0,65% wł. w. 17,00—18,00

żytnia II gat. 55—70% wł. w. 14,75—15,75

żytnia pośl. pon. 70% wł. w. 12,75—13,75

Uspokojenie spokojne.

pszenna gat. IA 0-2% wł. w. 28,25—30,75

pszenna gat. IB 0-45% wł. w. 27,75—28,25

pszenna gat. IC 0-55% wł. w. 26,75—27,25

pszenna gat. ID 0-60% wł. w. 25,75—26,25

pszenna gat. IE 0-65% wł. w. 24,75—25,25

pszen. gat. IIA 20-55% wł. w. 24,25—24,75

pszen. gat. IIB 20-65% wł. w. 23,75—24,25

pszen. gat. IID 45-65% wł. w. 21,50—22,00

pszen. gat. IIF 55-65% wł. w. 20,00—20,50

psz. gat. IIIA 65-70% wł. w. 19,00—19,50

psz. gat. IIIB 70-75% wł. w. 17,00—17,50

Uspokojenie spokojne.

Otręby żytnie stand. 8,75—9,25

Otręby pszenne grube stand. 9,25—9,75

Otręby pszenne średnie et. 8,75—9,25

Otręby jęczmienne 8,50—9,75

Rzepak zimowy 32,50—33,50

Rzepak zimowy 30,00—31,00

Gorzycza 34,00—36,00

Groch Wiktorja 25,00—27,00

Groch Folgera 20,00—21,00

Mak niebieski 40,00—42,00

Makuch mian. w tafiach 17,50—17,75

Makuch rzepakowy w tafl. 12,50—12,75

Makuch słon. w tafl. 42/43% 17,25—17,75

Srut Soja 19,00—20,00

Słoma pszenna luzem 1,75—1,95

„ pszenna prasowana 2,35—2,65

„ żytnia luzem 2,00—2,25

„ żytnia prasowana 2,50—2,75

„ owsiana luzem 2,75—3,00

„ owsiana prasowana 3,25—3,50

„ jęczmienna luzem 1,25—1,75

„ jęczmienna prasow. 2,15—2,35

Siano zwykłe luzem 5,25—5,75

„ zwykłe prasowane 5,75—6,25

„ nadnoteckie luzem 6,25—6,75

„ nadnoteckie pras. 6,75—7,25

Okólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmienny warunkach: żyta 466 tonn, pszenicy 547 tonn, jęczmienia 610 tonn, owsa 30 tonn, maki żytniej 156,5 tonn, maki pszennej 141,2 tonn, otrąb żytnich 343 tonn, otrąb pszennych 275 tonn, gorzycy 2,5 tonn, grochu Wiktorja 107,5 tonn, rzepaku 127 tonn, wyki 1,5 tonn, maku niebieskiego 23,1 tonn, makuchu rzepakowego 15 tonn.

Wiadomości

Stan zdrowia austriackiego ministra Fey'a ranionego wczoraj w katastrofie samochodowej jest zadowolający. Ponieważ jednak wstrząs nerwowy jeszcze nie minął, lekarze nie mogą określić, kiedy minister wyjdzie ze szpitala.

Na miejscu katastrofy w tunelu kolei podziemnej w Berlinie, znaleziono jeszcze 2 ciała, tak, iż ogólna liczba ofiar wynosi dotychczas 12.

Książę Jerzy, stryj b. króla Grecji Jerzego, został raniony przez odłamki szkła w katastrofie samochodowej w pobliżu Kopenhagi.

Na obszarze Turyngji urządzone są w różnych miejscowościach publiczne koncerty, w czasie których kierownicy organizacji nar. socj. odczytują proklamacje, zawierające ostrzeżenia pod adresem „reakcji i czarnych wrogów państwa”.

Węgierski Bank Narodowy postanowił dzisiaj obniżyć stopę dyskontową z 4½ do 4 proc.

Zmarł w Rzymie minister stanu Alfred Rocco, były minister sprawiedliwości, członek Wielkiej Rady Faszystowskiej.

Nowe prawo niemieckie

(Od własnego korepondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 28 sierpnia.

Każdy prawnik pamięta, jak głębokie wrażenie wywarł w międzynarodowym świecie prawa fakt, że w procesie o pożar Reichstagu t. zw. „lex van der Lubbe” dała rozporządzeniu o ochronie państwa z 28 lutego 1933 moc obowiązującą o miesiąc wstecz, t. j. od 31 stycznia tegoż roku. Podobnie ustawa z 24 listopada 1933, dotycząca środków bezpieczeństwa, stała na stanowisku, że nie to rozporządzenie obowiązuje, które istniało w chwili dokonywania przestępstwa, lecz to, które jest ważne w chwili wydawania wyroku. Innymi słowy wprowadzona jest do pojęć prawnych Trzeciej Rzeszy całkiem nowa zasada, diametralnie przeciwna dotychczasowym normom. Od września r. b. wchodzi już formalnie w życie całokształt owych odmiennych norm prawnych, które minister Rzeszy dr. Frank nazywa słusznie „rewolucją prawa karnego”.

Uczestnicy międzynarodowego kongresu prawa karnego, zakończony w dniu dzisiejszym w Berlinie, mieli więc wysoce aktualną sposobność, by zbliżając się do źródeł, poznać zasady owej „rewolucji”. Przypatrzmy się głównym linjom wytycznym przewrotu.

Kamieniem węgielnym dotychczasowych poglądów w prawie karnem większości państw cywilizowanych, również Niemiec, była zasada, że nie ma przestępstwa ani kary — bez prawa (nullum crimen, nulla poena sine lege). Niemiecki kodeks karny wyrażał to w następujących słowach: „Czyn może być karany tylko wówczas, jeśli kara przewidziana jest prawem, wydanem, zanim czyn miał miejsce”. Przepis ten stał się do tego stopnia własnością pojęć prawnych społeczeństwa, że nie wyobrażano sobie, by mogło być inaczej. Rola sędziego polegała na trzymaniu się ściśle litery prawa, które należało jedynie odpowiednio stosować. Wyłączało to możliwość łatwego szafowania „analogią”, przez co wprawdzie czynność sędziego była skrupowana, ale zato obywatel państwa czuł się w obliczu norm ścisłych, nieugiętych, dyktujących w sposób niedwuznaczny, co wolno, a co jest zakazane.

Nowe prawo karne Trzeciej Rzeszy wprowadza tu kardynalne zmiany.

Przedewszystkiem należy podkreślić, że ogólny prąd w nowych poglądach na przyszłe prawo niemieckie wyznacza dominujące miejsce osobie sędziego. To podniesienie pozycji sędziego w Trzeciej Rzeszy wpływa już logicznie z doktryny „przywództwa”, która przeciwstawia jednostkę masie. Nowa rola sędziego znajduje wyraz w nowych przepisach postępowania karnego, w skasowaniu uchwał większości w sądach kolejalnych, a przedewszystkiem w nowej treści prawa materialnego. Z wszystkiego tego wynika, że sędzia nowego typu nie będzie tylko wykonawcą istniejących przepisów kodeksu, lecz czynny będzie sam w tworzeniu się nowego prawa. W związku z tem zastąpiony będzie w nowym niemieckim prawie karnem szczegółowy opis przestępstwa przez wytyczne ogólne, a rzeczą sędziego będzie samodzielnie ocenić, czy czyn przestępcy podpada pod to, co zdrowe poczucie społeczeństwa („das gesunde Volksempfinden”) uważa za złe.

Minister sprawiedliwości dr. Gürtner, tłumacząc niedawno wobec prasy wytyczne nowego prawa karnego, ilustrował ową „rewolucję” prawną przy pomocy szeregu dosadnych przykładów, branych z życia. Przytoczył m. in. dziedzinę nowych wynalazków, np. prądu elektrycznego lub mechanizmów automatycznych, która oczywiście wy-

wołują nowe rodzaje przestępstw, dla których jednak — jako że prawo karne powstało prędzej, aniżeli odnośne wynalazki — nie istniały dotąd kary. Przestępstwa uchodziły zatem tak długo bezkarnie, dopóki ustawa szczegółowa się nimi nie zajęła. Nowe prawo karne usuwa ten stan rzeczy.

W miejsce t. zw. „typów czynu” wprowadza nowe prawo karne pojęcie „typów przestępców”. Według nowego ustawodawstwa karnego ma sędzia prawo, w braku wyraźnego wyśzczególnienia czynu w kodeksie, zastosować analogię; przepis ów jest przeciwieństwem tego, co przewidywał dotychczasowy kodeks. Sędzia może wyznaczyć karę, nawet gdy prawo bezpośrednio nie wymienia danego czynu, jako karygodnego. Wystarczy, by czyn był „podobny”, oraz uchodził „według zdrowego wyczucia społeczeństwa” za czyn karygodny. A zatem nie będzie w przyszłości możliwe, by ktoś uniknął kary jedynie z tego względu, że istnieje „dziura” w prawie. Zasada „niema kary bez przestępstwa”, jaką znał stary kodeks, zamienia się na zasadę: „niema przestępstwa bez kary”.

Ze strony przeciwników reformy prawa karnego wysunięty został od razu zarzut, że owa łatwość operowania przy wyrokach „analogią”, czyli wzmocnienie roli sędziego przy określaniu czynu za karygodny, wprowadzić może do sądów element niepokoju i niestałości. Ludzie są omylni i ulegają namiętnościom. Jakże uchronić przestępcę przed nadmiernymi prerogatywami osoby sędziego, dla którego dawniej istniał hamulec w postaci pisanego prawa, choćby nawet nie idealnego, to jednak stworzonego przez większy aeropag ludzi?

Sam minister sprawiedliwości Rzeszy nie był wolny od tych wątpliwości, widząc w nowych przepisach dużą dozę płynności, może zbyt dużą, zwłaszcza w obecnym okresie załamywania się starych zasad. Także pojęcie t. zw. „zdrowego” sądu społeczeństwa jest nader elastyczne, dające miejsce dla wielu niejasności i luk. Choć przyznać trzeba, że zastąpienie sztywnych norm na korzyść ogólnych wytycznych w prawie karnem jest tendencją nienową — porównując np. stare pruskie prawo krajowe z niemieckim kodeksem cywilnym, widać już w przebiegu XIX stulecia tendencję ku zastąpieniu indukcji przez syntezę — to jednak spoczywa teraz na państwie podwójna odpowiedzialność. Ono będzie dokonywało wyboru sędziów, od których kwalifikacji zarówno zawodowych, jak przedewszystkiem moralnych zależeć będzie prestiż nowego prawa karnego i jego rola wychowawcza. Trudno dziś przesądzać, jak się państwo narodowo-socjalistyczne z tego zadania wywiąże.

W czynności sądów doniosłą rolę odgrywa orzecznictwo innych instancji, względnie wynik dawniejszych

procesów. W razie wątpliwości operował dotąd sędzia niemiecki istniejącym już wyrokiem sądu najwyższego. Nowe prawo znosi ten wymóg zarówno dla niższych instancji, jak i dla Trybunału Rzeszy. Jest to postanowienie, podyktowane względami politycznymi, jako że wyroki dawniejszych sądów „zapadały w warunkach politycznie i ekonomicznie odmiennych i według innego poglądu na świat (Weltanschauung)”. Okoliczność ta zatem jeszcze bardziej wywyższa rolę nowego sędziego, skoro nie ma on przed sobą nawet wzorów przeszłości.

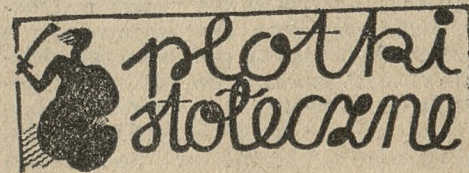
Jak gdyby w miejsce tego przewidywane nowe prawo powstanie „senatów prawa Rzeszy”, które w pewnej mierze tworzyć mają nowe orzecznictwo w myśl wytycznych narodowo-socjalistycznych. Senaty te zbierają się w razie wyłonienia się ważnych wątpliwości, a kompetencje ich, według oświadczenia sekretarza stanu dr. Freislera, przedstawiają się nader szeroko. Będą mogły rozwinąć samorzutnie działalność w biegu procesu i narzucać swoją opinię w materji prawnej, która obowiązywać będzie nawet Trybunał Rzeszy. Ponieważ członkowie tych senatów pochodzą z nominacji ministra sprawiedliwości, będzie miał przez nich rząd wpływ na sądy. To było zapewne głównym celem stworzenia owych „senatów”.

Rząd narodowo-socjalistyczny niewątpliwie przeprowadza rewolucję w nowym prawie w pełnej świadomości, że przewrót ten będzie dalszym krokiem rewolucji politycznej, przede wszystkim pod kątem widzenia wychowania społeczeństwa według nowej ideologii państwowej. Stąd też prawo podporządkowane będzie w pierwszej linii interesom państwa, takim, jak je pojmują partja „nazich”.

Wyraził to dobitnie wymieniony wyżej dr. Freisler, mówiąc, że „prawo nazistowskie opiera się na światopoglądzie narodowo-socjalistycznym, jest zatem walczące, a nie neutralne”. Nowe prawo nie ma być neutralne w sensie obiektywnego ustalenia przestępstwa i karania go podług pisanej sprawiedliwości kodeksu. Ma ono wywalczać w stosunku do opornych obywateli ideę narodowo-socjalistyczną państwa, tak, jak to czyni administracja, propaganda, czy różne komórki życia organizacyjnego.

Mamy tu znów jeden etap w urzeczywistnianiu „państwa totalnego”.

B. L.

28 sierpnia

Ponieważ już niebawem będą wybory i stanimy w obliczu zapowiadanych zmian, przeto już teraz zaczynają się dociekania na temat możliwości tych, które przyjdą. A więc przede wszystkim utrzymują, że pogłoski na temat ewentualnego podania się do dymisji i ponownej elekcji prof. Mościc-

UWAGI

Walka Rzeszy z Kościołem prowadzona jest nietylko na szerokim froncie zagadnień zasadniczych, ideowych. Jest wiele innych, mniej widocznych zakamarków życia, gdzie również wre walka, rzadziej spostrzegana przez bezpośrednio niezainteresowanych.

Tak np. wydał niedawno minister Rzeszy do spraw wychowania zarządzenie, które stanowi faktyczną likwidację nabożeństw szkolnych i wszelakich obchodów szkolnych o charakterze religijnym. Wprowadzie wspólne nabożeństwa dla młodzieży szkolnej były w Niemczech mniej praktykowane aniżeli w innych krajach, takich jak Polska, ale teraz odpadają w Niemczech nawet owe resztki pieczy duchowej w szkołach ze strony Kościoła, który np. w klasztorach zakładach naukowych w Bawarii, lub Nadrenji wywierał swój wpływ.

Oto minister wychowania publicznego zarządził, że nabożeństwa są odąd fakultatywne. Żaden uczeń nie potrzebuje więcej uczęszczać na wspólne praktyki religijne szkolne.

Rozporządzenie to uzupełniają dodatkowe komentarzami radca rejencyjny dr. Ehrlicher w dzienniku urzędowym ministerstwa. Twierdzi on, że chodzi tu o wewnętrzną uczciwość (?) i przyznanie się do prawdy (?). Dotychczas tak bywało, że uczeń zwolniony był tylko wówczas od nabożeństw szkolnych (o ile takie w danym zakładzie istniały), gdy należał do uczniów, którzy z woli rodziców wogóle nie uczęszczały na lekcje religii. Inni uczniowie zmuszeni byli stawiać się regularnie na niedzielne nabożeństwa szkolne. A że wrodzona opieka skłaniała tych ostatnich do różnych wykretów, a w dodatku — jak mówi dr. Ehrlich, — nie było dozwolone używać dyscyplinarnych środków do zmuszenia niechętnych, więc wywiązywał się konflikt, podważający autorytet władzy szkolnej. „Ten stan rzeczy nie da się pogodzić z godnością państwa, które uznaje wolność sumienia”.

Komentarz kończy się wyrazami zadowolenia, że szkoła zwolniona ureszcie jest od obowiązków, „które należą do Kościoła i rodziny”.

Na froncie walki z władzą Kościołów jest powyższe zarządzenie uprawdziej posikiem mniejszego kalibru. Ale nawet mniejsze posiki wyrządzić mogą szkodę.

kiego przez kolegium elektorów, nie znajdują potwierdzenia w przewidywaniach wróżów politycznych. Dowodzą oni, że Prezydent posiada za sobą zaledwie rok urzędowania w nowej swej kadencji i że wskutek tego nie potrzebuje się odwoływać do ponownego wyboru.

Więc nowy gabinet — gabinet o charakterze gospodarczym. Ze p. Siawek zajmie się przedewszystkiem terenem sejmowym, zdaje się nie ulegać kwestji. Któż może być jego następcą? Zwracają uwagę, że p. Prezydent, wracając z wyjazdów w górach do pracy, był w Wilnie i odwiedził p. Al. Piłsudską w Pikieliskach. Przypuszczają, że nie był to wyłącznie akt kurtuazji towarzyskiej. A tuż przed p. Prezydentem złożył wizytę w Pikieliskach minister spraw wewnętrznych p. Kościółkowski, o którym mówią, że był w momencie krytycznym w wielkich łaskach.

Któżby miał stanąć na czele przyszłego rządu?

Padają nazwiska: Al. Prystor, dużej pracy i twardej ręki; Janusz Jędrzejewicz, który miał za zadanie przeprowadzenie ustaw szkolnych i konstytucyjnych, który aspiruje dzisiaj do roli teoretyka „sanacji”; Marjan Zyndram-Kościółkowski, minister spraw wewnętrznych, młody, jeszcze nieużyty, mający za sobą sukces polityczny w postaci osłabienia ludowców przez wydobycie części „Wyzwolenia” — jak twierdzą wszyscy: „der kommande Mann”; inż. Eugenjusz Kwiatkowski, b. minister przemysłu i handlu, osobisty przyjaciel Prezydenta, posiadający dobrą markę w sferach gospodarczych.

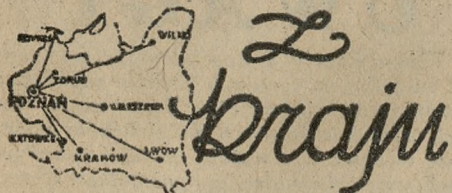
Kogo z nich los wybierze? Na kogo z nich zdecyduje się Prezydent? Czy ta lista już jest wyczerpana? Bynajmniej! Pada jeszcze nazwisko ministra spraw zagranicznych p. Becka, który gotówby stanąć jako szef rządu; mówią o Władysławie Raczkiewiczu, obecnym wojewodzie krakowskim, posiadającym w obozie „sanacyjnym” dużą pozycję towarzyską.

WARSZAWIANIN

Kobiety Abisynji postanowiły założyć specjalne stowarzyszenie „Na pomoc ojczyźnie”, aby na wypadek wojny zastąpić swych mężów w służbie cywilnej

Zapisy do Kół Kobiecych LOPP. przyjmuje Ośrodek Propagandy LOPP, przy ul. 27 Grudnia 19 i Biuro Okręgu Wojewódzkiego LOPP, przy ul. Fredry nr. 3, m. 4. Kobiety, zapisujcie się!

EMIGRACJA I POWRÓT WYCHODZCÓW

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie pierwszego półrocza r. b. wyjechało z Polski ogółem 30.886 wychodźców, w tym 14.015 do krajów europejskich i 16.871 do krajów pozaeuropejskich. Do Francji wyjechało 647 emigrantów, do Niemiec 514, na Łotwę 12.549, do innych krajów europejskich 205, do Stanów Zjednoczonych A. P. 750, do Kanady 519, do Argentyny 1.559, do Brazylii 478, do Urugwaju 180, do innych krajów Ameryki 623, do Palestyny 12.636 i do innych krajów 126 wychodźców.

W tym samym okresie czasu powróciło do Polski 15.860 wychodźców, w tym 15.158 z krajów europejskich i 702 z krajów pozaeuropejskich. Z Francji powróciło 14.854 osób, z Niemiec 105, z innych krajów europejskich 199, ze Stanów Zjednoczonych A. P. 71, z Kanady 250, z Argentyny 183, z Brazylii 33, z Urugwaju 16, z Palestyny 42 i z innych krajów 107 osób.

PRZESZŁO 1.200.000 MIESZKAŃCÓW W WARSZAWIE

Na dzień 1 lipca r. b. ludność zamieszkała w Warszawie (bez wojska skoszarowanego) wynosiła 1.231.419 osób. W porównaniu z dniem 1 lipca 1934 r. wzrost zaludnienia stolicy osiągnął 14.106 mieszkańców.

ZGON KAPLANA POLSKIEGO NA SOŁÓWKACH

Otrzymał wiadomość, że na zesłaniu na wyspach Sobowieckich zmarł s. p. ks. Józef Żmigrodzki, proboszcz parafii św. Mikołaja w Kijowie. (KAP)

NA ODWIECZNY TEMAT

W Raczynie pow. wieluńskiego małorolny gospodarz Piotr Łobus zakochał się bez wzajemności w 18-letniej sąsiadce, Weronice Majdównie. Gdy zabieg jego nie odniosły skutku, przybył do zagrody swej sąsiadki uzbrojony w rewolwer i kilkoma strzałami zabił Weronikę Majdównę oraz jej matkę. Równocześnie ranny został brat Majdowej, Jan Gawłowski. Po dokonaniu tego czynu Łobus wystrzelał z rewolweru pozbawiając się życia.

CENTRALA FAŁSZYWYCH DOKUMENTÓW W KALISZU

Po dłuższych obserwacjach została aresztowana banda, która fałszowała wszelkiego rodzaju dokumenty do Palestyny. Centrala tej bandy mieściła się w Kaliszu. Na czele jej stali K. i J. Stankiewiczowie, którzy działali w porozumieniu z niejaką E. Jakubowiczową, której mąż przebywał w Palestynie. Jakubowiczowa była w kontakcie z krawcem A. Plakentregierem i hafciarzem S. Kotem.

Podczas rewizji u Stankiewiczowej znaleziono pakiet blankietów, służących do zameldowania w magistracie kaliskim. W pracowni u jej męża znaleziono wszelkiego rodzaju pieczątki, blankiety „urzędowe” itp. Również u Jakubowiczowej, Kota i Plakentregiera znaleziono materiały obciążające. Fałszerze dokumentów zostali osadzeni do dyspozycji sądu śledczego. Banda kaliska posiadała licznych agentów w całej Polsce, m. in. również w Warszawie.

SZALONY CZŁOWIEK

We wsi Krzeperów, w okolicach Piotrkowa, wydarzył się ścinający krew w żyłach wypadek. W zagrodzie Wojciecha Pawczyńskiego powstała gwałtowna kłótnia pomiędzy Pawczyńskim, a mieszkającym u niego zięciem Stanisławem Drodźdem. Kłótnia powstała na tle majątkowym. Drodźd mistyko pobił teścia i żonę, ale w pasji podpałił stodołę ze zbożem, nie wiedząc, że w stodołę spi jego 3-letnia córeczka. Pożar tak gwałtownie objął budynek, że dziecka nie dało się uratować i dopiero po ugazaniu odnaleziono jego zwęglone zwłoki.

Drodźd zbiegł i ukrywa się.

ARESZTOWANIE DZIENNIKARZA ZA OPIS BEREZY KARTUSKIEJ

W Pińczowie został aresztowany dziennikarz Adam Grot - Czekalski pod zarzutem, że rozpowszechniał zagranicą wiadomości szkodzące państwu. Czekalski miał napisać szereg artykułów o Berezie Kartuskiej dla prasy zagranicznej. Rozprawa sądowa przeciwko oskarżonemu odbędzie się przed sądem okręgowym w Kielcach, której wyniku oczekuje się z wielkim zainteresowaniem.

ZASZTYLETOWANY PRZEZ BRATA

We Lwowie zmarł w szpitalu tamtejszym lekarz dr. Karol Salz, którego brat własny Szymon ugodził sztyltem. Zabójcę aresztowano. Przyczyną sprzeczki, w czasie której doszło do zbrodni, były kwestie pieniężne.

ZNALEZIONO SZCZĄTKI MAMUTA

Jak donoszą w powiecie stonimskim przy przeprowadzaniu robót melioracyjnych znaleziono w pokładach gliny na głębokości półtora metra dwa zęby mamuta. Oprócz tego odkopano rozmaite części szkieletu.

Niemcy głosują na kandydatów B. B.

Uchwała zarządu „Deutsche Vereinigung“

Donosiliśmy już, że zarząd Zjednoczenia Niemieckiego („Deutsche Vereinigung“) uchwalił wezwać swych członków do wzięcia udziału w wyborach do Sejmu.

Obecnie główny organ Zjednoczenia Niemieckiego w Polsce „Deutsche Rundschau“, wychodzący w Bydgoszczy, donosi że zarząd Zjednoczenia Niemieckiego, postanowił wobec braku własnego kandydata do ciał ustawo-

dawczych brać mimo to udział w wyborach i wezwał Niemców do rzucenia głosów na rzecz kandydatów z Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.

Zarząd Zjednoczenia Niemieckiego w związku z tem wyjaśnia, że uchwała ta zapadła po przeprowadzeniu ponownych rozmów przedstawicieli Zjednoczenia Niemieckiego z przedstawicielami rządu centralnego w Warszawie.

Aresztowanie narodowca w Chełmży

Z Chełmży na Pomorzu donoszą:

We wtorek o godz. 16 policja w Chełmży aresztowała korespondenta „Słowa Pomorskiego“ p. Feliksa Szulca, który jest bardzo czynnym członkiem Stron. Narodowego i radnym miejskim.

Narazie osadzono go w areszcie policyjnym w Chełmży do dyspozycji prokuratora, przy sądzie okręgowym w Toruniu. (z)

Z podwórka „sanacyjnego“

Witkowo. W niedzielę odbył się tu wiec przedwyborczy miejscowego B. B. W. R. Do lokalu wstęp mieli tylko „swoi“ — nauczyciele, urzędnicy pocztowi itp. Ogółem naliczono ich około 50. Przemawiał urzędnik Ubezpieczalni Społecznej z Gniezna, Ku-

charczyk. Ze strony zebranych padały pod adresem „sanacji“ słowa nieprzychylnie krytyki.

Międzychód. W okręgu Międzychód-wieś, Kwilcz i Łowyn delegatem do senackiego kolegium wyborczego wybrano em. p. Nowaczyńskiego z Głazewa. Płk. Konstanty Chłapowski z Mościejewa otrzymał wszystkiego 5 głosów na 76 głosujących.

Sieraków. W Grobju koło Sierakowa sołtys Mazurek zwołał zebranie informacyjne o ordynacji wyborczej, na którym przemawiał dyr. szkoły rolniczej p. Siuta. O „dobrodziejstwach“ nowej ordynacji mówili również kierownik szkoły p. Prządka i Matuszak z Chorzepowa. Jednakże u słuchaczy, zgromadzonych w liczbie 50 osób, nie znaleźli poparcia. Zgromadzeni opuścili salę z okrzykami na cześć Obozu Narodowego i Romana Dmowskiego. W lokalu pozostała tylko wspomniana „sanacyjna“ trójka.

Podobny zawód spotkał „sanatorów“ w Górze koło Sierakowa.

Ze Stronnictwa Narodowego

Powiat poznański. W Wierach odbyło się w dniu 24 b. m. zebranie Stronnictwa Narodowego. Zebranie zagał p. Bronisław Apelt, referat wygłosił prezes pow. p. Jeske z Poznania. Hymnem Młodych zakończono zebranie.

W dniu 24 b. m. w Modrzu w lokalu zebrania odbyło się zebranie Stron. Narodowego, które zagał kier. p. Józef Krzyżanek. Referat ideowy wygłosił delegat zarządu pow. p. Dowbór z Poznania. Hymnem Młodych zakończono zebranie.

W Łodzi (pow. poznański) z inicjatywy zarządu pow. Stron. Nar. powołano do życia nowe koło Stron. Narodowego. Kierownikiem został kol. Łulka.

Mosina. W niedzielę, 25. bm. odbyło się zebranie Koła Stron. Narodowego w Mosinie, które zagał prezes p. Stan. Zwierzchowski. P. Wojciechowski w godzinnym referacie przedstawił zebranym obecną akcję wyborczą na podstawie nowej ordynacji wyborczej oraz zdał sprawozdanie z ostatniego zjazdu powiatowego delegatów w Poznaniu. Po blisko trzygodzinnych obradach, w których załatwiono kilka spraw organizacyjnych, zakończono zebranie w podniosłym nastroju.

Pniewy. Walne zebranie Str. Narodowego odbyło się przy udziale około 250 osób. Referat polityczny wygłosił p. Dowbór z Poznania. Wywody prelegenta przyjęto burzą oklasków. Po dyskusji odbył się wybór nowych władz Str. Nar. Wybrani zostali: Józef Balcerak — kierownik, Kędzióra — zastępca, M. Puk — sekretarz, St. Piotrowski — skarbnik oraz Fengler, Królikowski, Kotliński, Sobociński, Prętki, Szymaniak — ławnicy. Po zebraniu do Stronnictwa przystąpiło dalszych 30 osób.

Bydgoszcz. Odbyte w ubiegłą niedzielę w kilku miejscowościach pow. bydgoskiego zebrania Str. Narodowego zgromadziły dużą ilość członków. Delegowani przez zarząd powiatowy mówcy przyjmowani byli przez zebranych z wielkim uznaniem. Wszędzie podzielano w zupełności stanowisko Obozu Narodowego wobec zbliżających się wyborów.

W Wierchucinie Królewskim na zebranie przybył komendant miejscowego posterunku P. P. i oświadczył, że zwołane przez jednego z mieszkańców Wierchucina zebranie przedwyborcze nie może się odbyć, ponieważ zwołujący nie ma praw wyborczych do Sejmu, gdyż nie ukończył jeszcze lat 24. Wobec tego obecny w sali ka proboszcz Paluchowski wziął na

siebie rolę organizatora zebrania i objął przewodnictwo. Referat wygłosił radny Konarski z Bydgoszczy.

Prócz tego referent omówił zagadnienie żydowskie i zwrócił uwagę na walkę, prowadzoną w bardzo jaskrawej formie z Kościołem i jego najwyższymi reprezentantami.

Na wniosek prezydium zgromadzeni uchwalili następującą rezolucję:

„Jak najenergiczniej protestujemy przeciwko prześladowaniom i szykanom, jakie pewne sfery stosują do Najprzewielebniejszych Księża Biskupów w Łomży i Kielcach i zanosimy gorący apel do rządu, aby wziął tych wielkiej zasługi dla kościoła i państwa Arcypasterzy w swoją opiekę“.

Uchwała ta zapadła jednomyślnie.

W Koronowie na zebraniu Str. Narodowego zgromadziło się około 250 osób. Przewodniczył prezes miejscowego koła, p. Chyła. Referat wygłosił członek zarządu powiatowego w Bydgoszczy p. Majoreczyk. Wywody jego spotkały się z żywym poparciem ze strony zebranych a charakterystyką „sanacyjnych“ kandydatów na posłów wywoływała gorące potakiwania i oklaski. W dyskusji zabierali głos również i miejscowi działacze Ch. D., którzy całkowicie pisali się na stanowisko Obozu Narodowego wobec wyborów.

Skazanie pp. Winiewicza i Mayera

Donosiliśmy już swego czasu o wyroku, jaki zapadł w procesie, wytoczonym przez pracownika Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu p. Michała Jurczeniuka redaktorowi odpowiedzialnemu „Dziennika Poznańskiego“ Józefowi Winiewiczowi oraz redaktorowi odpowiedzialnemu „Przeglądu Codziennego“ Emilowi Mayerowi w związku z oszczerczym notatkami, jakie ukazały się na łamach tych pism, w których zarzucono p. Jurczeniukowi pomoc przy wydrukowaniu „ulotek antypaństwowych“ i w kolportowaniu tych ulotek.

Sąd orzekł, że oskarżeni Winiewicz i Mayer przez dopuszczenie do umieszczenia takich artykułów niestuszenie pomówili p. Jurczeniuka o takie postępowanie, które może go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla jego zawodu — i uznał obu oskarżonych winnymi występuku z art. 255 k. k. łącznie z par. 20 ustawy prasowej.

Wobec tego obu oskarżonych skazano na karę po 1 tygodniu aresztu

i grzywnę po 5 złotych. Wykonanie kary zawieszono na przeciąg 2 lat. Wyrok skazujący winien być ogłoszony w „Dzienniku Poznańskim“ i „Kurjerze Poznańskim“ na koszt skazanych. Osk. Mayer i Winiewicz ponoszą nadto koszty postępowania karnego i inne koszty sądowe.

Wyrok ten, zapadł dnia 17 marca r. b., stał się obecnie prawomocny.

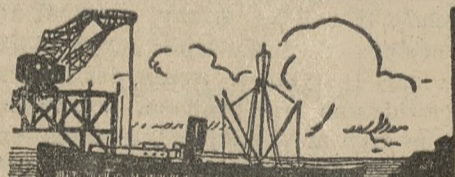
Jeszcze o biletach tramwajowych

Dyrekcja PKE zapowiada zniesienie 15-groszowych biletów tramwajowych

Pod wpływem ostatnich naszych artykułów w sprawie obniżki taryfy tramwajowej w Poznaniu, Dyrekcja P. K. E. urządziła konferencję prasową, na której p. dyr. Maćkowiak przedstawił sytuację, jaka się wytworzyła wskutek uchwały rady nadzorczej P. K. E., postanawiającej obniżyć ceny biletów normalnych z 25 gr na 20 przy zachowaniu biletów 15-groszowych za przejazd na przestrzeni 4 przestanków.

Według zapowiedzi p. dyr. Maćkowiaka przedstawionej na wspomnianej konferencji prasowej, taryfa tramwajowa ma być tylko częściowo obniżona; mianowicie 25-groszowe bilety będą kosztowały 20 groszy. Równocześnie jednak zostaną zniesione bilety 15-groszowe, co bardzo niekorzystnie odbije się na kieszeniach szerszych warstw społeczeństwa. Stanowisko swoje i zarządu miasta Dyrekcja P. K. E. uzasadnia bardzo pieczołowicie zebranymi zestawieniami statystycznymi, które mają jednak pewne „ale“ — mianowicie nie uwzględniają wzmożenia frekwencji, jaką wywołuje wszędzie i zawsze potaniecie jakiegos artykułu lub taryfy.

Ta nowa taryfa tramwajowa ma „uszczerbliwić“ ludność naszego miasta od 1 stycznia 1936.

KRONIKA WYBRZEŻA

Gdynia, 27. 8.

STAN POGODY

Na całym wybrzeżu nadal utrzymuje się pogoda. Temperatura powietrza wynosiła w dniu dzisiejszym 23 st. C. wody 19 st. C. Dość silny wiatr wschodni. Zachmurzenie nie wykazuje skłonności do opadów.

WYBRZEŻE PUSTOSZEJE

Ze wszystkich miejscowości wybrzeża w ostatnich dniach zaznaczył się silny odpyw letników. Miejscowości półwyspu helskiego już opustoszały. Również nad pełnym morzem sezon się kończy. Jedynie Orłowo ma jeszcze stosunkowo dużo gości.

OSTATNIE WYCIECZKI MORSKIE

Dziś popłynął z wycieczką do Szwecji statek „Kościszko“, zabierając na pokładzie 600 turystów. Ostatnie wycieczki cieszą się, podobnie jak wszystkie poprzednie, dużym powodzeniem. W roku następnym niewątpliwie program wycieczek będzie rozszerzony.

RUCH W PORCIE

Praca portu gdyńskiego jest nadal bardzo ożywioną. Szczególnie uderza wielka niewidziana dotąd liczba statków transoceanicznych w porcie. Wobec zbliżającego się końca sezonu budowlanego szybko posuwają się naprzód prace inwestycyjne. Zakończono już zabijanie pali pod fundamenty elewatora zbożowego i podjęto prace przy rozbudowie chłodni rybnej.

STRONNICTWO NARODOWE

Koło Stare Miasto

Zebranie z referatem odbędzie się w czwartek, 29 b. m. o godz. 20 w lokalu p. Wróblewicz, Chwaliszewo 68.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosi Zarząd.

Koło Główna

Zebranie plenarne z referatem odbędzie się w czwartek, 29 b. m. o godz. 19,30 w lokalu p. Książka, ul. Główna 38.

O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

W dniu dzisiejszym 3 pułk lotniczy w Poznaniu obchodzi 15-lecie swego istnienia, połączone ze świętem pułkowym. Płynące obecnie w niezwykle pracowitości życie pułkowe uniemożliwiło obchodzenie święta pułkowego w szerszych rozmiarach. Ponieważ oficerowie i żołnierze pułku przebywają na ćwiczeniach, święto pułkowe obchodzone będzie w ramach ściśle wewnętrznych.

Pragnąc jednak przypomnieć społeczeństwu poznańskiemu dzieje i historję pułku lotniczego, który od 15 lat złączony jest nierozdzielnie z historją naszego miasta, zamieszczamy poniższy artykuł, ilustrujący historję i działalność poznańskich lotników.

15 eskadra, sformowana w maju 1919 r. w Ławicy, walczy na froncie południowo-wschodnim, gdzie wspomaga działania dowództwa frontu na północ od linii Krasle—Busk. Współdziała w

likwidacji armji Budiennego.

Okres pokojowy pracy pułku rozpoczyna się w lipcu 1921 r., kiedy to powstaje właściwy 3 pułk lotniczy. Pierwszym dowódcą pułku był śp.

Podczas powstania w Poznaniu stacja lotnicza w Ławicy była schroniskiem i punktem oparcia całego szeregu oddziałów niemieckich i nie chciała się poddać. Ponieważ Niemcy chcieli wywieźć bogate zapasy materiału lotniczego do Frankfurtu nad Odrą, sprawa zajęcia lotniska w Ławicy stała się nagłą. Akcję zdobycia Ławicy ujął w swe ręce Wiktor Pniewski i wówczas powstańcy po bezskutecznych pertraktacjach zdecydowali w dniu 5 stycznia 1919 r. zdobyć Ławicę z bronią w ręku.

Akcję zajęcia rozpoczęto od warowni VII. Następnie powstańcy w sile 3 kompanij pod dowództwem Pineckiego, dwóch armat pod Niezychowskim, jednego plutonu strzelców konnych pod Ciężyńskim i z kilkoma karabinami maszynowymi przystąpili do zdobywania Ławicy. Natarcie rozpoczęto pod osłoną nocy i po 20 minutowym szturmie Ławica dostała się w ręce powstańców. Straty wynosiły się 2 zabitych i 5 rannych. Komendantem stacji został mianowany Wiktor Pniewski.

W dniu 7 stycznia po raz pierwszy lotnicy polscy szybowali nad Poznaniem z polskimi znakami lotniczymi.

Zdobycie Ławicy było faktem doniosłym. Jeszcze w styczniu kilkadziesiąt samolotów z bogatego arsenału lotniczego przesłano do Warszawy. Zorganizowana w tym czasie pierwsza eskadra pod dowództwem ppor. pilota Pniewskiego dała podwaliny pod 3 pułk lotniczy, który został sformowany po wojnie bolszewickiej z 1, 5, 10, 13 i 15 eskadry. Eskadry powyższe, jako jednostki wybitnie bojowe, walcząc cały czas na froncie, chlubnie zapisały się w dziejach wojska polskiego.

10 eskadra, sformowana w Odessie, przybywa do kraju pod dowództwem obecnego szefa departamentu lotnictwa gen. Ludomira Rayskiego i, podlegając dowództwu 9 dywizji piechoty, działała, po wyekwipowaniu w Ławicy, na froncie w grupie gen. Sikorskiego.

5 eskadra, sformowana w Krakowie, wykonuje zadania bojowe w grupie wschodniej w kampanji ukraińskiej, jako część składowa 3 grupy lotniczej. W akcji przeciw Budiennemu działała w rejonie Lwowa, wykonując cały szereg zadań lotniczych, które się przyczyniły do rozbitcia tej armji.

1 eskadra, utworzona w Warszawie i wyekwipowana przez stację ławicką, bierze udział na froncie litewsko-białoruskim w walkach o Wilno. Walczy w bitwie nad Niemnem.

13 eskadra, zorganizowana w Ławicy, rozpoczęła swe działania bojowe przeciwko Grenzschutzowi w okolicy Nowego Miasta i Kruszewicy, a następnie na froncie litewsko-białoruskim. Przeistoczona w eskadrę myśliwską, współpracuje z armją gen. Szepetyckiego, a następnie z 14 dywizją gen. Konarzewskiego, przyczyniając się walcnie do zdobycia Mińska i Bobrujska. Następnie walczy eskadra wespół z armją gen. Sikorskiego i gen. Hallera; bierze udział w walkach pod Swistoką i Odelskiem, dalej w bombardowaniu Lidy oraz w pościgu z czołowymi oddziałami pieszych grup pościgowych.

Gen. Kierski dekoruje na froncie krzyżami „Virtuti Militari“ personel pierwszej eskadry wielkopolskiej.

natarciach pod Żółtańcami i Zwertowem, przyczyniając się walcnie do

zginął śmiercią lotnika w czerwcu

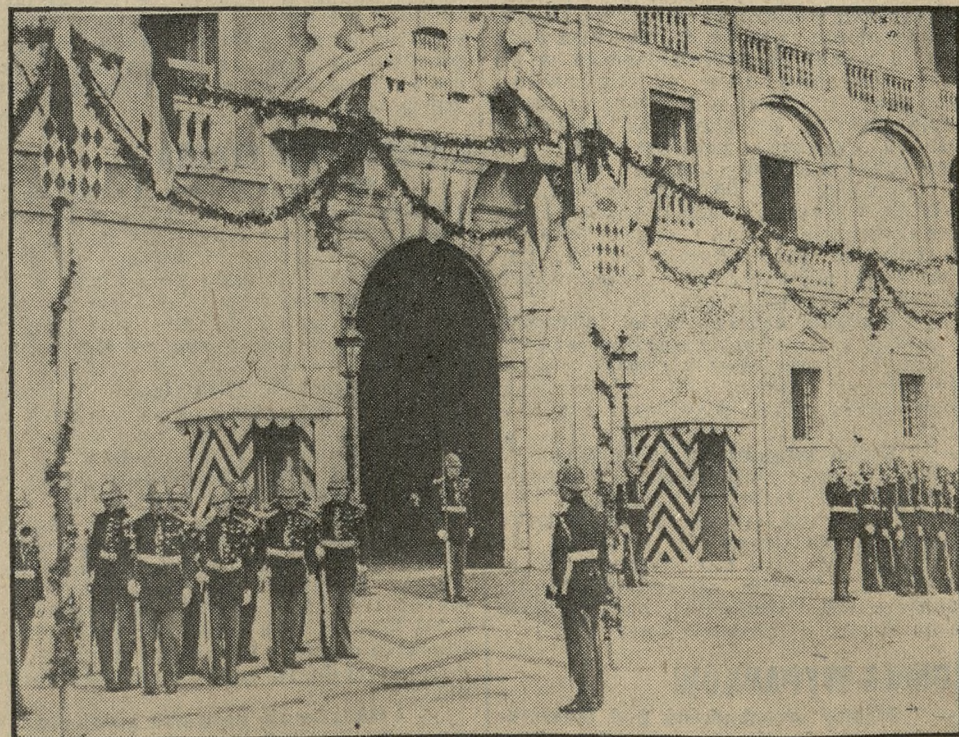
„Praca Polska“ w obronie praw robotniczych

Z Białegostoku piszą do „Warsz. Dz. Nar.“:

Niejednokrotnie już wskazywaliśmy na ciężkie warunki pracy robotnika w okręgu białostockim. Złożony ostatnio przez Zw. Zaw. Robotników Przemysłu Włókienniczego „Praca Polska“ w Wasilkowie memoriał do inspektora pracy i starosty podaje sze-

reg jaskrawych przykładów traktowania robotników-Polaków przez fabrykantów Żydów.

Memoriał podaje, iż wszelkie przepisy inspekcji pracy są fikcją, gdyż nie są zupełnie stosowane. Trudno mówić o umywalniach czy łaźniach dla robotników włókienniczych, które zgodnie z przepisami muszą być, skoro brak jest prymitywnych urządzeń ochronnych, brak wchłaniaczy pyłu i wentylatorów. Niesłychane warunki hygie-

Monaco się rozbrajał

Armja księstwa Monaco ma być rozwiązana. Wprawdzie składa się ona z 76 ludzi, ale mimo to decyzja ta władcy Monaco zrobiła niemałe wrażenie i rzekomo, jak podaje prasa angielska, w kołach międzynarodowych proponują go do nagrody pokojowej Nobla.

1926 r. Następnie dowodzą pułkiem, przeprowadzając prace organizacyjne płk. Camilo Perwi, płk. Al. Zółtowski i płk. Kalkus.

Od chwili zajęcia Ławicy poczyniono do dnia dzisiejszego całego szeregu inowacyj, wzniesiono nowe budowle, pobudowano hangary, urządzono wzorowe lotnisko. Pułk współdziałał z L. O. P. P., przyczyniając się do szerzenia idei wśród szerokiego społeczeństwa.

W czasie pokoju pułk odnosi cały szereg sukcesów m. in. w locie Małej Ententy i Polski, w krajowym konkursie awionetek i t. d. Poza tem pułk zdobył cały szereg nagród w wystawach fotograficznych i przyczynia się do organizacji stałej wystawy wojennej w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym. Wreszcie w r. 1925 urządził

Plk. Karas dowódca 3 pułku lotniczego

pułk w Poznaniu własną wystawę lotniczą, którą zaszczylicili ówczesny prezydent R. P. Stanisław Wojciechowski.

W walkach na froncie pozostawił pułk wielu bohaterów, których mogły rozrzucić na zachodnich i wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej. Na wielu piersiach tych, którzy z walk o wolność Rzeczypospolitej wrócili cało, zawisły ordery „Virtuti Militari“ i Krzyże Walecznych.

Dzisiaj 3 pułk lotniczy wychowuje nowe eskadry lotników, którzy na wypadek wojny staną w obronie całości naszych granic. Odwaga i bohaterstwo naszych lotników zjednały im ogólną sympatję, to też społeczeństwo poznańskie z pełnym entuzjazmem odnosi się do oficerów i żołnierzy tego pułku.

Przy dolegliwościach żołądkowo-kiszczkowych, braku apetytu, atonji kiszek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnym podrażnieniu, bólach głowy migrenowych zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** wywołuje doskonałe opróżnienie przewodu pokarmowego. Tg 1564

niczne i ochronne powodują ciężkie obrażenia ciała i choroby zawodowe w pierwszym rzędzie gruźlicę płuc.

Fabrykanci Żydzi bardzo często uchylają się od ubezpieczenia chorobowego czy wypadkowego, co stawia robotników w ciężką sytuację w razie choroby czy kalectwa.

Stawki płac przewidziane umowami nie są stosowane powszechnie, a w ksiązkach obrachunkowych, jeżeli wogóle są to wpisuje się sumy fikcyjne.

Ustawowego 8-godzinnego dnia pracy dość dawno nie przestrzega się, groźbą redukcji zatrudnienia się robotników częstokroć po kilkanaście godzin dziennie, bez dodatkowego wynagrodzenia. Jedną z jaskrawych i największych bolączek robotników Wasilkowa jest nadużywanie przez fabrykantów Żydów pracy młodocianych i kobiet. Brak kontroli ze strony inspekcji pracy rozuczwała pracodawców.

W stosunku do członków Zw. Zaw. „Praca Polska“ Żydzi fabrykanci stosują groźby i terror i wyrzucają z pracy.

Wolno w Polsce Żydom być palestyńskimi nacjonalistami, wolno Żydom maszerować z bronią, ale nie wolno w wolnej Polsce — robotnikowi-Polakowi być narodowcem, bo go Żyd fabrykant zaraz usunie z pracy.

Sądźmy, że złożony przez „Pracę Polską“ w Wasilkowie memoriał spowoduje wejście odpowiednich czynników w stosunki panujące na tym terenie. (G.)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sierpień

30

PIĄTEK

Kalendarz rzym.-kat.

Piątek: Feliksa m.
Sobota: Rajmunda w.

Kalendarz słowiański

Piątek: Szczęsnego św.
Sobota: Świętosława.

Słońca: wschód 4,58,

zachód 18,47.

Długość dnia 13 g. 49 min.

Księżyc: wschód 6,33; zachód 18,42.
Faza: 1 dzień po nowiu.Przewidywania pogody na piątek: Na-
daj pogoda zmienna, przelotne deszcze.

Jesienne wycieczki morskie. Nadzwyczajna frekwencja w tegorocznych wycieczkach morskich była zachętą dla Linji Okrętowej Gdynia—Ameryka do urządzenia dodatkowo dwóch wycieczek w sezonie jesiennym.

W dniu 20 września wypłynie z Gdyni okręt „Pułaski” z wycieczką do Sztokholmu, a w siedem dni później powiezie drugą wycieczkę do Kopenhagi. Ceny tych wycieczek są nadzwyczaj niskie, bo zaczynają się już od 60,— zł. Na dojazd do Gdyni i zpowrotem przysługują zniżki kolejowe.

Szczegółowe informacje, plany okrętu, cenniki itp. w Biurze Podróży Wagons-Lits-Cook, Poznań, Pierackiego 12. telefon 58-86.

ng 14 057

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Wakacje urzędowe**, które się rozpoczęły w Kurjach Arcybiskupich i w Metropolitalnych Sądach Duchownych w dniu 15 lipca rb., kończą się z dniem 15 września rb.

— **Wizytacje pasterskie dekanatu grodzkiego.** J. E. ks. biskup Dymek odbędzie wizytację kanoniczną parafii dekanatu grodzkiego w następującym porządku: 28 do 29 sierpnia Bukowiec; 29 do 30 sierpnia Gnin; 30 do 31 sierpnia Rakoniewice; 31 sierpnia Ruchocice, Zieloniec; 1 września Prochy; 2 września Parzęczewo; 2 do 3 września Kamieniec; 3 do 4 września Wielkie Łęki; 4 do 5 września Koniojad; 5 do 6 września Granowo; 6 do 7 września Ptaszkowo; 7 do 9 września Grodzisk; nadto wizytował ks. biskup Dymek 25 do 26 sierpnia Opaleniec; od 26 do 27 sierpnia Dakowy Mokre i od 27 do 28 września Michorzewo.

KOMUNIKATY RÓZNE

— **Sodalicia Panien Urzędniczek.** Rekolacje zamknięte (2 seria) odbędą się w drugiej połowie września u SS. Serafitek w Poznaniu na Miasteczku. Zgłoszenia przyjmuje prezydentka p. Joanna Kahlówna, ul. Kwiatowa 7 pr. lewa.

— **Zmiany w Szkolnictwie z nowym rokiem szkolnym.** Powołani zostali: ks. Antoni Banaszk, dotychczasowy prefekt gimnazjum w Śremie, na nauczyciela religii w państwowym gimnazjum im. Marcinkowskiego w Poznaniu; ks. Stanisław Polczyński na nauczyciela religii w miejskim gimnazjum im. H. Święcickiego w Międzychodzie; ks. Edward Pięta, dotychczasowy prefekt gimnazjum miejskiego w Międzychodzie, na nauczyciela religii przy prywatnym gimnazjum im. A. Marcinkowskiego w Poznaniu; ks. Antoni Rządki, dotychczasowy prefekt gimnazjum w Rogoźnie, na nauczyciela religii przy państwowym gimnazjum w Śremie; ks. Bogdan Strzyński na nauczyciela religii przy państwowym gimnazjum w Chodzieży; ks. Adam Szudlarski, dotychczasowy prefekt seminarjum nauczycielskiego w Rawiczu, na nauczyciela religii przy państwowym gimnazjum tamże; ks. profesor Michał Krawczyk, dotychczasowy nauczyciel religii przy państwowym gimnazjum im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, przechodzi w stan nieczynny; ks. Stanisław Juszcak, dotychczasowy prefekt gimnazjum państwowego w Rawiczu, przechodzi do pracy duszpasterskiej; ks. Stefan Ogrodowski, proboszcz parafii w Świecichowie, mianowany został wizytatorem nauki religii w szkołach powszechnych oraz delegatem arcybiskupim przy egzaminach maturalnych w Seminarjum nauczycielskim w Lesznie w miejsce ks. prałata Pawła Steinmetza.

— **Dyktacja Liceum Handlowego Kodyfikacyjnego w Poznaniu** przy ul. Wrocławskiej 17 zawiadamia, że zapisy na kurs I. przyjmują kancelarja szkoły codziennie od godz. 10—13, ale tylko w terminie do 3 września. Późniejsze zapisy uzależnione są od zezwolenia Kuratorium O. S. Pozn. i od wolnych miejsc. — Dyrekcja uprasza o wcześniejsze zgłoszenia, dla orientacji dodaje, że o przyjęcie mogą się ubiegać absolwenci Szkół Handlowych, którzy ukończyli VI kl.

Na 6 km szosy potrzeba 1055 wagonów materiału

Szoza Poznań — Swarzędz jest odcinkiem wielkiej drogi samochodowej Warszawa — Poznań — Berlin

Tuż przy nowopowstałym Osiedlu Warszawskim, u wylotu ul. Warszawskiej, znajdujemy zapórę, przeciągniętą wzdłuż szosy. Dalej nie wolno iść, ani jechać.

Tutaj rozpoczyna się szosa Poznań — Swarzędz. Zamknięto ją z powodu przeprowadzonych prac brukarskich.

Właściwie nie jest to szosa. Mamy bowiem przed sobą śliczną, szeroką ulicę, wysadzoną starymi drzewami. Takiej ulicy mogłoby powiatowi poznańskiemu pozazdrościć niejedno miasto wojewódzkie.

Przyjrzyjmy się pracom, jakie się na tej szosie przeprowadza.

Długość szosy wynosi dokładnie 5,8 km. Jezdnia jest szeroka na około 7 metrów. W samym środku jezdni, na przestrzeni 5 metrów, kładzie się drobną kostkę bazaltową, poczem następuje układanie po obu stronach szosy krawężnika o szerokości 15 cm, który ma stanowić dla szosy pewne umocnienie. Po obu bokach jezdni układa się t. zw. opaskę z dzikiego bruku względnie „głowacze”.

Ogólna płaszczyzna szosy wynosi 41 tys. metrów kw. Cała brukowana przestrzeń, w szczególności zaś drobna kostka będzie zasmolowana. To przyczyni się do tego, że uzyskamy idealną bezpylną jezdnię.

Prace wstępne dokonano przy udziale setki robotników i dwóch walców parowych. Do prac wstępnych należało rozrywanie starej szosy, nasypywanie nowej do 5 metrów rozszerzonej nawierzchni, zawałowanie kamienia polnego, oraz wytyczenie i ułożenie nowego podłoża pod bruk. Prace brukarskie podzielono pomiędzy dwie lokalne firmy brukarskie, zatrudniające razem 118 pracowników.

Na 1 metr kw. zużywa się 0,80 m sześciennych żwiru, czyli codziennie około 50 wozów. Przy tej pracy zatrudnionych jest przeciętnie 8 do 10 par koni, oraz 12 do 16 robotników. Poza tem pracuje 30 robotników przy wy-

kończaniu robót szosowych, polegającym na czyszczeniu i regulowaniu t. zw. poboczy (rowów). Na stacji kolejowej w Antoninku przeładowywano przeciętnie 25 do 30 wagonów dziennie materiału brukarskiego. Od dnia 2 sierpnia wszelki towar kieruje się do ostatniego etapu budowy, t. zn. do stacji kolejowej Swarzędz. Przy odbieraniu, translokacji oraz sortowaniu wszelkich materiałów brukarskich zatrudnionych jest codziennie przeciętnie 7 do 8 furmanek oraz 18 do 20 robotników.

Jak z powyższego wynika, przy budowie omawianej szosy znalazło zatrudnienie 274 ludzi, nie licząc kierownictwa, pracowników biurowych poszczególnych firm, oraz pracowników zatrudnionych w kamieniołomach.

Do kompletnego wykonania szosy zużyte i będą potrzebne jeszcze następujące materiały:

1. kostki brukowej bazaltowej 41.000 metrów kwadr., czyli 6.500 tonn lub 325 wagonów;
2. krawężnika 11.700 metrów bież., czyli 1000 tonn lub 50 wagonów;
3. dużej kostki nieregularnej 9.200 metrów kw., czyli 3.600 tonn, 180 wagonów;
4. polnego kamienia łamanego do podbudowy 2.400 metrów kw., czyli 3.840 tonn, lub 200 wagonów;
5. żwiru i piasku 4.700 metrów sześciennych, czyli 6.000 tonn, lub 300 wagonów.

Razem do budowy odcinka 5,8 kilometrowego potrzeba będzie 20.940 tonn materiałów, zawartych w 1.055 wagonach.

Cyfrы te obrazują nam rozmiary tej tak bardzo poważnej pracy nad zbudowaniem odcinka arterji, łączącej stolicę Wielkopolski z stolicą Rzeczypospolitej.

Na koniec warto dodać, że na jeden kilometr szosy zużywa się około 500.000 sztuk kostki bazaltowej.

Szkoły średniej (niższe gimnazjum), względnie z ukończoną szkołą wydziałową.

— **Inowacja w radio poznańskim.** W tych dniach, przy wejściu głównym do biur rozgłośni poznańskiej, wywieszono wielką tablicę, na której dla dogodności zainteresowanych wypisywać się będzie terminy prób dla nowych prelegentów, terminy posiedzeń i zwiedzania radja. Jeżeli zważymy, że rozgłośnia ma ograniczoną liczbę dni przyjęć dla interesantów, to inowacja ta oddać może dobre usługi. (wel)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Czy psów nie należałoby trzymać na łańcuszku?** Z kół naszych czytelników zwracają nam uwagę na zachowanie się psów w Poznaniu. Nietrzymane na smyczy, wpadają na pierwszego napotkanego przechodnia, powodując u niego często wstrząs nerwowy. Konkretny wypadek wydarzył się wczoraj na ul. Krasieńskiego. Z bramy domu pod nr. 9, wyleciał duży „wilk” i wpadł na przechodzącego w tej chwili spokojnie ulicą p. Gintrowicza, zam. przy ul. Zacisze 3. Dopiero interwencja innych przechodniów uchroniła p. G. od przykrych następstw. Służąca, która miała polecenie „wilka” wyprowadzić na ulicę, tak się zachowywała, że miało się wrażenie, iż czyni wielką łaskę przez uwiązanie psa na smyczy. Pies ów jest podobno postrachem sąsiadów. Czy wobec tego nie należałoby ostrego psa trzymać na łańcuszku? (wel)

— **Niespodziewany przyłot śpiewaka.** Do mieszkania p. Janiny Zaklińskiej przy ul. Matejki 4 przyleciał kanarek, znakomity śpiewak. Właściciela, oplakującego najwidoczniej stratę, dotychczas nie znaleziono. (kl)

— **Tylko termometry Celsjusza.** W ostatnich czasach weszło w życie rozporządzenie min. przemysłu i handlu z dnia 23 lutego rb., nakazujące używanie tylko termometru Celsjusza (z podziałką do 100 stopni). Według tego rozporządzenia, sprzedawca innych termometrów (np. Reaumura lub Farenheita), karany może być na drodze administracyjnej. (wel)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Pijany przechodził pod tramwajem.** Wczoraj, krótko po godz. 11, na Starym Rynku, u wylotu ul. Wodnej, wpadł pod tramwaj wskutek własnej nieostrożności jakiś osobnik, doznając licznych potłuczeń. Jak stwierdzono, niefortunny

przechodził był w stanie nietrzeźwym. Odprowadzono go na komisariat I przy ul. Gołębiej, gdzie okazało się, że jest nim Marjan Bartolik. Blizsze personalja są nieznanne. Bartolik bowiem jest tak pijany, że trudno dowiedzieć się od niego bliższych szczegółów. (wel)

— **Topielec z jeziora górckiego wydobyty.** Wydobyty został z jeziora górckiego mężczyzna, o którego utonięciu donosiliśmy w wydaniu porannem. Wiek około lat 30, włosy ciemno-blond, wasy golone, brak prawego oka. Przy zwłokach znaleziono kartkę na golenie na nazwisko Prądziński. Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej, gdzie osoby zainteresowane winny się udać celem stwierdzenia tożsamości nieznanego jak dotąd topielca.

— **Zaginiony — utonął.** W dniu 26. b. m. oddalił się z domu rodziców przy ul. Kolejowej 16, — 28-letni Andrzej Smolarek i nie powrócił. Jak się okazało, Smolarek utonął w jeziorze w Ludwikowie. Według wszelkiego prawdopodobieństwa popełnił on samobójstwo. Zwierzył on się przedtem kolegom, że jeżeli mu się „coś stało”, to szukać go należy tylko w Ludwikowie. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— **W Poznaniu ujęto i osadzono w areszcie policyjnym** 36-letniego Henryka Fraszczyskiego z Łodzi, bez stałego mieszkania. Fraszczyski, którego odstawiono do dyspozycji sądu grodzkiego w Poznaniu, poszukiwany był przez sądy grodzkie w Jutrosinie, Śremie i Rawiczu oraz komendę powiatową w Gostyniu i posterunek policji w Kórniku. (kl)

— **Zaginienie 15-letniego.** W niewyjaśnionych dotychczas okolicznościach zaginął 15-letni Bogusław Gitner z Moraska w pow. poznańskim. W niedzielę 25. b. m. o godz. 7,30 Gitner wyszedł z domu rodziców, udając się do kościoła na Jeżycach i dotychczas nie wrócił. Zaginiony jest wzrostu około 1,70 m, smukłym szatynem, o okrągłej twarzy i niebieskich oczach. Ubrany był w garnitur popielaty, czarne wysokie trzewiki sznurowane, beżową koszulę z kołnierzem Słowackiego i beżową czapkę. Na prośbę rodziców, policja wszczęła za zaginionym poszukiwania. (kl)

— **Okradzenie pasażera autobusu.** W autobusie na linii Poznań — Jarocin pomiędzy Krzesinkami a Poznaniem skradziono podczas snu pasażerowi autobusowemu p. Michałowi Piątkowi z Poznania (Pl. Sapieżyński 2) portfel, zawierający 40

złotych. Jako podejrzanego o kradzież ujęto 35-letniego Jana Trojanowskiego bez stałego mieszkania, u którego też znaleziono skradzione pieniądze. (kl)

Z WIELKOPOLSKI

— **Barcin.** Zebranie Kat. Stow. Kobiet odbyło się w tych dniach w salce parafialnej pod przewodnictwem p. Muchowej. Uchwalono urządzać wycieczkę do Biskupina, celem zwiedzenia wykopalisk zprze 2 500 lat.

— **Kat. Stow. Młodzieży Meskiej** okręgu żnińskiego urządziło na Noteci w Barcinie zawody pływackie, których wynik jest następujący: I. nagrodę na 100 mtr. zdobyło K. S. M. M. Barcin, II. nagrodę na 50 mtr. K. S. M. M. Żnin, III. nagrodę na 800 mtr. K. S. M. M. Żnin.

— Na zabawie w Szczepanowie doszło w ub. niedzielę do bójk między Tomaszewskim a Jabłońskim z Szczepanowa oraz towarzyszymi, w czasie której pobito niej. Jabłońskiego tak dotkliwie, iż odstawić go musiano do szpitala w Żninie.

— **Bydgoszcz.** W premierze doskonalej komedji Korzeniowskiego „Stary kawaler” biorą już udział również nowozaażowani na przyszły sezon artyści. Zespół wykonawców „Starego kawalera” przedstawia się następująco: Czechowska, Morozowiczowa, Motyczńska, Podgórska, Dytrych, Leśniowski, Lochman, Rewkowski, dyr. Stoma. Ten ostatni gra rolę tytułową.

— W tych dniach zjeżdża do Bydgoszczy t. zw. pociąg-wystawa, zorganizowany przez Centralne Tow. Popierania Wytworczosci Krajowej. Pociąg zatrzyma się w naszym mieście cztery dni, od 2 do 5 września włącznie, i będzie dostępny dla zwiedzania przez cały dzień. Składa się on z 35 wagonów, w których zgromadzono interesujący pokaz polskiej wytworczosci w tych specjalnie działach, które narażone są jeszcze ciągle na silną konkurencję produkcji zagranicznej. Pociąg-wystawa jest doskonałą propagandą przemysłu polskiego i wytworczosci krajowej, to też powinien obudzić w nas żywe zainteresowanie. Zachęcamy gorąco naszych czytelników do zwiedzania. Pociąg zatrzyma się na dworcu głównym.

— Na głównej arterji komunikacyjnej pomiędzy Bydgoszczą a Poznaniem, na szosie pod Rynarzewem, zamknięto na przeciąg kilku miesięcy przejazd z powodu budowy nowego, stałego mostu nad kanałem Noteckim. Pojazdy mechaniczne (samochody, autobusy itd.) mogą korzystać zastępczo z szosy Bydgoszcz — Nakło — Kcynia, lub Bydgoszcz — Łabiszyn — Żnin. Ruch pojazdów konnych, rowerów, a także ruch pieszy skierowuje się drogą objazdową na wieś Murowaniec.

— Na dzień 17 września wyznaczono w bydgoskim sądzie grodzkim termin ugody w sprawie upadłości znanej firmy bydgoskiej „Papiernia Wielkopolska”. W zebraniu tem wziąć mogą udział wszyscy wierzyciele papierni. Odnośnie akta obejrzać można wcześniej w sekretariacie Sądu Grodzkiego, pokój nr. 5.

— **Wymiana miesięcznych biletów tramwajowych** oraz nabycie nowych biletów uskutecznić można w biurze elektroni miejskiej przy ul. Warmińskiego 8 (pokój 2) w godzinach od 8—3 po poł. oraz w biurze podróży „Orbis”, plac Teatralny 6 w godzinach od 8,30—1 i od 3—6 po poł.

— Podczas zabawy pomiędzy dziećmi na ulicy Chwytowa 3-letni Mieczysław Puchowicz, syn tramwajarza, przewrócił się tak nieszczęśliwie, że doznał złamania obojczyka.

— Niejaka Maria Brzezińska, lat 18, pochodząca ze wsi Frydlew, powiatu sepeleńskiego, zasłabła po wyjściu z kościoła N. Serca Jezusowego. Był to tak poważny wypadek zasłabnięcia z wycieńczenia, że wniesiono Brzezińską do zakrystji, gdzie jeden z księży natychmiast udzielił jej namaszczenia olejami świętymi. Następnie odwieziono Brzezińską w stanie bardzo poważnym do szpitala miejskiego. Od dłuższego czasu była ona bez pracy i żyła w skrajnej nędzy.

— Skradziono z pociągu towarowego pomiędzy Bydgoszczą a Maksymilianowem 5 worków cukru, wagi 500 kg. Podczas zarządzonych dochodzeń znaleziono 4 worki cukru, które porzucono w odległości 2 km od stacji w Rynkowie.

— **Czarnków.** Żydowi Lakhajmerowi ze Lwowa wydzierżawił swoje mieszkanie właściciel kamienicy p. Dobrowolski, zam. narazie w Poznaniu. Żyd prowadzi w Czarnkowie skład obuwia, galanterji, porcelany i t. d. Na mieszkanie to reflektowali również Polacy.

— Do krwawej awantury doszło w domostwie p. Klamerka przy ul. Krzyżowej. Lokator Józef Walkowski od dłuższego czasu nie płacił komornego, wskutek czego dochodziło do kłótni między właścicielem domu a lokatorem. Podczas jednej z kłótni Walkowski, wraz z żoną, pobili bardzo dotkliwie Klamerka.

— Rejonowy dzień sprawności, połączony z zabawą latową, urządziło K. S. M. M. w Gebicach. W siedmiobojach dla starszych zdobył I nagrodę p. Maczyński K. S. M. — Smieszkowo, w pięcioboju dla młodszych zdobył I nagrodę Wojtkiewicz K. S. M. M. Czarnków, w biegu okrężnym Maćkowiak Brzeźno. W rozgrywkach koszykowych Czarnków — Smieszkowo 8:23, Czarnków — Gebice 24:10.

— Eksplozja nastąpiła przy pracach żwirowni Osuchu, gdzie teren oświetla się lampami karbidowymi. Przy przetwarzaniu wózka na szynach przewrócono stojak napełniony karbidem. Kiedy zbliżył się robotnik Gapski, nastąpiła eksplozja. Gapski odniósł poważne rany na twarzy i rękach.

— Wskutek złamania się widel u przedniego koła spadł z roweru i pokaleczył się dotkliwie na twarzy jadący do pracy Jan Galuta. Po nałożeniu opatrunku przez lekarza Galuta udał się do pracy.

— **Gniezno.** Klub sportowy „Stella” w Gnieźnie obchodzi w niedzielę, 1 września 20-letnie swego istnienia. W związku z uroczystością odbędą się w sobotę i niedzielę różne gry sportowe.

— Piesza pielgrzymka do Dąbrówki Kościelnej pod przewodnictwem ks. Grabianki wyruszy z kościoła św. Wawrzyńca dnia 7 września o godzinie 6 rano. Zaś pielgrzymka rowerowa pod przew. ks. proboszcza Chilomera dnia 8 września o godz. 6 rano.

— **Jarocin.** Pociąg najechał pod Baranowem na 4-konną furmankę, własność p. Czarnieckiego z majątności Dobrzyca. Kołmi powoził Adolf Troeger z folwarku Nowy świat. Pod-

Bratobójstwo pod Inowrocławiem

Epilog sądowy krwawej tragedji w Przybysławiu

Inowrocław (c). Przed bydgoskim sądem okręgowym na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu toczyła się sensacyjna rozprawa o bratobójstwo, dokonane w znanej rodzinie kujawskiej, od dziesiątek lat zasiedlającej w Przybysławiu. Na ławie oskarżonych zasiadli Czesław Zieliński i Czesław Walczak, oskarżeni o bratobójstwo i poplecznictwo.

Dnia 30 stycznia b. r. Jan Zieliński, właściciel 88-morgowego gospodarstwa, zastrzelony został nagle w mieszkaniu podczas czytania gazety. Strzał ugodził go w twarz, i ranny po 10 dniach zmarł w szpitalu w Inowrocławiu.

W dochodzeniach ujęto jako zabójcę brata Czesława Zielińskiego, który od dłuższego już czasu prowadził z zamordowanym spór o spłatę schedy rodzinnej. Bratobójcę aresztowano, a wraz z nim Czesława Walczaka, sąsiada Zielińskich i przyszłego szwagra bratobójcy, który miał mu dostarczyć naboję i broni.

Aresztowany Czesław Zieliński usiłował dwukrotnie po zbrodni popełnić samobójstwo. Po przeprowadzonej rozprawie sąd skazał Zielińskiego na 6 lat więzienia, a Walczaka wskutek braku dowodów uniewinnił.

do podatku gruntowego, 40 proc. dodatku komunalnego pobieranego na rzecz miasta w wysokości 25 proc. państwowego podatku od nieruchomości, 15 proc. kwoty przypadającej na rzecz miasta z tytułu podatku od lokali i 50 proc. podatku od zbytku mieszkaniowego, pobieranego na rzecz miasta. Odnośny statut zatwierdził władze nadzorczych i został urzędowo opublikowany.

Opalenica. Wizytującego w niedzielę, 25. b. m. arafaję opalenicą ks. biskupa Dymka na granicy powiatu powitał starosta z Nowego Tomysła. Na rynku powitał J. Em. ks. biskupa w imieniu miasta członek rady miejskiej p. Marjan Hoffmann, a Krystyna Ignaciówna wygłosiła wierszyk, wręczając ks. biskupowi piękny bukiet kwiatów. Następnie udano się do kościoła, gdzie powitał J. Em. ks. Chudziński. Po odprawieniu modłów przez ks. Chudzińskiego udzielił ks. biskup wiernym arcybiskupiego błogosławieństwa. Ulice, które przejeżdżał ks. biskup, tonęły w zieleni i kwiatkach. Do sakramentu bierzmowania przystąpiło około 2 tys. parafian. Wieczorem odbyła się w sali p. Dyderskiego akademja, w czasie której J. Em. ks. biskup dziękował wiernym za miłe przyjęcie. Na zakończenie odśpiewano „My chcemy Boga“. W poniedział-

nie rady miejskiej miasta Pakości. Radni narodowi, stając w obronie groźba publicznego w postaci wkładów K. K. O. i miasta, które jako organ poręczający Kom. Kasy Oszczędności pokryć będzie musiał wysokie straty teje instytucji spowodowane nieogładną gospodarką kredytową b. organów K. K. O. — stawili wniosek o pociągnięcie b. organów i b. naczelników teje kasy burm. Lipczyńskiego i p. B. Kamińskiego do odpowiedzialności, aby miasto i obywatele uchronić przed ciężarem ponoszenia strat. Wnioskowi temu sprzeciwili się radni B. B. i radni N. P. R., tłumacząc się tem, że miasto nie jest w stanie płacić wysokich kosztów ewentualnego procesu. Wobec tego wniosek upadł. Przeciwno takiej uchwałie radni narodowi złożyli votum separatum, a od czynników miarodajnych domagają się będą pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

Poniec. Zebranie Stronnictwa Narodowego w Poniecu odbyło się 23. bm. Przewodniczył prezes kol. Balcerzak.

Dnia 25. bm. rozegrany został mecz piłki nożnej pomiędzy K. S. M. Poniec a „Sokołem“ Rawicz z wynikiem 4:3 dla Rawicza.

Dożynki kółka rolniczego obchodzono w Poniecu w dniu 25. bm. z bardzo urozmaiconym programem.

APOLLO

FRANCISZKA
GAAL

WSPANIĄŁA

NA OTWARCIU SEZONU

jutro w piątek, 30 sierpnia br.

w swej najnowszej przebojowej komedji wiedeńskiej

jako ILONKA

POBIŁA REKORD WESOŁOŚCI

nr 13255

Seanse 5—7—9

lek odprawił ks. biskup mszę św., następnie zwiędził majątek parafji, poczem patron kościoła, p. Ruczyński w Rudnikach, podejmował wysokiego Dostojnika kościoła obiadem. Po krótkim nabożeństwie w kościele udał się J. Em. ks. biskup do Daków Mokrych.

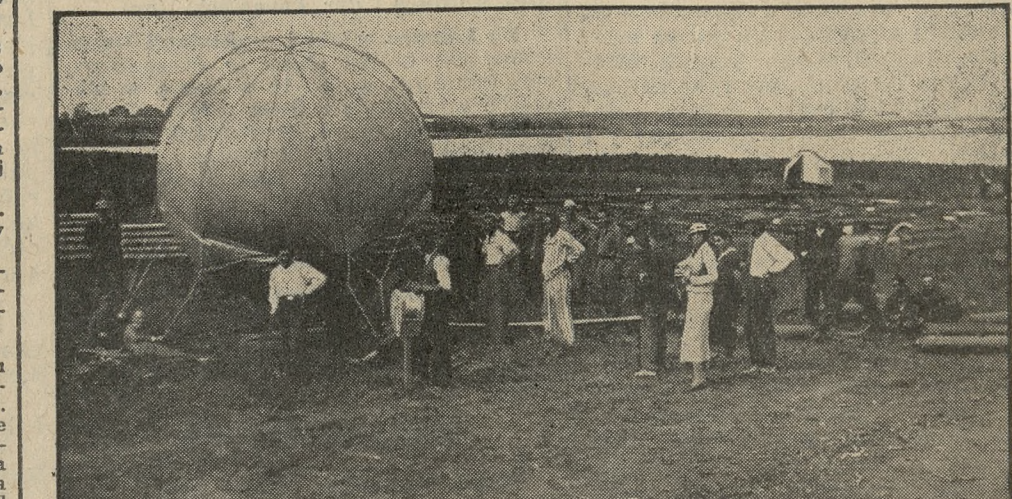
Pobiedziska. Placówka pobiedziska Stronnictwa Narodowego urządziła w niedzielę, dnia 25. bm. wycieczkę do lasu majątności Pomarzanowice. Zbiórka nastąpiła przed mieszkaniem kierownika placówki kol. dr. Bartłtza, skąd pociąg z orkiestrą wycieczkową wyruszył na miejsce zabawy. Program obejmował różne gry, strzelanie do tarczy o nagrody i tańce.

Pakość. Jak radni B. B. bronią interesu i mienia publicznego, wykazało ostatnie posiedze-

Rogoźno. Pod zarzutem nielegalnego zbierania składek przytrzymano 33-letniego robotnika Jana Zielińskiego z Zdniewa w pow. tarnobrzskim. Zbierał on nielegalnie składki na budowę kościoła w Byszewie, a jak ustalono w toku dochodzeń, zebrane na budowę kościoła pieniądze Zieliński zatrzymywał dla siebie i składał je na swoje nazwisko w P. K. O. w różnych miejscowościach. Aresztowanemu zatrzymano książeczkę P. K. O. oraz znalezione przy nim gotówkę i zdeponowano w sądzie grodzkim w Rogoźnie.

Skoki. Jarmark kramny i bydłowy, który odbył się ostatnio w Skokach, zgromadził mało straganiarzy żydowskich. Ogół społeczeństwa zrozumiał już hasło „Swój do swego“ i omijał też stragany żydowskie.

Balon nad osadą z przed 2500 lat

Z pod warstw torfu, ostrożnie zbieranych warstwą za warstwą w Biskupinie, wydobywają się coraz to dokładniejsze zarysy osady sprzed 25 wieków. Dzięki pracującej tu drugi już rok ekspedycji prehistorycznej z każdym dniem pogłębia się wiedza o życiu zatopionego przed wiekami osiedla. Na rozkopanej przestrzeni, obejmującej około 2000 m. kw. zarysowują się rzuty poziome kilkunastu chat, ulic itp. Dla sfotografowania całego terenu odkryć ekspedycja zyskała obecnie balon. Balon ten będzie mógł unieść aparat foto-

graficzny do wysokości 80 m. nad terenem i w ten sposób sfotografuje się całą osadę. Będzie to ogromnym ułatwieniem dla sprządzenia dokładnego planu całego terenu prac wykopaliskowych. Zdjęcia z tego balonu pojawią się w jednym z najbliższych numerów „Ilustracji Polskiej“. W nr. ostatnim (35) Ilustracja Polska przynosi obficie ilustrowany feljton znakomitego prehistoryka, prof. J. Kostrzewskiego o dotychczasowych wynikach badań w Biskupinie.

Most na rzece „Wielna“ pomiędzy Skokami a Rościnnem znajduje się w opłakany stanie. Powierzchnia jest zmurszała, po jednej stronie brak poręczy. Nie trudno zatem o niebezpieczny wypadek. Apelujemy do kompetentnych czynników, aby ze względu na bezpieczeństwo publiczne sprawą tą się zainteresowali.

Wycieczka wozami drabiniastymi do Głęboczek urządził w dniu 25 b. m. K. S. „Wielna“. Po przybyciu wieczorem do Skoków przed pomnikiem Serca Jezusowego odśpiewano „Wszystkie nasze dzienne sprawy“.

Sroda. Rozegrany w niedzielę, 25. bm. mecz piłkarski o mistrzostwo kl. C. — pomiędzy Z. S. Sroda a „Britania“ Poznań dał wynik 2:1, oraz „Britania II“ Poznań — Z. S. Sroda 2:1. Mecz miejscowych drużyn Pogon — Legia przyniósł wynik 3:2 (3:1).

Wolsztyn. Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ motocyklista mistrz słusarski Duda z Rakoniewic. D. najechany został przez autobus, jadący do Poznania i doznał złamania nogi. Duda nie posiadał prawa jazdy.

Wagrowiec. Sąd Okręgowy w Gnieźnie skazał na sesji wyjazdowej w Wagrowcu kupca Panczkowskiego z Mieściska na 10 miesięcy więzienia i utratę praw obywatelskich na 3 lata za czyny niemoralne z małoletnimi.

W szpitalu powiatowym w Wagrowcu przebywa p. Świętek, prezes koła Stronnictwa Narodowego z Tarnowa w pow. obornickim. Został on napadnięty i ciężko poraniony sztyletami w płuca przez bandę „Strzelców“. Kol. Świętka odwiedza licznie Młodzi z miejscowego koła S. N.

Miejscowe koło Stronnictwa Narodowego urządziło dnia 25 sierpnia zabawę latową w Modrzejewie z licznymi urozmaieniami. Zabawa udala się doskonale.

Odbyło się plenarne zebranie Chóru Farnego pod przewodnictwem prezesa. Przyjęto szereg osób na członków oraz omówiono sprawozdanie z wycieczki do Dębiny i po jeziorze durrowskim. Ponadto wygłoszono aktualny referat. Na tem obrady zakończono.

Kino „Metropolis“ wyświetla na rozpoczęcie sezonu film religijny „Przeor Kordecki — Obrońca Czechochowy“.

Do Wagrowca przybył wędrowny teatr „Wesołe Miasteczko“ z karuzela, huśtawkami i teatrem marionetek. Widowiska odbywają się codzień na Targowisku.

Dziś w nocy włamano się do kurnika ks. Suszczyńskiego i skradziono 10 kur i 6 kaczek. Ks. prof. Michałkiewiczowi skradziono 6 kur. W obu wypadkach sprawcy nie zostali wyśledzeni.

Urząd Stanu Cywilnego w Wagrowcu zanotował ostatnio 4 urodzenia, 1 ślub i 2 zgony.

Wszembórz, pow. Września. Ks. prob. Paweł Pekacki z Kołaczkowa i administrator parafji Wszembórz otrzymał z dniem 1 października br. przeniesienie do parafji w Kcyni, gdzie już poprzednio był wikariuszem. Ks. prob. Pekacki przez swój blisko 5-letni pobyt w tut. parafji zaskarbił sobie ogólny szacunek parafjan jako gorliwy i sumienny kapłan, przez swą uczciwość i wyteżoną pracę, do której zabrał się z całym zamilowaniem. Owocem jej pozostanie wspaniała świątynia — wybudowana za jego staraniem w miejsce kościoła drewnianego. Opuszczenie jego tut. parafji wzbudza u parafjan niemały żal.

Września. Na nadzwyczajnym walnym zebraniu klubu sportowego „Viktoria“, w którym wziął udział delegat Okr. Zw. Piłki Nożnej sekr. p. Wojciechowski z Poznania, wybrano nowy zarząd w osobach pp.: dr. Tadeusz Nowaczkiwicz — prezes, Wacław Bacik — zast., Władysław Makowski, Kubacki, Kamiński, Fl. Bulczyński, Smolarek, Giżewski, Budzyński i Ziętek. W wolnych głosach zabierali głos pp.: dr. Nowaczkiwicz, Wojciechowski, Balcerkiewicz i inni. Mimo trudności finansowych K. S. „Viktoria“ rozwija się doskonale, zrzeszając najlepszych sportowców na terenie Wrześni.

Nowe wykopaliska pod Bydgoszczą

Bydgoszcz (f). Na terenie wsi Lucim, powiatu bydgoskiego podczas orki w polu, własność Jana Holki, natrafiono na grób skrzynekowy, zawierający kilka urn z kośćmi i przedhistorycznymi narzędziami.

Powiadomione o odkryciu władze państwowe zwróciły się natychmiast do Uniwersytetu Poznańskiego z prośbą o wydelegowanie jednego z prehistoryków dla zbadania wykopaliska oraz sąsiedniego terenu, w którym znajdują się mogły dalsze tego rodzaju groby. Do Lucimia delegowany będzie prawdopodobnie jeden z asystentów, prowadzących prace wykopaliskowe w Biskupinie, pow. żnińskiego.

Sfałszowany czek na 18.000 zł

Świecie (ths). Pod zarzutem defraudowania 6 tys. złotych na szkodę firmy Przechowskie Młyny i Tartaki w Przechowie aresztowano b. kasjera 21-letniego Michałowskiego i osadzono w areszcie sądowym.

W związku z tem aresztowano również buchaltera firmy Szykiewskiego, którego jednak zwolniono. Szykiewski po zwolnieniu udał się do Poznania, gdzie na sfałszowany czek podjął w P. K. O. 18 tys. zł i zbiegł w niewiadomym kierunku.

Afera nabrała zrozumiałego rozgłosu.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Helena Szymkowiakówna z podziękowaniem za szczęśliwy przebieg operacji, za uleczenie z chorób, z prośbą o wysłuchanie 2 zł; — Jakób Kubasiak, Wroniawy, 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 22 zł.

czas wypadku parowóz kolejki powiatowej Pleśszew — Krotoszyń zabił konia, a drugiego poranił. Wóznica wyszedł bez szwanku.

Inowrocław. Miejska szkoła handlowo-przemysłowa przyjmuje wpisy na dział handlowy i pomocnicze dietetycznych. Ostateczny termin składania wniosków mija 2 września rb.

Wieczór ogni bengalskich urządził w parku solankowym miejscowy Klub Sportowy „Goplania“. Impreza ta zgromadziła około tysiąca widzów. Do oświetlenia wieczoru przyczynił się w dużej mierze występ orkiestry zdrojowej.

Na zlecenie lekarza władze policyjno-sanitarne w Inowrocławiu zarządziły sekcję zwłok dwuletniej dziewczynki Bożeny W., córki niezamężnej robotnicy, zamieszkałej w „Młynie“, gdzie poza eksmitantami przebywają najgorsze mety z bliższej i dalszej okolicy.

Miejscowy pułk „dzieci kujawskich“ (59 p. p.) oraz 4 p. a. l. stacjonowane stale w Inowrocławiu, wyruszyły w tych dniach na kilkutygodniowe manewry.

W Dąbrowie Biskupiej, jednej z największych wiosek pow. inowrocławskiego, już 32 razy w tym roku jakaś niszczycielska reka podłożyła ogień pod zabudowania tamtejszych rolników. Podpaleni dokonali pewien tajemniczy osobnik. Aby sprawcę przychwycić na gorącym uczynku władze bezpieczeństwa wydelegowały z Inowrocławia do Dąbrowy dwóch wywiadowców, którzy tam dłuższy czas przebywali. W tym okresie nie zanotowano też żadnego pożaru. Kiedy jednak (w tych dniach) funkcjonariusze policji śledzącej wioskę opuścili, wybuchł w ten sam dzień wieczorem wielki pożar u mistrza kowalskiego Warwasa. Obecnie zabrano się do wyśledzenia podpalacza z zdwojona energią.

Staraniem ks. prob. Makowskiego oraz Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo odbył się w Gnieźnie doroczny „dzień chorych“, zainicjowany uroczystym nabożeństwem i kazaniem. W czasie mszy św. wszyscy chorzy otrzymali komunię św., poczem odbyła się wspólna kawa.

W jednej z restauracji przy ul. Dworcowej w Inowrocławiu usiłował popełnić samobójstwo Antoni Antkowiak, pochodzący z Rawicza. Powodem tragicznego kroku desperata było zwolnienie go z pracy, skutkiem czego znalazł się w sytuacji bez wyjścia. Antkowiak pracował ostatnio, jako piekarz, w piekarni p. Harandy w Złotnikach Kujawskich.

Zawodowego przemytnika sacharyny aresztowano onegdaj w Łojewie pod Inowrocławiem. Jak wykazało śledztwo, przytrzymany nazywa się Stanisław Ruśniak i pochodzi z Dąbia, powiatu nieszwawskiego. Istnieją pewne poszlaki, że był on członkiem dobrze zakonspirowanej szajki handlarzy tej trucizny.

Koźmin. Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej wygłosił p. burm. Podlewski przemówienie, w którym uczcił zasługi s. p. burm. Jahnkego, położone przez Zmarłego około rozbudowy miasta. Radni uczcili pamięć s. p. burmistrza przez powstanie. Następnie ustalono przemianowanie ulic: ul. Zapłocie na Florjańska, ul. Staniwską na ul. Marsz. Piłsudskiego, pl. Zamkowy na pl. Powstańców, ul. Aleksandra na ks. biskupa Łukomskiego, ul. Bednarską na Gryszyńskiego, ul. Żydowską na Wierzbowa, dwie ulice wzdłuż toru kolejowego na Dworcowa i Towarowa.

Krzywin. Zjazd straży pożarnych odbył się w Krzywiniu 25. b. m. Nabożeństwo na intencje zjazdu odprawił ks. dziekan Wesołowski. Po mszy św. udano się przed wspaniałnie, której poświęcenia dokonał ks. dziekan Wesołowski. Po przerwie obiadowej odbyły się zawody strażackie. W grupie III — 1 m. zajęła O. S. P. z Czempinia, 2 m. z Szezepowic, 3 m. z Jerki. W grupie IV — 1 m. z Naclawia i harcerze z Kościana, 2 m. z Czarnkowa i 3 m. z Ziemińca. Po zawodach odbyła się zabawa tańcowa.

Miedzychód. Odpust „Ściecie głowy św. Jana“ w parafji miedzychódzkiej oraz wprowadzenie ks. Klauzińskiego jako proboszcza do kościoła parafjalnego odbędzie się w niedzielę, 1 września r. b. Zbiórka miejscowych towarzystw przed probostwem, skąd wymarsz do kościoła.

Poświęcenie nowowbudowanej strzelnicy urządził w dniu 1 września komisariat straży granicznej w Miedzychodzie. W programie o godz. 14 zbiórka w Muchocinie i wymarsz na strzelnicę. Uroczystość zakończy zabawa w lesie.

Mieścisko. Na zawodach okręgowych w Wagrowcu I nagr. w rzucie dyskiem zdobyła dch. Joanna Michalska z Mieściska. „Sokół“ okręgowy — Wagrowiec. I nagr. w biegu 3000 metrów „Sokół“ Wagrowiec, drh. Andrzejewski Piotr z Mieściska, I nagr. w biegu 800 m. „Sokół“ Wagrowiec, drh. Muszyński Władysław z Mieściska, I nagr. na 400 m. „Sokół“ Wagrowiec, drh. Julian Muszyński z Mieściska. III nagr. w biegu 3000 m. „Sokół“ Wagrowiec, drh. Maks. Michalski z Mieściska.

Oborniki. Przytrzymanych podczas obławy policyjnej za włóczęgostwo i żebractwo Stanisława i Józefa Jędraszak, Józefa Gila, Andrzeja Pakołówskiego, Jana Sobkowiaka, Romana Peisserta, Witolda Prusaka i Jana Tedyńskiego bez stałego miejsca zamieszkania skazał sąd grodzki na 4 miesiące przymusowej pracy w Bojanowie.

Doroczną zabawę latową urządził Tow. Gimn. „Sokół“ Oborniki w dniu 1 września w ogrodzie Strzeleckiego Bractwa Kurkowego.

Kradzieży roweru dokonano przed probostwem w Objezierzu na szkodę Feliksa Więckowskiego z Górki I. Z pół majątności Chruścowa skradziono 30 cetr. ziemniaków.

Ostrów. Wydział karny tutejszego sądu okręgowego skazał Franciszka Szpaiek z Sulmierzyca za dzieciobójstwo na 1 rok więzienia. Zasadzona powiła 21 lipca br. dziecko, które zaraz po porodzie udusiła i ukryła na strychu. — Zielińska Marja z Krepy zasadzona została za fałszywe oskarżenie na 1 miesiąc aresztu. — Za usiłowane przekupienie policjanta skazał sąd Anne Smetkówną na 6 miesięcy więzienia i 30 zł grzywny. Wykonanie kary sąd zawiesił na 3 lata. — Seelinger Otton z Szklarki Przeg. sfaloszował kartę rowerową i otrzymał za to 6 miesięcy więzienia. — Dytfeld Józef z Zamocia podrobił tabliczkę rowerową i został skazany na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem kary na 2 lata.

B. dyrektor teatru w Kaliszu Jan Otrebski zamierza w Ostrowie utworzyć stały teatr z tem, że objędnąć będzie i okoliczne miasta. — Maraton taneczny urządził tu przedsięwzięcie „Rivery“ na sali Strzelnic. Do konkursu stanęło 11 par. Pierwszą nagrodę otrzymała para Cerekwicka — Wodny.

Podatek inwestycyjny na pokrycie kosztów elektrowni miejskiej będzie zarząd miejski na rok 1935/36 pobierał w wysokości 50 proc. dodatku komunalnego do państwowego dodatku

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CHOPIN CZY SZOPEN

Kwestja nie jest wcale nowa — istnieje od lat przeszło stu, t. j. od chwili, kiedy nazwisko naszego największego muzyka zaczęło w piśmie publicznym wymieniać. W czasach tych „Kurjer Warszawski” używał pisowni fonetycznej. Rodzina młodziutkiego wówczas kompozytora, chociaż sama trzymała się autentycznej pisowni francuskiej, jednakże przeciw pisowni „Kurjera” nie protestowała, on sam również tego nigdy nie czynił, mimo że podpisywał się zawsze Chopin. Inna rzecz z pisownią a inna z wymową. „Kurjer Warszawski” swoją pisownią zbliżał się najbardziej do francuskiego brzmienia nazwiska Chopin, bo pisał Szopen, co się zupełnie nawet pokrywało, jeżeli sobie wyobraźmy, że dawano nacisk na ostatnią zgłoskę nazwiska, jak tego francuski język wymaga. Ale w potocznej mowie z pewnością tego nie zachowywano, poczem bardzo łatwo przyjęło się do zmiany na en i powstało z tego nazwisko Szopen z akcentem na pierwszą zgłoskę, jak tego polski język, przy wszystkich dwusylabowych wymaga wyrazach. W ten sposób naród sam spolonizował obce nazwisko jak najkategoryczniej, i w tej formie spopularyzowało się ono w całej Polsce. Wszyscy bez wyjątku, nawet najgorliwsi zwolennicy pisowni autentycznej, nie stawali się nigdy o ściśle wymawianie nazwiska, bo też Szopen, Szopena, Szopenowi itd. nie dało się ani wymawiać, ani pisać, gdy Szopen, Szopena, Szopenowi, szopenowski, samo przez się nawyło się na usta. Cóż prostszego ponad taką pisownią? Ale formalisci upierają się przy pisowni Chopina, Chopinowi, chopinowski itd., jak gdyby to mogło uratować autentyczność nazwiska. Zawsze zapominamy o tem, że kardynalną właściwością polskiego języka jest deklinacja nazwisk, której obce języki, jak wiadomo, nie znają wcale. Przypuszczam, że wielu zwolenników tej „chopinowszczyzny” chodziło o honor, że w Polsce niema ludzi tak mało kulturalnych, iżby nie wiedzieli, że Ch powinien być wymówione jak sz, a in jak ę. A jednak nie mówią o analfabetach, iluż jest u nas ludzi, którzy z nazwiskiem tem spotykają się nieraz, a mimo to o pisowni tegoż nie mają właściwego pojęcia. Więc przecież dla „tłumu” trzeba było wyjątek zrobić i przy nazywaniu ulic używać pisowni fonetycznej, bo tablica z napisem „Ulica Chopina” wywoływałaby z pewnością odczytywanie „Ulica Hopina”, odbiegające już całkowicie od autentycznego brzmienia, a nawet przesuwające sprawę w dziedzinę humoru w rodzaju Carmeny lub Tosci, wymawianych przez „Wesołą falę lwowską” bez udziału spółgłoski k. Bo Tońków i Szczepków mamy we wszystkich polskich miastach bardzo jeszcze dużo; a że wciągamy ich często w społeczne życie całego ogółu, przeto musimy im przebaczyć nieznaną francuskiej gramatyki, zwłaszcza że w żadnej szkole powszechnej do obowiązkowych przedmiotów ona nie należy.

A tymczasem Fryderyk Szopen był, jest i będzie po wszystkie czasy nie tylko geniuszem światowego znaczenia, lecz i największym polskim Muzykiem, twórcą prawdziwie swoistych, rdzennie polskich utworów. Wysoce wytworna forma artystyczna tychże, chociaż przybiera chwilami salonowe polski, nigdy nie przestaje być wyrazem ducha narodowego. Duch ten tym razem obrał sobie skromną fizycznie powłokę, chwiejną, filigranową, może właśnie dlatego, ażeby swą siłą tem cudowniej objawić. W iluż to wypadkach bowiem miłość ojczyzny okazuje się naczelną, główną podporą nie tylko psychiczną, lecz nawet i cielesną egzystencji Szopena! Wprawdzie przyzwyczailiśmy się uważać go za męczennika tęsknoty, mimo to jednak twierdzić można napewno, że sama świadomość, iż jest Polakiem, krzepiła jego nerwy, tłumiała niedomagania fizyczne, napełniała go energią w chwilach, gdy odczuwał, że pragnie dla Polski utworzyć w sobie „świat zupełnie odrębny”. Polska wieś w latach młodzińskich dawała mu zdrowie i rozwijała siły fizyczne; pod koniec życia stała się dla niego jakimś widziadłem przyszłości. Mawiał przed swoimi, że radby jeszcze w swem życiu pod koniec znaleźć spokoju i ciszy gdzieś pod polskim niebem, przy wiejskim kościółku, gdzieby mógł spłacać grą na orga-

nach dług wdzięczności tym, od których brał przez całe życie piękne i nowe motywy dźwięków i rytmów, tworzące nastroje i wzloty.

Mimo obce nazwisko był więc nawskróś Polakiem. Czy zaś kiedykolwiek zastanawiał się dłużej nad sprzecznością swych głębokich uczuć patriotycznych z obcym swem nazwiskiem, o tem nic pewnego nie wiemy. Prawdopodobnie kwestja nazwiska nieraz musiała być u niego przedmiotem rozważań, a już w szczególności w okresie narzeczeństwa z Marią Wodzińską. Trudno bowiem przypuścić, ażeby, znając do gruntu familję swę narzeczoną, a zręszą i ją samą, nie miał odczuwać w chwilach refleksji, że on, heraldycznie bez znaczenia, nieznający wcale najbliższych krewnych swego ojca, przebywających gdzieś w dalekiej Alzacji, nie nadaje się na członka arystokratycznej, dumnej a niewątpliwie i próżnej po światowemu polskiej rodziny. Marię Wodzińską, mimo jej artystyczne upodobania, pośadzano też nieraz, że mimo całkowitej świadomości, że Szopen jako artysta był zjawiskiem zupełnie niezwykłym, przecież wolałaby, żeby się nazywał Szopowicz lub Szopiński, a obok herbu miał odpowiedni szereg dziedzicznych włości. Bo niewolno tu zapomnieć, że Szopen jako jej narzeczony miał za ledwie dwadzieścia kilka lat i mimo całego podziwu, jaki wszędzie wzbudzał kompozycjami i grą swoją, o jego olbrzymim znaczeniu w historii sztuki i w dziejach kultury narodowej mowy jeszcze nie było. On zaś w swojej idealnej skromności sam sobie z pewnością sprawy z tego wówczas nie zdawał.

Życie Szopena było zakrótkie, ażeby mógł być świadkiem owoców swej pracy twórczej i jej wiekopomnego znaczenia dla sprawy narodowej. Przedewszystkiem dużo lat upłynąć musiało, zanim zagranica przestała go uważać za Francuza. Wkońcu jednakże stało się to, a dziś kwestja narodowości Szopena w kulturalnym świecie muzycznym zagranicy nie istnieje. Jakże łatwo przyszłoby nam dzisiaj jednym krokiem jeszcze pójść naprzód w ustaleni tego pewnika. Wykluczyć raz nazawse pisownię francuską, a przyjąć pisownię polską jego nazwiska.

Przed laty kilkoma miesięcznik „Muzyka” rozpisał ankietę w tej sprawie. I tu dopiero okazało się, że dziwnie konserwatywnymi, a nawet, powiedzielibyśmy, biurokratycznymi okazali się — muzycy. Kwestja prawniczego formalizmu wydawała się im bardzo ważną. Jak można zmieniać samowolnie nazwisko, które w dokumentach osobistych brzmi inaczej? Tak się zapytują. A ja pozwolę sobie na to zapytać, jakim prawem zmieniamy od lat tyłu bez ustanku nazwisko to, wymawiając najwyraźniej Szopen z akcentem na pierwszą zgłoskę i ze zmianą in (e) na najpospolitsze en?...

Literaci byli zdania przeciwnego. Wszyscy oświadczyli się za polską pisownią fonetyczną. Bo też nigdzie ów „Chopin” nie razi w tym stopniu, co w zdaniu wyrażającym jakąś myśl wzniosłą. Szopen, wielki piewca narodowy, to nie Chopin z metryki chrztu, ze spisu ludności, z aktu zejścia, z katalogu wydawniczego a chociażby i z programu... Gdyby zaś tej różnicy nie było, to pierwszorzędnym znawcy języka polskiego, jak Przybyszewski, Norwid, Konopnicka i wielu innych nie pisaliby stale — Szopen. Czy możnaby sobie wyobrazić tytuły utworów literackich jak „Szopen a Naród”, „Fortepian Szopena”, „Nad grobem Szopena”, a chociażby „Styl szopenowski” (z intencją podkreślenia pierwiastku polskiego) lub „Szopen-Mazurem” (Szopen w jednym z listów powiada o sobie: „taki Mazur jak ja...”), pisane z użyciem autentycznej pisowni? Chyba w ostatnim wypadku, ale to już tylko w sensie ironicznym...

St. Niewiadomski
Warszawa

Pisma nadesłane

„Lot Polski”. Nr. 14. Treść: „6. VIII. 1914 — 6. VIII. 1935”. — „Co, gdzie i kiedy?” — J. B.: „Szkoła szybocowa w Kulikowie”. — K. P.: „AMA — pierwszy polski szybocowca motorowy”. — W. S.: „Oczekiwany pasażer”. — A. W.: „Wielka defilada powietrzna”. — „Unic”. — Z życia Ligii Obrony Powietrznej i Przeciwwzajemnej. — Kack-Uech: „Egzamin”. — Adres Red. Warszawa, Wierzbowa 9.

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR

W teatrach warszawskich. Z Warszawy donoszą nam: Teatr Wielki gra z powodzeniem operetkę „Rose - Marie” z L. Szczepańską w roli głównej. W Teatrze Narodowym idzie komedia Scribe'a p. t. „Walka kobiet” przetłumaczona przez J. Lorentowicza. Popisowe role mają tu Cwiklińska i Brydzińska. Reżyserował E. Chaberski. Do Teatru Letniego przeniosła się grana poprzednio w Narodowym komedia „Stare wino” z Wysocką, Modzelewską i Junoszą Stępowskim. Teatr Polski gra sztukę Bus Feketyego p. t. „Urodziny”, złożoną z sześciu obrazów powiązanych osobą bohatera. Rolę główną człowieka w różnych okresach życia, od wczesnej młodości do późnej starości, — gra J. Wegrzyn. Wyreżyserował ten „sceniczny zyciorys” K. Borowski. (tw)

Dramat d'Anunzio pt. „Umarłe miasto” napisany dla Eleonory Duse, ilustrowany muzyką F. Malipiero, odegrany został pod gołym niebem w Asolo, gdzie Duse spędziła koniec swego życia. (mz)

PRZED SEZONEM TEATRALNYM

Z Krakowa donoszą nam:

Dyr. Karol Frycz, który od nowego sezonu obejmie kierownictwo Teatru im. Słowackiego, przystępuje do pracy ze szczegółowo przemyślanym programem. Na otwarcie sezonu w dniu 1 września wystawiona będzie niegrana od r. 1877 „Wychowanka” A. Fredry w reżyserji samego dyrektora. Na następne przedstawienie przygotowuje się komedia Zapolskiej „Ich szworo”. K. Junosza-Stępowski wystąpi gościnnie w krakowskim teatrze w kilku kolejno sztukach: „Henryku IV” Pirandella, „Śmierci Iwana Groźnego” Aleksiego Tołstoja (przedwojennego — nie współczesnego autora powieści i dramatów historycznych z dziejów Rosji), w „Rozbitkach” Blizińskiego i w komedji francuskiej „Azais”. W dalszych terminach przewidziane jest wystawienie „Candidy” Shawa, dalej gościnnie występy S. Wysockiej w „Nocy listopadowej”, wreszcie „Niebieski ptak” Maeterlincka. Tak w głównych zarysach przedstawia się program na rok 1935. Początek nowego roku 1936 stać będzie pod znakiem jubileuszu L. Solskiego, który wystąpi w „Złotej czasce” Słowackiego, w „Pociesznych kwintyniach” Mollera i w „Intrydze i miłości” Schillera. Na ten też czas przewiduje się też wystawienie nowej sztuki K. H. Rostworowskiego p. t. „Jubileusz”, poświęconej Solskiemu. Z dalszych premier zapowiada dyr. Frycz: „Wesele Figara” Beaumarchais, „Mrówki” Pawlikowskiej, „Beatrix Cenci” Słowackiego, wieczór jednoaktówek polskich z repertuaru klasycznego z „Kawalerem marcowym” Blizińskiego, „Chata za wsią” Syrokomli i „Dwiema bliźniaczkami” Fredry. Oczywiście program ten może ulec zmianom i przesunięciom w wypadku wypłynięcia na sceny jakichś nowości polskich, czy zagranicznych. Dyr. Frycz zamierza dawać trzy premjery w miesiącu, zrywając z dotychczasową tradycją cotygodniowych premjer w soboty. (kt)

NAUKA

Historycy Europy Wschodniej zjeżdżają się na kongres naukowy do Budapesztu w dniu 22 września. Polskę reprezentować będą prof. Handelsman, prof. Zakrzewski, prof. Korduba i dyr. Łopaciński. (np)

Na kongres sztuki i Archeologii Iranu, który, jak to już obszernie donosiliśmy, rozpocznie się w dn. 10 września w Moskwie, wyjeżdżają z Polski: dyr. zbiorów państwowych, dr. A. Lauterbach, doc. S. Przeworski, prof. T. Mańkowski i dr. S. Komornicki, dyrektor Muzeum Czartoryskich w Krakowie.

OCHRONA ZABYTKÓW

Osiele przedhistoryczne. We wsi Ligota Samborowa, w pow. strzeleckim Śląska Opolskiego odkryto cmentarzysko pochodzące z daniem fachowców z przed 3 tysięcy lat. (oz)

KRAJOZNAWSTWO

Turystyka plocka. Ostatni zeszyt plockiego miesięcznika regionalnego p. t. „Życie Mazowsza” jest wydany pod znakiem turystyki. Obok artykułu J. Strzeleckiej (poprzednio wygłoszonego jako odczyt w Radio) o Plocku, jako miejscu wycieczkownem i jego zabytkach, spotykamy artykuły K. Mazynera o Plocku pod znakiem turystyki. St. Szlimma o turystyce, jako źródle dochodu, wreszcie L. Rogowski o dniu Plocka. Poza temi artykułami znajdujemy wspomnienie K. Staszewskiego o początkach ochotniczej straży ogniowej w Plocku, tudzież informację o hodowli konia szlachetnego w Plocku. Jak zwykle i tym razem podano kilka reprodukcji zabytków sztuki ludowej z teki inwentaryzacyjnej Mazowsza plockiego ks. A. Dmochowskiego. (J. St.)

SLAWISTYKA

Fonograficzne archiwum Czeskiej Akademji. W r. 1929 założyła Czeska Akademia w Pradze archiwum fonograficzne. Jest to szereg zdjęć dialektologicznych, muzycznych, literackich itd. Płyty zawierają rozmowy w różnych dialektach czeskich i słowackich, pieśni ludowe, tańca, dalej utwory poetyckie deklamowane przez autorów i aktorów, monologi i całe sceny z utworów scenicznych, wreszcie odczyty wybitnych uczonych, polityków itp. Jest uderzające, że w pierwszym roku zrobiono 509 zdjęć, potem przez cztery lata ani jednego, w r. 1933 nagrano 39 płyt, znów rok przerwy i w 1934 dodano jeszcze 11. Koszt wyniósł przeszło 300.000 koron czeskich. Obecnie ukazał się katalog zdjęć, płyty będą do nabycia w handlu.

MUZYKA

Sezon oper pod gołym niebem jest we Włoczech w pełnym biegu. Wielkim napiwem turystów cieszy się arena rzymska w Veronie, gdzie wśród wspaniałej architektury scenicznej śpiewają najświetniejsi artyści, jak Gina Cigna i Bruna Kasa (soprany), Ebe Stignani (mezzosopran) baryton Tagliabue, bas Pasero, tenorzy Merli, Masini i w. in. Szczególnie podobała się „Norma” i „Cavalleria Rusticana”. (mz)

Nowy Hindemith. Genewska „Orchestra symphonique de la Suisse romande” wykonała po raz pierwszy nowe dzieło Pawła Hindemitha, pt. „Malarz Mateusz”. (mz)

MAŻ KATARZYNY MANSFIELD

Na kobietę, która poślubi wybitnego literata, pada zwykle pewien wydatek odwrotny. Zachodzi on u Johna Middletona Murry, którego żoną była zmarła w r. 1923 Katarzyna Mansfield, autorka świetnych nowel. Jej pośmiertnie wydane listy przełożono niedawno na język polski.

Sam Middleton Murry jest krytykiem literackim i wydawał bardzo modernistyczne pisma, poświęcone prądom umysłowym i artystycznym. Gdyby jednak nie małżeństwo, byłby dziś zapomniany, chociaż ustawicznie usiłuje na siebie zwrócić uwagę, np. w ostatnich czasach wynurzeniami w duchu komunistycznym. Wogóle wszystko, co pisze, obliczone jest na efekt. Podobno postać Burlapa w „Punkcie i kontrapunkcie” Aldousa Huxley'a stanowi karykaturę tego enfant terrible, zresztą karykaturę, skreśloną zapewne ze zbytniem okrucieństwem.

Obecnie ogłosił Murry pierwszą część autobiografji. Charakteryzuje tu siebie z cynicznym gestem jako „po części snoba, po części tchórza, po części sentymentalistę”. Przypominają się obliczone na epatowanie burzliwów wynurzenia dekadentów (oczywiście minorum gentium) z okresu Młodej Polski.

Poza tem interesować mogą różne anegdotyczne wspomnienia o sławnych współczesnych, przedewszystkiem o Katarzynie Mansfield i o D. H. Lawrence, którego Murry był przyjacielem. Nie szczędzi on niczyjej pamięci, opisując np. szczegółowo, jak Lawrence bił się z żoną. Ciekawszymi jest inny epizod. Żona sławnego dyplomaty bolszewickiego, p. Litwinowa, entuzjastowała się autorem „Kochanka Lady Chatterley”. Wypatrzyła go pewnego razu w towarzystwie państwa Murry i jeszcze jednego literata, z którym wybrali się na wycieczkę. Była wówczas na pagórku — i zaczęła biec nadół z wyciągniętymi rękami, wołając ekstazyjnie:

— Lawrence! Lawrence!

Zarówno to zachowanie się, jak ekscentryczny strój p. Litwinowej wystraszyły Anglików.

— Wielki Boże! — zawołał Campbell.

— Nie, ja tego nie zniosę — rzekła Katarzyna Mansfield.

I uciekli, pozostawiając Lawrence'a na pastwę rosyjskiej wielbicielki. Nawiasem mówiąc, nie był on bynajmniej zwolennikiem komunizmu, bo nigdy nie mógł pogodzić się z kultem cywilizacji materialnej, przedewszystkiem maszyn. W. T.

Książki nadesłane

M. Auerbach i K. Dąbrowski: „Disce latine”. Podręcznik do nauki łaciny dla I klasy gimnazjalnej. Lwów, 1935. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.
St. Bąkowski i Fr. Lorenz: „Fizyka”. Podręcznik na III klasę gimnazjalną. Lwów, 1935. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Perspektywy światowe na rynku zbożowym

Rok temu było można formułować optymistyczne przewidywania na temat położenia na rynku zbożowym świata. Bądź co bądź zbiory 1934 r. były najniższe na przestrzeni ostatniego 10-lecia; pszenicy zebrano o 11 proc. poniżej przeciętnej za ostatnie 5-lecie, żyta o 3 proc., ryżu o 5 proc., jęczmienia o 13 proc., owsa o 26 proc., kukurydzy o 33 proc. Wobec tendencji na rynku była rok temu silna. Nie można tego powiedzieć o obecnym położeniu.

Wprawdzie trudno jest szacować zbiory światowe w chwili obecnej, jednak już dzisiaj przewidzieć można, że rok bieżący pod względem urodzaju będzie lepszy od zeszłorocznego. Nadto należy mieć na uwadze, że kurs polityki prorołniczej w większości państw europejskich nie tylko trwa w dalszym ciągu, ale — więcej nawet — zaznacza się wyraźniej, aniżeli w ubiegłym roku. Nie pomogło na nic porozumienie pszeniczne. Kraje importerskie nadal starają się o zapewnienie swym producentom dogodnych i rentownych warunków zbytu. Taka np. Anglja zwiększyła powierzchnię uprawy pszenicy o 14 proc., Czechosłowacja o przeszło 6 proc., Danja o 8 proc., Finlandja o 25 procent...

Chociaż więc warunki klimatyczne na ogół w Europie nie sprzyjały pszenicy, to jednak z powodu rozszerzenia obszaru zasiewnego należy się spodziewać, że zbiór tegoroczny przewyższy zeszłoroczny. Międzynarodowy Instytut Rolniczy w Rzymie ocenia zbiór pszenicy w Europie na 43 miljn. t. (rok temu 41,7 miljn. t.). W państwach pozaeuropejskich urodzaj pszenicy na ogół nie był zadowalający (Stany Zjednoczone, Kanada, Indie Bryt., Marokko, Tunis, Argentyna i Australja), a jedynie w nielicznych krajach (Turcja, Syryja, Algier) można być zadowolonym ze zbiorów.

Trudno w tej chwili przewidzieć, jak kształtować się będzie cena pszenicy. W każdym razie jest rzeczą pewną, że uszczuplone znacznie w ub. roku zapasy wzrosną o pokaźną ilość.

Jeśli chodzi o żyto, zapowiedzi brzmią na ogół dobrze. Wprawdzie zbiory prawdopodobnie nie osiągnęły przeciętnej za ostatnie 5-lecie, niemniej jednak uchodzą za wystarczają-

jące. Niemcy pokryją swoje zapotrzebowanie, przelewając nadwyżkę ewentualną na zapas żelazny, przeznaczony na wypadek wojny. Węgry będą dysponować nadwyżką o 100 tys. t. wyższą od zeszłorocznej; mają jednak zapewniony zbyt w Szwajcarii i Austrii. Wyjątek stanowią kraje północne, gdzie warunki klimatyczne (późna

Okolo 106 milionów złotych deficytu!

Dochody państwa w okresie pierwszych 4 miesięcy r. budż. 1935/36 wynosiły ogółem 621.428 tys. zł wobec 685.353 tys. zł w odpowiednim okresie r. budż. 1934/35, wydatki zaś 727.278 tys. wobec 685.353 tys. złotych.

Deficyt budżetowy za okres pierwszych 4 miesięcy b. r. budż. wynosi przeto 105.850 tys. zł, podczas gdy w odpowiednim okresie r. budż. 1934/35 budżet był zrównoważony.

Poszczególne pozycje dochodów i wydatków państwowych w okresie 4 miesięcy r. budż. 1935/36, t. j. od 1 kwietnia do 31 lipca 1935 r. przedstawiały się w tysiącach złotych następująco: dochody: administracja 394.362, w tem dochody z podatków i opłat 314.596, inne dochody administracyjne 79.766; wpłaty do skarbu państwa do przedsiębiorstw 20.667, z monopoli 206.399,

włosna) odbiły się ujemnie na życie. Taka np. Finlandja da nam możność zwiększenia eksportu żyta, bowiem zwykli jej dostawcy (Litwa i Łotwa) nie zdołają pokryć zapotrzebowania finlandzkiego.

Wreszcie, jeśli chodzi o urodzaje jęczmienia i owsa, to na ogół wiadomości o stanie tych zbóż są pomyślne. Natomiast zbyt na zboża pastewne napotka na trudności z powodu skurczenia się światowego pogołowia zwierzęcego, szczególnie w Niemczech i w Stanach Zjednoczonych.

w tem z monopoli solnego 14.100, z tytoniowego 106.500, spirytusowego 69.086, zapalczanego 7.544, z loterii państwowej 9.169; wydatki: administracja 724.117, w tem władze naczelne, t. j.: Prezydent, Sejm i Senat, prezydium rady ministrów, Najwyższa Izba Kontroli Państwa 5.981, min. spraw zagranicznych 14.094, wojskowych 254.812, skarbu 36.310, min. spraw wewnętrznych 66.313, sprawiedliwości 28.216, przemysłu i handlu 20.290, komunikacji 6.351, rolnictwa i reform rolnych 12.200, wyznań religijnych i oświecenia publicznego 102.511, poczt i telegrafów 427, emerytury 54.796, renty inwalidzkie i pensje 34.594, obsługa długów państwowych, t. j. raty amortyzacyjne i odsetki 68.995, dopłata skarbu państwa do przedsiębiorstw 2.421, dopłata skarbu państwa do funduszy 440.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Udawadnianie obrotów podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu.** Min. skarbu, powołując się na postanowienia § 5 ustęp 3 rozporządzenia min. skarbu z dnia 13 kwietnia 1935 r. w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winem, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami, wyjaśniło okólnikiem z dnia 25 lipca 1935 r. L. D. V. 18692/4/35, że w przedsiębiorstwach sprzedaży, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, obroty ze sprzedaży artykułów objętych scalonym podatkiem przemysłowym, winny być, poczynając od dnia 1 maja 1935 r. wyodrębnione w księgach, a odnośne zapisy odpowiednio udokumentowane (np. specjalnymi kasowymi blokami sprzedaży, dziennymi wykazami poszczególnych utargów, rachunkami, korespondencją i t. p.). O ile w księgach han-

dlowych nie są wykazywane odrębnie obroty ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem, wówczas przedsiębiorstwa sprzedaży obowiązane są po upływie każdego roku kalendarzowego w terminie składania zeznań sporządzić szczegółowe wykazy obrotów ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem. Wspomniane wykazy winny być udokumentowane w sposób powyżej wskazany.

Z KRAJU

(k) **Zniżka lira, funta i franka belg.** Na wczorajszych giełdach walutowych zanotowano przejściowo w rannych godzinach wyraźne osłabienie lira włoskiego, które jednak później — niewątpliwie pod wpływem interwencji — prawie całkowicie znikło. Dewiza na Medjolan w Warszawie nie była notowana. Dewiza na Londyn nieco osłabła. Późniejsze notowania londyńskie świadczą o dalszym osłabieniu funta, któ-

ry, mimo to, notowany jest wciąż bardzo wysoko. Dewiza na Nowy Jork nie wykazała prawie żadnych zmian i osłabła tylko w Warszawie. Pozostałe dewizy nie wykazały poważniejszych zmian, mając zresztą na różnych giełdach niejednakowe tendencje. Na podkreślenie zasługuje dalsze osłabienie w Warszawie dewizy na Brukselę, którą notowano po rekordowo niskim kursie 89,07.

(k) **Reglamentacja zakupów firm gdańskich skierowana przeciwko Polsce.** Z polecenia centrali kontroli obrotu dewizowego firmy gdańskie zobowiązane są zgłaszać zapotrzebowania na waluty zagraniczne na okres najbliższy na specjalnych formularzach. Obecnie firmy te otrzymały przydział dewiz, jednak pod warunkiem, że szereg artykułów powinny one zakupić w Gdańsku. Chodzi tu przeważnie o wyroby, które dotychczas były sprowadzane z Polski. Wobec tego odbiorcy towarów polskich w Gdańsku nie mogą zamawiać tych wyrobów u swych dawnych dostawców w Polsce.

(k) **Stosunki kredytowe banków polskich z zagranicą.** Zadłużenie bankowości polskiej w stosunku do zagranicy wynosiło per saldo w końcu 1930 r. 457,2 miljn. zł., a do końca 1934 r. spadło do 172,3 miljn. zł. Nastąpiło to dzięki znacznie intensywniejszej spłacie zobowiązań zagranicznych przez banki w porównaniu z wycofywaniem należności zagranicznych. Na koniec 1934 r. największymi kredytodawcami banków polskich były: Niemcy (57,9 miljn. zł.), Anglja (56,3 miljn. zł.) oraz Francja (53 miljn. zł.). Razem wzięte kredyty tych trzech państw stanowią blisko 3/4 ogólnej sumy zagranicznych kredytów banków polskich. Najpoważniejszymi dłużnikami bankowości polskiej były oba kraje sąsiednie: Niemcy (17,4 miljn. zł.) oraz ZSRR (16,5 miljn. zł.), dalej zaś idąc: Anglja (9,4 miljn. zł.), Francja (9,3 miljn. zł.) i St. Zjednoczone (7,3 miljn. zł.).

Z ZAGRANICY

(z) **Otwarcie Targów Lipskich.** W dn. 25 bm. otwarte zostały Targi Lipskie. Na Targach jest reprezentowanych 13 krajów. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba wystawców wzrosła o 6 proc. W ciągu pierwszych dni trwania wystawy zanotowano znaczną frekwencję gości z zagranicy.

(z) **Zmniejszenie kontyngentów na przywóz węgla do Francji.** Z dniem 1 września br. dotychczasowe podstawy obrachunkowe dla wydawania pozwoleń przywozowych na stałe paliwa mineralne obniżone zostaną o 10 proc. Wspomniana obniżka kontyngentu przywozowego dla węgla obowiązująca będzie tylko przez 3 miesiące, a wywołana została względami na stan zatrudnienia w górnictwie francuskim. Jak wiadomo, dekrety premiera Laval'a z lipca br. wprowadziły m. in. obniżkę cen węgla z kopalń krajowych we Francji. W związku z tem właściciele kopalń zaczęli domagać się ograniczenia importu węgla z zagranicy, chcąc tą drogą powetować straty poniesione wskutek niżki cen.

Judaica gospodarcza

Przeciw anonimowości w handlu

Publiczność zaczyna się orjentować, że większość kupców, nie podających na szyldach swych nazwisk — to Żydzi.

Nie tak dawno pisaliśmy na tem miejscu o domu przy ul. Wielkiej 7, gdzie mieszczą się same firmy żydowskie.

Dzisiaj chcemy przedstawić Czytelnikom, jak wygląda sprawa sklepów i składów, których właściciele ukrywają się za obywatelami, nic nie mówiącymi szyldami, a nazwiska swoje podają na małych tabliczkach i „wizytówkach”, umieszczonych na drzwiach sklepowych, albo też wogóle zamilczają.

Nim zajmujemy się tem, dlaczego tak się dzieje, że jeden umieszcza swe nazwisko na szyldzie, drugi na tabliczce, przytoczmy odpowiednie artykuły prawa przemysłowego i kodeksu handlowego, traktujące o oznaczaniu firm.

W artykule 33 rozporządzenia Prez. Rzplitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. Ustaw R. P. nr. 78, p. 443) czytamy: (I) Prowadzący przemysł winien oznaczyć nazwę w odpowiedni sposób swoje przedsiębiorstwo handlowe; (II) w zewnętrznym oznaczeniu należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu o to w sposób wykluczający wszelką wątpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy, handlowy, lub usługowy; (III) uwidocznione imiona i nazwisko oraz rodzaj prowadzonego przedsiębiorstwa muszą się zgadzać z imionami i nazwiskiem oraz z rodzajem przemysłu, podanymi w zgłoszeniu przemysłu (art. 7), w podaniu o udzielenie koncesji (art. 9) lub też w spisie firmy do rejestru handlowego; (IV) przedsiębiorstwo, prowadzone przez osoby prawne, należy oznaczyć nazwą przez uwidocznienie zarejestrowanej firmy.

Tyle prawo przemysłowe. Kodeks handlowy (rozporządzenie Prez. Rzplitej z 27 czerwca 1934) zawiera kilka artykułów w tej kwestji. Wymienimy tu tylko dwa, jako nas najbardziej interesujące w tym wypadku. Art. 27 kod. handl. brzmi:

Firma kupca jednoosobowego składa się z jego nazwiska i przynajmniej pierwszej litery imienia. Treść art. 32 jest następująca: w razie zmiany nazwiska, które stanowią część składową firmy, można przedsiębiorstwo prowadzić nadal pod dotychczasową firmą, należy jednak w dodatku do firmy wskazać nowe nazwisko.

Wobec tego, że w instrukcji do prawa przemysłowego nie znajdujemy wzmianki o tem, gdzie ma być uwidocznione imię (względnie pierwsza jego litera) i nazwisko właściciela firmy, ani też nie zostały podane rozmiary, istnieje pod tym względem dowolność. Można umieścić nazwisko na szyldzie, bądź na tabliczce. Jeśli spotykamy się w dzielnicy żydowskiej z tabliczkami, zawierającymi nazwiska, to mamy tutaj do czynienia przeważnie z firmami żydowskimi. Może trafić się też wśród oznaczonych w ten sposób i firma chrześcijańska, ale tem gorzej dla niej, bo na ogół przyjmuje się, że firmy, których właściciel podaje swe nazwisko nie na szyldzie, lecz na tabliczce lub bilecie, są żydowskie. Zresztą dzisiaj wielu Żydów ma polskie nazwiska, co wprowadza niejednego w błąd. Tylko orli nos kupca świadczy o czem innym.

Większym skupiskiem firm żydowskich jest ul. Kramarska, Żydowska i Wroniecka.

Na Kramarskiej rozsiadły się następujące firmy żydowskie: nr. 1 — „Konfekcja męska” (właśc. Blatman), nr. 12 — „Konfekcja i bławaty” (wł. H. Rein), nr. 11 — „Konfekcja damska i dziecięca” (właśc. A. Hoffman), nr. 13/14 — „Bławaty i trykotaż” (właśc. Rubin Skowron), 19/20 — „Tanie źródło” (towary krótkie, właśc. Michał Lewin), nr. 21 — „Manufaktura” (właśc. Reichman), nr. 21 — „Tani skład konfekcja” (właśc. Glicenstein), 22 — niema szyldu (krótkie towary, właśc. Dawid Jakubowski), nr. 24 — niema szyldu (kapelusze, właśc. Jakób Godhelf), 21 — „Konfekcja Warszawska” (właśc. Lichtenstein), 27 — „Bławaty swerty” (właśc. T. Grünbaum), 27 — „Najtańsze źródło zakupu” (dod. do ubrań, właśc. Baruch Bergman).

Na tej samej ul. Kramarskiej mamy kilka firm, co do których są albo mogą istnieć wątpliwości. Pochodzą one z tej samej kategorii t. zw. „tabliczkowych”. Wymieńmy je: nr. 5 — „Konfekcja damska” (właśc. Gacówna), 6/7 — „Obuwie” (Wł. Talaga), 8 — „Tani bazar” (obuwie, Wł. Kwintkiewicz), 27 — „Skład komisowy” (właśc. Kazimierz Kundert).

Przejdźmy teraz do Wronieckiej. Pod numerem 1/2 mamy „Obuwie” (wł. Sasa Eosman), nr. 3 — „Sac” (wyroby skórzane, wł. Riterman), nr. 4 — „Obuwie” (właśc. H. Trauman), nr. 4 — „Gobelin” (właśc. Lola Rein), 6/8 „Konfekcja damska” (wł. L. B. Babicer), nr. 9/2 — „Rekord elegancji” (wł. Anna Rein). Na jednym ze sklepów przy ul. Wronieckiej 25 firma „Płaszcz damskie” nie posiada, zdaje się, nazwiska. Na Żydowskiej pod nr. 5 — „Towary krótkie i bławaty” należą do Goldberga. Wątpliwości budzą lub mogą budzić firmy „Konfekcja męska”, Żydowska 1 (wł. Wład. Łabędzka), Z. S. K. „Zakup, Sprzedaż, Komis” (Żydowska 9 — wł. Tad. Okopiński).

Dominikańska posiada „Bawelnę”, (wł. E. Borstein). Pod numerem 3 mieści się „Poznański Dom Komisowy”, którego właścicielem jest, jak to głosi tabliczka, J. Sobierajski. Tu mamy wątpliwość.

Powyżej wymienione firmy nie wyczerpują oczywiście tematu. Przeciwnie wśród domów na podanych ulicach mamy jeszcze cały szereg przedsiębiorstw żydowskich, kryjących się pod piękno brzmiącymi nazwiskami. Są to różne fabryczki, sklepy hurtowe, biura przewozowe i inne. Wróćmy jednak do firm wymienionych. Z wyjątkiem kilku z nich, co do których, jak zaznaczyliśmy, publiczność może mieć wątpliwości, są one firmami żydowskimi, jak o tem mówią nam nazwiska ich właścicieli. Jeśli kryją się one w tabliczkach lub biletach wizytowych — ma to swój cel. Chodzi przecież o to, aby kupujący nie wiedział, że wchodzi do żydowskiego przedsiębiorstwa. Z prawem jest tutaj w porządku o tyle, że nazwisko właściciela figuruje na sklepie, niezawsze jednak jest ono czytelne dla wchodzącego. Nawet wyteżony wzrok niewiele czasem pomoże, gdyż napisu odczytać się nie da, bo albo jest mały, albo go nie ma. Trzebaby chyba lornetkę z sobą zabierać na wędrówkę po dzielnicy żydowskiej. Jeśli przywykliśmy traktować sklepy bez uwidocznionych na szyldach nazwisk właścicieli przedsiębiorstw jako w większości swej należące do Żydów, to w interesie firm chrześcijańskich, które nie podały nazwisk na szyldach — np. firma „Owocarnia Polska” przy ul. 27 Grudnia nie podaje nawet na tabliczce nazwiska właściciela, leży podkreślenie choćby przez napis na szybie okiennej, że mamy tutaj do czynienia z przedsiębiorstwem chrześcijańskim. Wówczas tylko położymy kres pewnej, że się tak wyrazimy, anonimowości firm, z której głównie korzystają Żydzi. (sk)

Obchód wielkiego święta Sumijoshi w Japonii. Główny ceremoniał odbywa się na wodzie, przy której to okazji następuje oczyszczenie zabytkowej skrzyni, poświęconej czczonemu przez Japończyków bogu.

O różnych problemach wiedzy

Jadowita wdowa — Fatalne skutki cywilizacji — Osobliwy plebiscyt

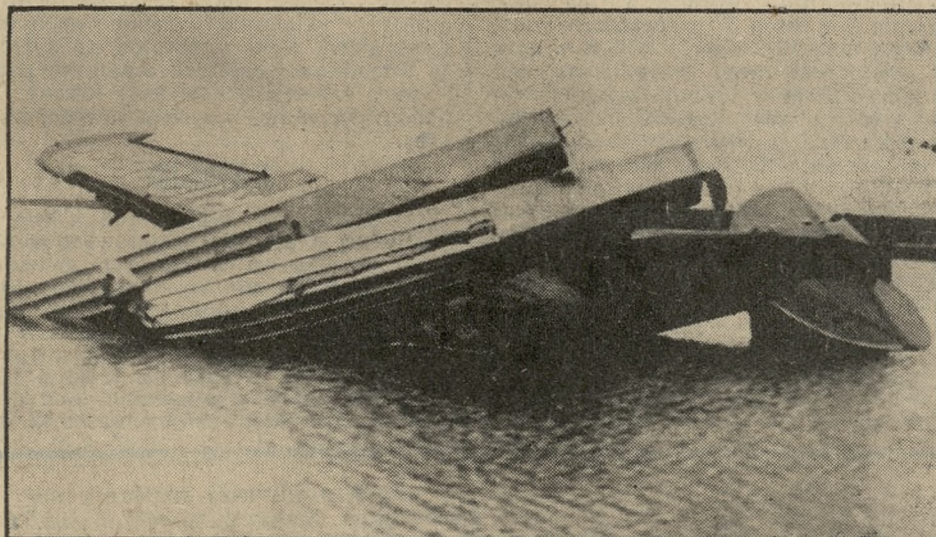
Ze istnieją trucizny, wobec których wiedza medyczna jest całkowicie bezsilna, tego dowiódł ostatnio wypadek samobójstwa bezrobotnego Stephana Ljarskiego w Worcesterze stanu Massachusetts. Ljarski pozabawił się życia w sposób godny chorebliwej fantazji Edgara Allan Poe.

Jak donosi czasopismo „The Medical Review”, człowiek ten dał się ukąsić jadowitemu pajakowi z gatunku „czarna wdowa”, owadowi o grubym tułowiu z ośmiu długimi nogami, wyposażonemu w drobne, lecz niezmiernie ostre nożycowe szczęki. Pajak ten, za wyjątkiem jednego czerwonego punktu na ciele, jest całkowicie czarny. Skutkiem przeniknięcia straszego jadu do krwi, w płucach ofiary utworzyła się ciecz, utrudniająca w miarę zęszczania się, coraz bardziej oddychanie. Lekarze usiłowali zapobiec uduszeniu się pacjenta przez inhalację mieszanek kwasorodu i dwutlenku węgla, a także zastosowali zastrzyk adrenaliny, atoli jad okazał się silniejszym od wszelkich środków lekarskich. Rzecz bardziej sensacyjną aniżeli sam fakt tego osobliwego sposobu samobójstwa, jest okoliczność, że niektórzy amerykańscy handlarze zwierząt, śmiertelność ten owad, za uprzednim nadesłaniem niedużej opłaty, wysyłają bez jakichkolwiek ograniczeń, przesyłką pocztową. „Czarna wdowa” znaleziono u boku nieprzytomnego Ljarskiego, umieszczona w perforowanym pudełeczku kartonowym wraz z „sposobem użycia” i zaznaczeniem, że ukąszenie owada jest bezwarunkowo śmiertelne i, że medycyna nie posiada żadnego środka, przeciwdziałającego jadowi pajaka. Firma mająca swą siedzibę w Los Angeles jednocześnie komunikuje, że po nadesłaniu kwoty pięciu dolarów, gotowa jest niezwłocznie wysłać pocztą większy okaz pajaka, wraz z młodemi. Propozycja — zachęcająca!...

W temże piśmie angielskim, w dziale odontologicznym, czytamy: Jaki ujemny wpływ wywiera sposób odżywiania się „białego” człowieka na zęby, o tem pouczają wyniki badań prof. Westona Price, docenta Instytutu Odontologicznego w Cleveland. Wspomniany uczyony stwierdził, że od czasu kiedy krajowcy wysp Fidzi zaczęli odżywiać się na wzór i podobieństwo ludzi cywilizowanych, porzucając swą dotychczasową żywność, składającą się przeważnie z korzonków, owoców i ziół morskich, i gdy jednocześnie przyzwyczaili się do picia napojów wysokokowych i palenia tytoniu, to stan ich uzębienia uległ niehywałemu pogorszeniu. Gdy bowiem w dawniejszych czasach, na trzysta zbadanych zębów tubylczej ludności, zaledwie jeden ujawniał ślady zepsucia, to obecnie nieomal w każdym trzecim zębie krajowców stwierdzony został stan gnilnego zachorzenia. Podobne rezultaty dało porównawcze badanie szkieletów Indian zamieszkujących Floridę przed inwazją białego człowieka, z szkieletami ich dzisiejszych potomków. Natomiast u tych szczepów indyjskich, które nie poszły na lep „smakolików” człowieka ucywilizowanego, skonstatowano tę samą odporność na choroby zębów, jaka cechowała ich przodków.

Tysiączne rzesze mężów nauki mozola się bezustannie nad rozwiązaniem niezliczonych problemów wiedzy. Wśród nich znalazł się badacz, który postawił sobie za zadanie rozwiązanie kwestji: jaki kolor lubia najbardziej muchy domowe? Powiedzmy zaraz, że chodzi o zagadnienie aktualne i bardzo na czasie, mianowicie o zwalczanie plag much. Celem zachęcenia tych milutkich stworzeń do najliczniejszego „korzystania” z muchołapek, te ostatnie należy — zdaniem dr. Freeborna — fabrykować w kolorze najbardziej przycią-
WIP

ającym do upodobania much. Kolorem tym jest, jak się okazało, barwa pomarańczowa. Do stwierdzenia faktu tego, dr. Freeborn doznał w sposób następujący: Położywszy na stole dużych rozmiarów deskę, pod jejona na liczne pola o odmiennych kolorach, badacz poddał się trudowi obliczenia, ile much w pewnym czasokresie na danym kwadraciku spocznę. Osobli-

Zdjęcie rozbitego samolotu Wiley Posta po katastrofie, w której zginął on wraz ze swoim towarzyszem Rogersem.

wy ten „plebiscyt” dał następujące wyniki: much usiadło: na polu zielonym — 2 067; białym — 2 360; czerwonym — 3 361; niebieskim — 3 480; karminowym — 4 415; kanarkowym — 4 489; granatowym — 4 750; pomarańczowym — 10 572! Kr.

Małpy rekognoskują morderców

Z Kalkuty w Indiach donoszą, że w pobliżu pewnej miejscowości w Bengalu, przed pewnym czasem zamordowano kataryniarza. Trzy małpy, które muzykant miał przy sobie, uciekły przed mordercami na wysoką palmę, skąd były świadkami zbrodni. Mordercy po obrabowaniu zwłok, zagrzebali je w zaroślach lasu.

Po pewnym czasie małpy zeszły z drzewa i odszukały miejsce, w którym pogrzebano ich pana. Ponieważ zaś wszelkie ich żalose zawodzenia nikogo nie zwabiły do odludnego miejsca, przeto małpy udały się w drogę powrotną do mieszkania kataryniarza, oddalonego o jakie 20 km. Tutaj wśród żywych gestykulacji wyciągnęły żonę zamordowanego z chaty i nie ustąpiły dopóty, dopóki nie poszła z nimi aż na miejsce zbrodni.

W ten sposób wykryto morderstwo już w kilka godzin po jego dokonaniu. Policja w kilka dni po tem przyaresztowała dwóch osobników jako podejrzanych o zbrodnię, dowodów jednakże wyraźnych nie było. Wówczas to komisarz policji wpadł na pomysł skonfrontowania ujętych mężczyzn z małpami kataryniarza. Pomysł całkowicie się powiódł. Zaledwie bowiem małpy zobaczyły owych osobników, rzuciły się na nich i poczęły gryźć zapamiętale, tak iż urzędnicy tylko z trudem zdołali je od nich oderwać. W ten sposób małpy dały świadectwo prawdziwe i przyczyniły się do ujęcia zbrodniarzy.

WIP

Legja honorowa na piersiach zasłużonych kapłanów francuskich

W dniach ostatnich na wniosek kancle-rza kapituły Legji honorowej został mianowany oficerem Legji biskup z Meaux, ks. Lamy. Nowy oficer Legji honorowej był sześciokrotnie ranny w czasie wojny światowej. Już w r. 1914 otrzymał on medal wojenny, a w r. 1915 (jako sierżant) został dekorowany krzyżem Legji honorowej. Od zawarcia pokoju należy ks. biskup Lamy do prezydium Związku odznaczonych Legją honorową, jako prezes honorowy tego Związku.

Równocześnie na wniosek francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych zostali kawalerami Legji honorowej: J. E. ks. Gerlier, biskup z Lourdes, msgr. Turquetil, wikariusz apostolski z Hudson-Bay, superjor lazarystów ks. Sarloutte, msgr. Kretz, wikariusz generalny ze Strassburga, oraz dwaj wybitni publicyści katolicy: p. Franciszek Venillot i ks. kanonik Loutil, znany powszechnie pod pseudonimem Pierre l'Ermitte. (KAP)

Kto posiada Order Chrystusa

Jak wiadomo, Ojciec św. udzielił niedawno prezydentowi Francji, Albertowi Lebrun, najwyższego odznaczenia, jakim rozporządza, mianowicie odznaczenia orderu Chrystusa.

Geneza tego orderu sięga początków XIV w., gdy na gruzach zakonu Templariuszów król portugalski Dionizy I założył w celu obrony chrześcijaństwa przed Maurami zakon rycerski pod nazwą Militia Domini Nostri Jesu Christi, któremu papież Jan XXII nadał w dniu 14 marca 1319 r. regułę św. Benedykta. Zakon ten sekularyzowany był w r. 1797. Jako pamiątka po nim pozostał papieski order świecki, udzielany z reguły tylko osobom panującym.

Order ten posiada dziś tylko siedem osób: prezydent Brazylii Epitacio da Silva Pessoa (od r. 1922), król Italii Wiktor Emanuel III i następcą tronu włoskiego Humbert Sabaudzki (od r. 1932),

MUZYKA ROSYJSKA

KONCERT RADJOWY W PIĄTEK 30. VIII. O GODZ. 21.00

wielki mistrz suwerennego Zakonu Maltańskiego, książę Ludwik Chigi Albani della Rovere, prezydent Austrii dr. Wilhelm Miklas (od r. 1933), prezydent Argentyny generał Justo (od r. 1934) i prezydent Francji Albert Lebrun (od r. 1935). Order ten posiadał również król Belgów Albert I (od r. 1932). (KAP)

Truczna czy szubienica?

Procedura karna w Estonii zostawia, jak wiadomo, skazanym na najwyższą karę zbrodniarzom, wybór co do rodzaju śmierci, jaką wolą zginąć.

Dotąd żaden z kandydatów na stracenie, gdy przyszła chwila ostatecznego rozrachunku, nie korzystał z tego „dobrodziejstwa” i nie wybierał trucizny. Wszyscy wołali zginąć z ręki kata, na szubienicy. Parę lat temu zdarzył się wprawdzie wypadek, że matkobójca Jan Nestra wyraził życzenie spłacenia długu sprawiedliwości ludzkiej zapomocą trucizny, lecz gdy kat wręczył mu kielich, zawierający zabójczy trunk, zabrakło mu odwagi i odmówił wypicia śmiertelnego napoju. Kat wówczas odczekał przepisany prawem okres i powiesił skazańca.

Jak donosi obecnie prasa z Tallina, po raz pierwszy, skazany na śmierć skorzystał z przysługującego mu prawa i wybrał truciznę, od której też dobrowolnie zginął. Był nim 20-letni Paweł Volgenast, który z chęci zysku zabił przed kilkoma miesiącami nauczyciela. Młody zbrodniarz okazał się odważnym, gdyż — jak podaje prasa — chwycił pewną ręką kielich podany mu przez kata i wychylił jego zawartość. Śmierć nastąpiła błyskawicznie.

Pierwszy „eksperyment” zastosowania śmierci przy pomocy trucizny wznowił polemikę jaka już swego czasu wywiązała się w Estonii, między zwolennikami oraz przeciwnikami najwyższego wymiaru sprawiedliwości. Ostatecznie, po długotrwałych dyskusjach i orzeczeniach lekarzy i chemików z uniwersytetu w Dorpacie, którzy opowiedzieli się za cyjankali, wprowadzono do kodeksu procedury karnej możliwość wyboru przez skazańca między szubienicą a trucizną. S. F.

Elegancki komplet jesienny z grubej wełny. Fot. d'Ora, Paryż

SPORT

Czy Krauss uda się zrewanżować Walasiewiczównie?

Sprinterki niemieckie Krauss i Dollinger chcą się za wszelką cenę zrewanżować Walasiewiczównie za niepowodzenia w Dreźnie. Najszybsze kobiety świata pobie-

Walasiewiczówna z lewej — Krauss z prawej.

gną dystanse 50, 60, 80 i 100 m. Na 200 m Niemki nie chcą pobic, gdyż w tej konkurencji wiedzą o bezapelacyjnej wyższości Walasiewiczówny. Polka zgodziła się biec z Niemkami na każdym dystansie, by wykazać, że nie boi się ich konkurencji. Zapowiada ona swój czterokrotny triumf i w Poznaniu i spodziewa się nawet ustalenia nowych rekordów.

Starty te odbędą się na stadionie miejskim w sobotę i niedzielę w ramach zawodów Warszawa — Poznań, które w sobotę rozpoczynają się o godz. 17.30, w niedzielę o godz. 11.30.

Składy obu reprezentacji podaliśmy wczoraj. Obie drużyny wystawiają kilku młodych zawodników, którzy w eliminacjach pokonali swoich starszych kolegów, z których niektórzy byli zupełnie bez treningu. Zastryk świeżej krwi w obu reprezentacjach uczni walczą jeszcze ciekawszą, gdyż zawodnicy ci wniosą na boisko wiele zapału i ambicji.

Bilety nabyć można w firmie „Camera” i „Dom Sportowy”. Ulgowo bilety na trybunę nabyć można dla grup składających się co najmniej z 10 osób codziennie od godziny 15 — 16 przy ul. Rzepeckiego 18 u p. Szwarcza.

„Polonja” — „Legja”

Decydujące dla „Legji” spotkanie z cyklu rozgrywek o wejście do ligi w swojej grupie rozegra „Legja” w niedzielę o godz. 16 na stadionie miejskim z drużyną bydgoskiej „Polonji”. Przeciwnik miejscowych, drużyna „Polonji” wykazała w ostatnich spotkaniach międzyokręgowych, że jest przeciwnikiem bardzo groźnym. Atak, bardzo szybki, przebojowy i strzałowo doskonale dysponowany, stanowi bardzo poważne niebezpieczeństwo. Na korzyść „Legji” przemawia jej ostatnio z „Union - Touring” wykazana dobra forma oraz boisko na stadionie.

W każdym razie spotkanie zapowiada się bardzo ciekawie i zgromadzi niewątpliwie liczne rzesze zwolenników piłki nożnej. (kom)

Kolarstwo

Dziś o godz. 13 nastąpił z przed hotelu „Polonja” start kolarzy do IV etapu 108 km Poznań—Piła, którego trasa prowadzi przez Oborniki, Czarnków, Ujście do Piły. Zawodnicy w liczbie 22 przejechali ulicami miasta, kierując się na szosę obornicką, gdzie odbył się właściwy start.

W dniu wczorajszym kolarze zjeżdżali autobusami miasto, po południu byli na przedstawieniu w kinie „Słońce”.

Dziś od samego rana panował ożywiony ruch przed hotelem. Przygotowania drużyny i ekspedycji śledzone były z zaciekawieniem przez liczne zebranych entuzjastów kolarstwa, zwłaszcza przez młodzież, która z niezwykłą „fachowością” wyrażała swoje spostrzeżenia.

Jak się okazało, poznańczyk Galeja zламаł na trasie III etapu widełki u rower. Pożyczył rower od przygodnego kolarza spotkanego na szosie i dojechał na metę do Poznania. Komisja sędziowska nałożyła wobec tego na Galeję czas karny w sumie 15 minut. Dziś Galeja pojechał znów na swoim rowerze, który w międzyczasie został naprawiony.

W dniu wczorajszym kolportowano na mieście pogłoskę, jakoby zwycięzca III etapu Niemiec Hauswald z powodu zupełnego wyczerpania przebywał w w jednym z szpitali miejscowych. Pogłoska ta nie odpowiada prawdzie, bo-

wiem Hauswald jest zupełnie zdrow i bierze dalszy udział w wyścigu. Zawodnicy obu drużyn po wczorajszym wypoczynku czuli się doskonale i wyjechali na trasę w pełni sił i w dobrym humorze. Zwłaszcza kolarze polscy obiecują sobie wiele na tym etapie; chcą zmniejszyć przewagę dzielącą ich od zespołu niemieckiego. Czy im się to uda, zobaczymy w Piile. (al)

Lekka atletyka

Dziesięciobój o mistrzostwo Polski przeniesiony został na 5 — 6 października.

Pięciobój kobiecy o mistrzostwo Polski rozegrany zostanie 1 września w Łodzi.

Walasiewiczówna, Wajsówna i Kwaśniewska, startować będą 8 września w Wiedniu. Obecnie zarząd PZLA oczekuje od związku austriackiego ostatecznej odpowiedzi.

Niemiec Hartman, wicemistrz Rzeszy w skoku o tyczce, startować będzie 1 września w Chorzwie przeciwko Sznajdrowi i Morochykowski.

Piłka nożna

W Grodzisku odbyło się spotkanie międzynarodowe „Dyskobolji” z „Verein für Rasensport”-Świbocin (Niemcy) z wynikiem 5:1 (1:1). Zawody cieszyły się wielkim zainteresowaniem i zgromadziły około 1.200 widzów. Od początku do końca obfitowały w dużo emocji. Pierwszą bramkę zdobywają gospodarze przez Kałkę w 15 minucie, goście rewanżują się w 16 minucie z rzutu z rogu słabo obronionego przez bramkarza. Po przerwie gospodarze zachęceni przez publiczność lokują się pod bramką Niemców, zdobywając w 47, 61, 69, i 77 minucie bramki. Technicznie lepiej wypadła drużyna „Dyskobolji”, która miała swój dobry dzień, u gości najlepszym graczem był bramkarz. Sędziował p. Otmanowski.

Stefan Kwarciniński

zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., dnia 28 sierpnia 1935 r., przeżywszy lat 67.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 30 b. m., o godz. 5 po poł. z kaplicy cmentarnej na Jeźcach, o czym zawiadamia

w smutku pogrążona
rodzina Remleinów

Pg 5 292-56,36

Poznań, 29. 8. 1935.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10. Telef. 10-46.

Donoszę uprzejmie, że w piątek, dnia 30 bm. otwieram przy UL. POCZTOWEJ 1

Skład towarów kolonialnych i nabiału.

Proszę o łaskawe poparcie, kreślę się

z poważaniem
K. POPRAWKA

dg 8 731

Przy wpłacie 200—300 000 zł gotówką

kupimy dom czynszowy

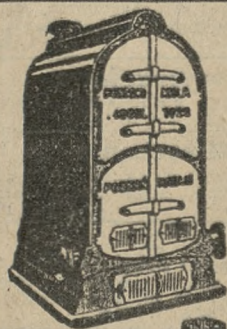
w centrum Poznania, lub majątek ziemski do 1500 morgów, tylko pierwszorzędne objekty.

Łask. oferty do Kurj. Poznańskiego pod dg 3722

Poszukuje się

książkowej bilansistki

branży drzewnej od 15. 9. 35. Oferty z życiorysem kierować pod adresem Tartak Gołaniecki, Gołańcz. zg 11 695

Tanie ogrzewanie niedrogim opałem

daje uniwersalny kocioł pat. „Höntscha” do ogrzewania centralnych, wodnych i parowych. Spala nie tylko koks i węgiel, ale i torf, miał, drzewo, wióry, trociny i różne odpady, przyczem zapewnia długopalny ogień. nr 13 502

Höntscha i Ska. Sp. z o. o.

Odezwania kotłów ogrzewalnych Poznań-Rataje VI, Tel. 37-92

LANZ MŁOCARNIA

„60 X 24”, łożyska kulowe, lokomobila — 10 atm. 16 m² prasa do słomy do od-dania.

Markowski, Poznań, Jasna 16,

Pg 5277,85,27

„Haftoplis”

wykonuje: мережke, okretke, — dziurki, wykończenie szali, falban, pisowanie, dekatyzowanie, hafty monogramy, tarcze gimnazjalne, obciążanie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek terminowo najtaniej

Stary Rynek 6, tel. 28-10. wejście Wiankowa.

Pz 4568-28,27

Interes

w powiatowym mieście, dobre położenie, na każdej branży, do wydzierżawienia

M. PLONSK
zg 11 694 Kościan

Dla kapitalistów!

200 morg grunt, dojrzałych do parcelacji na granicy Poznania sprzedam natychmiast. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zg 11 658.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Kamienice
śródmieście, dochód 15 500, sprzedam 100 000, wpłaty 70 000.— Grudziński, Poczta 30. zdg 34 958

Dom
niewykończony 3200 m² ziemi, nadające się na ogrodnictwo, sprzedam. Zabikowo, ul. Długa, Joanna Roszak. zdg 36 254

Dom
sprzedam 2 000 złotych. Białykowski, gospodarz, Poznań, Wronecka 18. zdg 36 324-5

Niewykończona
dochód 3 000.— wpłaty 24 000.— amortyzacja

willa
wpłaty 18 000.— amortyzacja. Informacje 3—5, Szwajcarska 14, m. 4. zdg 36 005

Dom
Pleszew (Rynek) do sprzedania, gotówka, dobra lokata. Zgłoszenia piśm. Kurjer Poznański zdg 36 264

Willę
amortyzacyjną, dwumieszkanową komfortową, ogrodem sprzedam. Wpłaty 26 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 562

Willa
centrum Poznania 35 000, dochód 3 600, amortyzacji 12 000 — sprzeda „Informator” zdg 36 034

Najtańsze parcele budowlane przy Osiedlu Warszawskim
bardzo korzystnie położone, światło, wodociąg. Małecki, Droga Debińska 11, Telefon 11-90.— Pz 4564-98,9

Willę czynszową
nowoczesną w dobrym stanie, wolną od podatków, kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 698

Willę czynszową
okolicy Ostroroga za 55 000, dochód 5 500.

Willę komfortową
trzy mieszkaniową za 50 000 (12 tysięcy amortyzacji).

Kamienicę śródmieściu
dochód 12 000, gotówka 75 000 sprzedam Radowicz, Półwiejska 33 a. zdg 34 922

Dwie kamienice
czynszowe w Grudziądzu sprzedam lub zamienię na Poznań. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 900

Dom
kupię, wpłacie 6000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 070

2. PIENIĄDZ

Pożyczki
zł 40 000 do 50 000 poszukuje na I hipoteke. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 901

500.— zł
poszukuje na rok. Dam gwarancje na 3000 oraz wysoki procent. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 36 353

3—5000.—
pożyczki poszukuje, gwarancja procent. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 103

4. OSOBISTE

Skonczyły się już opalania, pływania, rybki, polowania wracamy wszyscy do Poznania na podwieczorki i śniadania powraca znana miła era chodzenia razem do Webera cukiernia, Nowa 4. pg 13 177

Oddam

na stałe wychowanie sześciolatnia dziewczynki, zgrabna, mila, bezdzietnemu małżeństwu w dobrej reze za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 976

Bronka

Malcz. 10 zdg 35 966

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Letniska poszukuje dla dwóch osób od zaraz na majątku, linia kolejowa Poznań — Kościan. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 998

Prześlizny pałac

z nowoczesnym komfortem przyjmie letników. Doskonałe odżywianie, utrzymanie od 3,70 do 5.— złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 3809

Żegiestów Zdrój

Zakład Zdrojowo-Kapielowy od 20 sierpnia **40% zniżka** cen na pokojach i **35% zniżka** na kąpielach mineralnych. Czas zamawiać pokoje na sezon jesenny. zdg 33 405

6. OZENKI

Największy wybór

posażnych pań oraz panów zajmująca poważnie stanowiska poleca „Echo”. Poznań, św. Marcina 68, telefon 50-30. Dyskrecja gwarantowana. zdg 36 168

7. SPRZEDAŻE

Samochód

Fiat 501 roadster, pierwszorzędny stan, 5 nowych opon, bogate wyposażenie, idealny samochód dla amatorów, sprzedam tanio za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 3703

Sprzedam

tanio większą ilość cebulek od białych lilii. Zgłoszenia do właścicielki domu, ul. Fabryczna 34 b, m. 25. zdg 35 753

Sprzedamy

solidne urządzenie kuchenne 150 złotych, szafa lustrzana 3 częściowa do rzeczy zł 120.— C. Hartwig S. A. Towarowa 15/20, Tr. Mebli. zdg 35 400

Osiem

mórg ziemi przy Poznaniu sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 330

Losy

4 klasy już **sprzedają** Kilka **szcześliwych**

ćwiartek jest jeszcze wolnych. Kedziora, kolektor Sieroca 5/6, zdg 34 271

Śliwińskiego

Meble, Żydowska, dg 3664

Torby

plócienne 1.30; Torby skórzane 6.75 Teki plóc. od — 85 Teki skórzane 3.90 poleca **Wiktor Gzys**

Szkolna 11, naprzeciw Szpitala Pg 4961-34.14

Jadalnię

orzechową, w tryna, Jeznicka 11, zdg 35 270

Sypialnię

najkorzystniej Jeznicka 11, zdg 35 269

Meble

Fabryka Mebli Rynek Śródecki i Żydowska 4, dg 3 377

Do kartofli kopaczki, sortowniki, parniki poleca Markowski, Poznań, Jasna 16, Pg 5234-34.35

Maszynę do kawy

parzenia „Express”, Hamburg, Altona, 10 litr., mało używaną sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 800

Okazja! za 1 200 zł

z powodu wyjazdu sprzedam kolonialkę, dobrze zaprowadzoną, przemyt pokój i kuchnia, dzierżawa 45 zł. Adres Kurjer Poznański zdg 35 884

W komis przyjmuję

meble wszelkiego rodzaju! kompletne pokoje, oddzielne sztuki, dogodnych warunkach. Złatwia szybko, tanio, sumiennie, zamienia meble używane na nowe. Przyjmuje asygnaty „Kredyt”. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, tel. 24-42, Pg 4569-30.10

Trzypokojowe

z jadalnią, Adres Kurjer Poznański zdg 35 974

Futro

żrebeca, brązowe, korzystnie. — Pietrzak Piekary 22 — 16, zdg 35 985

Rzeźnictwo

zaped elektryczny spowoduje choroby od zaraz sprzedam tanio, na dogodnych warunkach. Nowakowski, Ostrów Poznań, Wrocławska 18 zdg 35 902

Młyn

gospod. na rope, 180 przem. pełnym biegu miesięcnie na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 35 810/11

Stary sztych

rosyjski znawcy sprzedam. Wiadomość telefon 58-52. zdg 35 912

Z powodu likwidacji

przedam aniczne mahonowe pluszowe krzesła, stół rozkładany, kluby, kanapy z obudowaniem, debna, sypialkę, kase ogniotrwałą, szafy, lampy elektr., lustra i wiele innych. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 916

Wózek

dwukolowy, ręczny, moony. Cichy, Dąbrowskiego 87, po południu. p. 2 423

Dubeltówkę

kaliber 20, nowa, św. Marcina 53, kawiarnia. zdg 36 110

Browningówka

cał. 16 zł 160.— bezskórka belgijska cał 16 zł 150.— Mauser sztućcer z luneta zł 200.— Informacje udziela tel. 51-40. zdg 36 373

Jeszcze

kilka ćwiartek do 4 klasy odda Kolektura Loterii Państwowej nr. 207, Leon Ruszczyński, Książ. ng 14 054-55

Parkietowe posadzki

dostarcza solidnie i fachowo znana firma **Koraszewski i Marweg** Poznań, Plac Wolności 14 a, dz 3289/40

Meble

najtaniej poleca **Baranowski** Poznań Podgórna 13 Pg 3227/8

Młóczarnia

parowa z wszelkimi dodatkami w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Kocioł 12 P S fy, Robey & Co, Lincoln, pudło 64 cał. 60, fy. Flöther Gassen Obejrzec można w firmie S Samulski, fabryka maszyn, Pleszew Wkp. Blizzych informacji udziela H. Scholz, Mariensee, W M. Gdańsk. zdg 36 050

Maszynę

Royal stołkiem, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 178

Skład

owoców centrum, Adres Kurjer Poznański zdg 36 129

Pianino

zagraniczne krzyżowe, Marcina 15 — 5, zdg 36 320

Mleko

pełnotłuste 20—40 litr. do oddania, tel. 16-05, zdg 36 319

Piekarnia

dobrze zaprowadzona zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 304

Fisharmonjum

„Manborg” tanio, Piotra Wawrzyniaka 5, parter, lewo, zdg 36 320

Samochód

muzyka tanio sprzedam, Marsz. Piłsudskiego 22, zdg 36 295

Pianino

na sprzedaż, 200 zł, Cybulska Piowicka 9 za kołowym przystankiem Grunwaldzkiej, godz. 18—19, zdg 36 352

Taśmówkę

800 m/m, lżejsza kulkowe, frezankę prymitywną tanio sprzedam, Mickiewicza 15, podwórko, zdg 36 308

Maszynę

okretkową (Singer) mało używaną, Sew. Mielżyńskiego 28 — 5, zdg 36 345

Aparat

do suszenia, gazowy, sprzedam, zamienie na elektryczny, Strumykowa 34, fryzjer, zdg 36 389

11. KUPNA

Gabinety - jadalnie sypialnie używane

oraz oddzielne meble kupuje — w komis przyjmuję, zamienia używane na nowe — przyjmuję asygnaty „Kredyt”. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pg 4963-35.38

Meble — Pianina

żywane używane kupuje, sprzedam, Podgórna 6, Magazyn Mebli, zdg 28 000

Kupię

tokarke 1/4, frezownie, sliwierkę uniwersalną w dobrym stanie, Hentschke, Oborniki, zdg 35 472

Poszukuję

obszernego biurka boczniemi szufladami. Korzystne oferty Kurjer Poznański zdg 35 883

Parcele

1 000 metrów kwadratowych kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 978

Kupię

okazyjnie pierścionek brylantowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 894

Tokarnię-revolverówkę

za gotówkę kupię, spieszne, wyczerpujące oferty pod Kurjer Poznański zdg 35 918

Kupię mniejsze gospodarstwo

najchętniej w powiecie kępińskim. Oferty Oredownik, Poznań zdg 35 748

Książki

szkolne skupuje — sprzedaje najkorzystniej Antykwariat „Jadwiga”, Strzelecka 2, zdg 36 274

Dom

czyszowy, Poznań, amortyzacja, kupię, Wpłace 17 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 206

Smoking

wielkości 46. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 990

Żaluzje

używana kupię, Oferty Kurjer Poznański zdg 36 163

Kupię

konwersyjna pożyczkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 257

Kupię

dom, wpłace 25 000 zł w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 097

Samochody

tanio kupuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 084

Maszynę

do pisania. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 143

Stół

do pracowni cirka 120x200 kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 137

Szybę

do okna dużego również w kawałkach kupię okazjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 334

Kupię

kozy do formierowania żelazne względnie drewniane ze śrubami. Podać cenę Kurjer Poznański zdg 36 351

pompe

wirowa, ewtl. z silnikiem elektrycznym (500 wolt lub 110 wolt, prad stały), o sprawności minimum 5 m³ wody na godzinę. — Oferty z dokładnym opisem agregatu kierować Kurjer Pozn. pod dg 3 726

Kupimy używaną dynamo - maszynę

prąd stały, 500 wolt, ca 200 amp. Oferty z podaniem fabrykatu, ilością obrotów i rozmiarów, kierować do Administracji Kurjera Pozn. pod dg 3 727

Parcele

pod dom lub wille kupię korzystnie gotówką. Cena wielkość. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 339

12. DO WYNAJĘCIA

Mieszkania

3 i 2 pokojowe, kuchnia, łazienka, służba, 1 pokojowe, także skład z 2 pokojowym mieszkaniem nowy dom Chelmońskiego wydzierżawi gospodarz 1. 10. Zgłoszenia Starościska 6 godz. 5—6. zdg 35 854

Komfortowe

mieszkania 7-mio : 5-cjopokojowe plac Wolności 17 portier, zdg 36 632

7-pokojowe

czyste komfort, centralne, Chelmońskiego 9 zdg 34 459

Mieszkanie

5 pokojowe do wydzierżawienia. Zgłoszenia Górna Wilda 101, zdg 35 875

Pokój

kuchnia zaraz do wydzierżawienia. Godurkiewicz, Szeląg, zdg 35 876

5

komfortowych, sonecznych, piece II, boczna Matejki, gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 019

3 pokojowe

komfortowe nowy dom od zaraz, Em. Szanieckiej 7, tel. 78-04, zdg 36 017

Czteropokojowe

Park Wilsona, ustawowe „Informator”, Skarbowska 1, zdg 36 035

7 pokojowe

komfort, soneczne, parkiety, — cztery balkony, łazienka majolikowa, piece kominkowe, odnowione, pierwsze piątro. Park Wilsona tanio zaraz gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 195

3 pokojowe

komfortowe, soneczne 1. 10, Emilia Szanieckiej 5, wskaże portier 15—17, zdg 35 940

Dwupokojowe

kuchnia od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 116

Mieszkanie

dwupokojowe wynajme. Informacja: Dziennik, gospodarz, Wierzbice 3, zdg 36 107

2

mieszkania po pokoju kuchni, 10 miesięcy zgóry. Ratajca, szosa Kórnicka, przy ul. Wioślarskiej, zdg 36 166/7

Trzypokojowe

komfortowe, centrum, cześciowo z meblami. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 36 276

5—6

pokojowe mieszkanie komfortowe, Działaliskich — Poczta, Zgł. Mielżyńskiego 23 — 12, od 9—14, zdg 36 153

Czteropokojowe

Wrocławska wolne. „Jur” Piekary 26, zdg 36 152

2 pokoje

kuchnia, Szewska, zwrot kosztów sądowych. Zgłoszenia Restauracja, Półwiejska 5, zdg 36 187

Jednopakojowe

25.— dwupokojowe 45.— śródmieście. Pijanowski, Wielka 15 — 23, zdg 36 256

Dla

lekarza, adwokata, 8 pokoi komfort 200.— Skarbowska 2, gospodarz, oglądać 10 rano do 4, zdg 36 124

Pięciopokojowe

I piętro, zaraz. Długa 3 (Zielone Ogródki). Gospodarz, zdg 36 259

5 albo 7

pokojowe mieszkanie komfortowe do wynajęcia, Siemiradzkiego 2 przy Parku Wilsona, zdg 36 128

Siedmiopokojowe

komfortowe, soneczne odnowione do wynajęcia, Działaliskich 3, zdg 36 350

Pokój

kuchnia sutereną zaraz rok zgóry. Bukowska 21, zdg 36 296

Czteropokojowe

komfortowe, wille przy kościele, tramwaju bezdzietnym. Górczyn, Jasnogórska 5, zdg 36 343

Trzypokojowe

Wilda, zaraz wynajme. Piotra Wawrzyniaka 32 — 2, zdg 36 310

Pokój ładny

Marcina 74, I, 18, front, zdg 36 344

Jednopakojowe

kuchnią (Jeżyce). Informacja Jeżycka 14 — 13, zdg 36 386

Pięciopokojowe Czteropokojowe Trzypokojowe

110.— 75.— 62.— 37.— dwupokojowe Marcina 74, I, 18 front, zdg 36 380

13. SZUKA MIESZK.

Szukam

mieszkania jednopokojowego. — Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 406

Urządnik

państwowy stały poszukuje mieszkania 2—3 pokoje kuchnia od gospodarza, ewentl. zgóry, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 877

Okolice

śródmieścia od gospodarza 3—4 pokoi komfortowych poszukuje profesor października. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 036

2

pokoje, kuchnia, balkon, poszukuje pewny płatnik. Czyszn zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 987

4 pokojowego

komf. I, II ptr., pewny płatnik, ewtl. czynsz rok zgóry. Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 36 014

1—2

pokoje, kuchni od gospodarza, okolice Jeżyce, stała posada i renta. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 951

Mieszkanie

poszukuje od gospodarza, 1—2 pokoi z kuchnią na Jeżycach, stała posada, place za rok zgóry. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 953

Trzy

lub dwupokojowe mieszkanie poszukuje, Debiec lub Wilda. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 955

4 pokojowego

poszukuje, wyższy urzędnik. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 903

Dwuosobowy utrzymanie — bez. Słowackiego 38. m. 1. zdg 36 029
Dwuosobowy Wrocławska 19 — 15. zdg 36 025
Pokój elektryczność Łazarz, Kossaka 21 mieszkanie 4, narożnik Wyspiańskiego. zdg 36 024
Dwuosobowy Górna Wilda 17 — 5. zdg 36 047
Niekrepujący Marcin 27. m. 12. zdg 36 046
Pokój panom. Mostowa 14. Łaszczewska. zdg 36 044
Kwiatowa 0 — 14. zdg 36 039
Długa 0. m. 8. zdg 36 040
Niekrepujący słoneczny, elektryczność. Długa 13 — 10. zdg 36 038
Jedno-dwuosobowy. Dąbrowskiego 33 — 8 zdg 36 813
Stółmu Kraszewskiego 4 — 8. zdg 36 312
Dąbrowskiego 36 — 15, cztery, spokojny. zdg 36 311
Dąbrowskiego 5 a. m. 9. zdg 36 148
Osiemnaście dwadzieścia frontowe. Sapieżyński 3. Brylski, III. zdg 36 147
Jedno-dwuosobowy utrzymaniem. Pl. Sapieżyński 4 — 7. zdg 36 172
Klatki elegancki Wrocławska 14. m. 5. zdg 36 179
1—2 osobowy Poznańska 28/30. m. 9. zdg 36 178
Pokoik Focha 29 — 6. zdg 36 177
Słoneczny pokój dla pana. Żydowska 30. — m. 6. zdg 36 176
Pokój fortepian, łazienka. E. Sezaneckiej 10 — 5. zdg 36 182
Klatki Strzelecka 5. m. 5. zdg 36 181
Pokój Zielona 3 — 3. zdg 36 180
Słoneczny tanio. Polna 3. m. 8. zdg 36 184
Pokój 2 panom; elektryczność. Długa 4. m. 9. zdg 36 076
Ładny dwuosobowy, klatki. Półwiejska 37 — 14. podwórze. zdg 36 078
Dwuosobowy jednoosobowy Składowa 1. — m. 21. zdg 36 081
Zaraz plac Bernardyński 1 a. III. zdg 36 098
Mickiewicza 13 — 9. zdg 36 051
Centrum frontowy, wysoki parter, utrzymaniem. Murna 3 — 70, przy Nowej. zdg 36 052
Niekrepujący frontowy, Aleja Marcinkowskiego 3 a. mieszka. 9. zdg 36 057
Wspólny panu, Aleja Marcinkowskiego 28. mieszkanie 30. zdg 36 056
Pokój dla panów lub małżeństwa. Wodna 7. m. 6 zdg 36 055
Duży i mały. Ratajczaka 11 a — 70. zdg 36 054
Pokój utrzymaniem, wygodami, dobrze umeblowany Ogrodowa 18. m. 4. zdg 36 255
Pokój Półwiejska 31 — 7. zdg 36 259
Mickiewicza 1 — 4. zdg 36 280
Dwuosobowy Długa 3 — 30. zdg 36 160
Pokój pani, Aleja Marcinkowskiego 13 m. 19. zdg 36 159
Pokój utrzymaniem — bez, elegancki, słoneczny, odogwiony, łazienka, kulturalnym domu Drużbackiej 7. m. 8. narożnik Spokojnej. zdg 36 157
Plac Świętokrzyski — Strzelecka 30. m. 5. zdg 36 162
Gabinet centralne, elektryczność 1. 9. Sew. Mielżyńskiego 5 — 8. zdg 36 171
Inteligentnym dobrem utrzymaniem Ratajczaka 26 m 6 zdg 36 170
Niekrepujący zaraz. Wielkie Garbary 18 — 13. zdg 36 111
Pokój Matejki 65 — 5. ogrodo. zdg 36 106

Pokój Ratajczaka 11a — 83. zdg 36 112
Pokój Dąbrowskiego 70 — 23. zdg 36 108
Pokój jedno-dwuosobowy. Strzelecka 3 m. 10. zdg 36 198
Pokoik Poznańska 27 a. I. prawo. zdg 35 967
Jedno-dwuosobowy. Strzelecka 2 — 4. zdg 35 971
Kręta 5 — 3. zdg 35 972
Pokój 1 lub 2 osoby. Waly Królowej Jadwigi 11. m. 7. zdg 35 977
Słoneczny pokój solidnej osobie utrzymaniem — bez. Strzelecka 3 b — 7. zdg 36 102
Staszica 12 — 6. zdg 36 189
Dwuosobowy słoneczny, obszerny, dobrze umeblowany, od zaraz. — Skarbowska 18 — 10. zdg 36 275
Spokój i swoboda! Miły umeblowany pokój lub dwa przyległe u samotn. dla wypiac. intelig. 1. 9. lub później do wynajęcia. I-a pianino i kuchnia do dyspozycji. Początek Wierzbiciego. Później odstanie mieszkanie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 270
Dwuosobowy frontowy, nawskroś czysty. Zupańskiego 10 — 12. zdg 36 227
Elegancki frontowy, parter, solidnemu panu. Cieszkowskiego 7. m. 3. zdg 36 226
Pani utrzymaniem — bez. Wierzbiciego. Zupańskiego 16. drugie. prawa zdg 36 225
Ładny frontowy, elektryczność, łazienka. Wielkie Garbary 44 — 7. zdg 36 222
Chelmońskiego 20 — 4. frontowe, kulturalnym. zdg 36 221
Zamek Zygmunta Augusta 10 a — 10. zdg 36 219
Działyskich 2 — 2. zdg 36 218
Małeckiego 10 — 4. zdg 36 212
Klatki frontowy, czysty, balkonem, elektryczność. Jeżycka 34. m. 3. zdg 36 210
Frontowy jeden, dwuosobowy. Jasna 6-7. m. 4. zdg 36 208
Inteligentnemu Szwajcarska 26 — 6. zdg 36 209
Pokój panom utrzymaniem — bez. Stary Rynek 51 — 4. zdg 36 206
Frontowy z wykwintem utrzymaniem. — Mielżyńskiego 26-27. m. 9. zdg 36 201
Niekrepujący słoneczny, łazienka, obiady — bez u samotnej. Kochanowskiego 17. m. 1. zdg 36 252
Dwuosobowy Marcin 16/17. m. 17 zdg 36 065
Dwuosobowy panienkom. Wszystkich świętych 4 — 12. zdg 36 061
Wspólny pani. Rom. Szymańskiego 7. m. 17 zdg 36 060
Umeblowany duży słoneczny pianino, willa Łazarz. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 36 382
Matejki 2 — 2. zdg 36 381
Pokój Wierzbiciego 16 — 6. zdg 36 378
Pokój Kreta 7 — 8. zdg 35 985
Pokoik pracującym. Plewańska. Słowackiego 37 — 10. zdg 35 992
Klatki słoneczny, frontowy. 2 — 1 osobowy. Plac Działowy 11. m. 7. zdg 36 000
Ładny słoneczny. Strzelecka 6 — 15. II. zdg 36 016
Klatki niekrepujący, frontowy, elektryczność panu Różana 11 — 29. zdg 36 074
Pokój utrzymaniem Ogrodowa 2 — 8. zdg 36 075
Pokój frontowy. Piekary 18. m. 8. zdg 36 073
Pokój inteligentnemu, solidnemu panu urzędnikowi, komfort. Półwiejska 29. m 6. zdg 36 071
Niekrepujący Wolnica 3 — 10. zdg 36 069
Stroma 25 — 5. zdg 35 938

Panienka wspólny. Żydowska 5 — 16. zdg 35 947
Mickiewicza 21/25. m. 1. Jednoosobowy, niekrepujący, kulturalnym pracującym. zdg 35 948
Pokój Podgórna 4. m. 10. zdg 35 956
Niekrepujący Mostowa 30. parter, prawo. zdg 35 959
Klatki panu. Jeżycka 46 a. m. 9. zdg 35 960
Mickiewicza 13 — 5. zdg 35 963
Dwuosobowy z utrzymaniem. 3 Maja 3 a — 17. zdg 35 964
Klatki elektryczność Skarbowska 21 — 12. zdg 35 89
Pierackiego 10. m. 9. front dwuosobowy. — zdg 35 904
Dwóch jednego utrzymaniem, ogrzewanie, elektryka. tanio. Grochowe Łaki 6 — 14. zdg 35 808
Klatka Drużbackiej 1 a — 6 zdg 35 910
Kochanowskiego 24 — 1 jedno-dwuosobowy, niekrepujący elektryczność. zdg 35 917
Skryta 14 — 4. zdg 35 922
Panu na stanowisku, czysty, łazienka. Ogrodowa 12 — 1. zdg 35 925
Pokój wejście z klatki schodowej, telefon, panu na stanowisku. Jasna 12 — 8. p. 2 422
Śniadeckich 6 — 1. p. 2 424
16. SZUKA POKOJU
Urządnic 4-rodziennie, spokojny, niekrepujący, słoneczny, wygodami, I, II piętro, własny pościel do 40 zł zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 010
Pokoju niekrepującego 20 zł. pościel własna. Oferty Aleja Marcinkowskiego 7. „Salon Mod.” zdg 36 032
Pokoiku próżnego 15 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 023
Pan poszukuje pokoju niekrepującego, początek Jeżycka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 982
Pokoju umeblowanego, łazienka, nie wyżej 2 pietra, 4-rodziennie, zaraz lub 15. 9. starszy pan. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 945
Panienka poszukuje pokoju niekrepującego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 962
Kawaler szuka tańszego umeblowanego lub próżnego pokoju, okolica Marcina. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 920
Próżnego kulturalnego, pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 927
Próżnego klatki, elektryczność. Cena Kurjer Pozn. p. 2 425
Pokoju niekrepującego dwie 25. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 090
Pokoju niekrepującego przy St. Rynku zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 086
Pokoju próżnego poszukuje zaraz w centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 082
Emerytka pokoju, okolica Kościoła Łazarzkiego. Oferty Kurjer Pozn. dg 3724
Pokoiku niekrepującego pani do 15 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 138
Dużego lub dwóch mniejszych używaniem kuchni, meblami lub bez, zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 370
17. LOKALE
Ubikacji małym mieszkaniem na skład owoców, jarzyn poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 980
Skład z pokojem — nowy dom, nadający się na każdą branżę, wydzierżawie. Górna Wilda 48. zdg 35 939
Organizacja poszukuje lokale na świetlice na Łazarzu i Wildzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 915
Ubikacje frontowe na każdy przemysł wynajmę. Do minikańska 1. m. 3. zdg 36 064
Poszukuję ubikacji nadających się na mieszkanie i pracownie obuwia. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 283

Duży pokój na cele handlowe, cichy przemysł, gospodarz. Półwiejska 30. zdg 36 364
18. DZIERŻAWY
Piekarni poszukuje dzierżaw — kupna, Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30 zdg 36 200
23. ROZMAITE
Fartuszeki szkolne, wszelką bieliznę, pończoszki wyprawy dla pensjonarek i gimnazjalistów
polecia Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań.
Stary Rynek 76 Czerwony dom naprzeciw odwachu. Pg 4957-31.35
Śwedenie oraz wyrzutki skórne usuwania Krem Lain-Age (z koutkiem). — Nieszkodliwy kosmetyk. usuwający wady naskórka. n 8297
Żurnale zimowe 1936 nadeszły. Wielki wybór. Sobczak. Grudnia 20. podwórze, parter. zdg 32 489
Jankina oraz wszelkich wad językowych jak septimien, e, belkot, nieczyście wymawianie liter odczuca radykalnie raz na zawsze. Dużo podziewekowań i świadectw. Lanke-Wynukowski, pedagog wymowy. Dąbrowskiego 34 m. 15. Dom ogrodowy 5-7 do poł. zdg 35 325
Koncesja na wódkę potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 867
Wydaje dobre obiady na masło, obfite, mięsne, jarskie. Woźna 13 a — 1. zdg 35 954
Krawcowa domowa, wykwalifikowana 1.30 dziennie. Zgłoszenie do Kurjera Poznańskiego zdg 35 895
Radjoodbiorniki Uniwersalne oraz wszelkie przeróbki modernizacja wykonuje „Radjotel”. Piekary 6. tel. 20-61. Przyjmujemy asygnaty. zdg 36 190
3 letniego chłopczyka z lepszym rodzimym od rodzica w czasie. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 161
Znana wróżbiarka Adarelli przepowiada z cyfr, kart, reki. Przyjmuje 10 rano do 9 wieczór. Podgórna 13. mieszkanie 10. — front. zdg 36 083
Detektywne biuro Greif Cieszkowskiego 8. Tel. 2606 od 24 lat prowadzone przez b. komisarza, absolwenta wyższych kursów kryminalistycznych, obserwacje, wywiady międzynarodowe. zdg 36 367
Futer modernizacje latem najkorzystniejsze. Ratajczaka 26, I. piętro. zdg 36 396
Krwiodawców poszukuje na małe dawki. Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdg 36 412
24. NAUKA
Przyjmę uczniów lub uczennice z dobrego domu na stancje. Opieka rodzicielska, fortepian. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 30 298
Syn inwalidy wojennego, lat 16, poszukuje nauki w zawodzie kupieckim. Zgłoszenia uprasza Zw. Inwalidów Wojennych R. P. Okręgowe Kulo Poznań, Koźca 5, pokój 1. tel. 29-94. zdg 36 271
25. MUZYKA
Pianistka na mistrzowskim kursie udzieli tania lekcji w domu. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdg 34 071
Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, filia Focha 47. Prospekty bezpłatnie. zdg 33 790
H. Zellnerówna dypl. nauczycielka udziela nowoczesną metodą. Aleja Marcinkowskiego 13, winda bezpłatna 10-12. 3-6. zdg 34 852
Fortepian lekcje gruntowne. Strzelecka 28b, parter. zdg 35 983
Repertuar salonowy bardzo tania sprzedam. Hoffmann, Piekary 3. m. 2. zdg 36 333

Pokoje dla uczennic — uczniów, tania, pierwszorzędne utrzymanie, opieka, pomoc, fortepian, telefon 14-72, Pocztowa 33 — 6. dg 3711
Gimnazjalistów (stki) pokój jasny, słoneczny, kaloryfer, dobre odżywianie, opieka, pomoc nauce. Matejki 52. m. 7. zdg 35 886
Kursy stenografii polskiej i niemieckiej, pisania maszyna. Strzelecka 33. zdg 35 970
Uczennice na wspólny, fortepian pomoc w nauce, utrzymaniem, bez. Poznań Wielkie Garbary 44. m. 10. zdg 35 012-13
Kto powtórzy, uzupełni polski, matematykę, fizykę, łacinę, maturo ekster, termin jesienny. Tylko siły pierwszorzędne, gwarantujemy wynik. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 936
Stancja dla gimnazjalistów. Matejki 49. m. 4. zdg 35 958
Prof. rutynowany pedagog przygotowuje do matury, innych egzaminów ze wszystkich przedmiotów gimnazjalnych, gwarantuje wyniki. Mielżyńskiego 5 m. 6. zdg 32 508
Kursy handlowe Sawickiego pl. Wolności 2. wieczorowy 3 września. zdg 23 132/3
Gimnazjalistów na stancje, troskliwa opieka, dobre utrzymanie, pomoc naukach, blisko Berzera, Kantego, Długa 3 — 7. zdg 36 224
Kroju wyuczam paranki pod dobrymi warunkami Półwiejska 6 m. 24. zdg 36 169
Przyjmę uczennice gimnazjalne z utrzymaniem, opieką, pomocą w nauce, fortepian. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 36 048
Przyjmę dziewczynki religijne utrzymanie fortepian, opieka rodzicielska. — Strzelecka 3 b — 7. zdg 36 101
Gimnazjalistów przyjmę z utrzymaniem. Jeżycka. Reja 3 — 13. zdg 36 127
Pensjonat dla uczennic. Opieka, wszechstronna, dobre odżywienie. Opłata niska Saszczyńska, Aleja Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 36 285
Kroju sycia, modelowania, wyuczam gruntownie systemem wiedeńskim. Wykonuje wszelkie kroje według miary. Strojna, Podgórna 7. zdg 36 360
Gimnazjalistki 2-3 przyjmę, pokój duży, słoneczny, utrzymanie dobre, opieka, pomoc naukach. Rzepecka, Kreta 23. m. 7. zdg 36 398
Gimnazjalistę utrzymaniem blisko państwowego gimnazjum. Długa 3 — 1. zdg 36 392
25. MUZYKA
Pianistka na mistrzowskim kursie udzieli tania lekcji w domu. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdg 34 071
Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, filia Focha 47. Prospekty bezpłatnie. zdg 33 790
H. Zellnerówna dypl. nauczycielka udziela nowoczesną metodą. Aleja Marcinkowskiego 13, winda bezpłatna 10-12. 3-6. zdg 34 852
Fortepian lekcje gruntowne. Strzelecka 28b, parter. zdg 35 983
Repertuar salonowy bardzo tania sprzedam. Hoffmann, Piekary 3. m. 2. zdg 36 333

Planista acordeonem saksofonista, cześć lub klarnet potrzebni zaraz. Winkel, Trzemeszno, Rynek 4. zdg 36 371
26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej ceny drobnych.
Pani młoda dobrze polecona szuka posady, poprowadzi gospodarstwo samotnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 377
Służąca szuka posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 375
Młodsza uczeiwa, zdrowa przyjmie posade do dzieci, lub do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn zdg 36 349
Dziewczyna przychodna z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 348
Pomorzanka lat 31, znająca język polski, francuski i niemiecki, poszukuje posady do małych dzieci, oraz do pomocy pani domu, z dobrem poleceniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 361
Inteligentna szuka posady, wyręczy panią domu, udzieli pomocy w lekcjach. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdg 36 372
Dziewczyna uczeiwa, pracowita, czysta poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 379
Dziewczyna wiejska szuka posady do wszelkich prac domowych, ostatnie miejsce trzy lata. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 240
Posady poszukuje za skromnym wynagrodzeniem ewent. pokoiku za posługę, znam dobre gotowanie i wszelkie prace domowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 239
Krawcowa domowa dobytym krojem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 053
Dziewczyna młoda poszukuje posługi przed południem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 096
Przyjmę posade służącej młodej rodzinie lub samotnej osobie. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 080
Dziewczyna młodsza do wszystkiego bez gotowania, świadczywa dobre, poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 36 188
Dziewczyna do wszystkiego gotowaniem poszukuje posady zaraz, lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 185
Poszukuję posady gotowaniem lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 151
Zaufana czysta, szuka posady z gotowaniem 1-2 osób, 1-go. Świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 146
Poszukuję posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 9. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 36 142
Panna sześcioklasistka trzyletnia praktyka biurowa, pisząca maszyną szuka jakiegokolwiek posady, wynagrodzenie minimalne. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 123
Dziewczyna z dobrem gotowaniem, długotnieniem świadectwem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 234
Posługi popołudniowej poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 975
Dziewczyna uczeiwa, do wszystkiego, od 1. 9. szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 993

programy radiowe

POZNAN
Piątek, dnia 30 sierpnia.
Poznań 6.30 audycje poranne z Warszawy. 8.20 program. 8.25 wskazówki praktyczne. 11.57 tr. z Warszawy, Krakowa i Lwowa. 13.05 muzyka symfoniczna (płyty). 13.30 tr. z Warszawy. 15.15 przegląd gieldowy. 15.25 z Warszawy. 15.30 muzyka symfoniczna (płyty). 16 tr. z Warszawy i Lwowa. 18.30 „Lud wielkopolski”; pogad. p. t. „Region koła” (wygl. mgr. Jadwiga Pietruszyńska). 18.40 życie kultur., artyst. i społeczne Poznania. 18.45 muzyka skrzypcowa. 19.05 program. 19.15 koncert reklamowy. 19.30 z Warszawy. 20 skrzynka rolnicza. 20.10 z Warszawy. 20.35 płyty. 20.45 z Warszawy. 22 wiadomości sportowe. 22.10 z Warszawy.
WARSZAWA
Piątek, dnia 30 sierpnia.
6.30 audycja poranna. 12.03 wiadomości meteorologiczne i dziennik południowy. 12.15 koncert w wyk. orkiestry wojskowej. 13 chwilka dla kobiet. 13.05 muzyka niemiecka. 13.30 z rynku pracy. 15.15 przegląd gieldowy i wiadomości o eksporcie polskim.

15.30 muzyka salonowa. 16 pogadanka. 16.15 piosenki włosko-hiszpańskie. 16.35 pogadanka dla chorych. 16.50 codzienny odcinek
PROPONUJEMY „LAMPOWICZOM” na piątek:
16 Wrocław (315.8). Bach: Sonata H-moll i Suita francuska na flet i cembalo. Handel: Sonata G-dur. 19.30 Praga: „Dalibor”, opera Smetany. — 20.30 Wiedeń: Haydn: Symfonia B-dur. — Bruckner: Symfonia D-moll. 21 Lipsk (382.2): Wielkie potpourri walców. 24 Sztuttgart: Schoeck: koncert na skrzypce i orkiestrę. De Falla: Noc hiszpańska. II część — koncert operowy.
prozy. 17 recital skrzypcowy. 17.30 pół godziny walców. 18 pog. p. t. „Najpóźniejsze pogranicze”. 18.15 „Ola Polska śpiewa”. 18.30 skrzynka ogólna. — 18.40 chwilka społeczna. 18.45 koncert wieczorny. 19.15 koncert reklamowy. 19.30 trio fortepianowe. 19.50 aktualny monolog. 20 skrzynka rolnicza. 20.10 lekkie utwory fortepianowe. 20.35 piosenki w wyk.

Stefana Witasa. 20.45 dziennik wieczorny. 21 koncert symfoniczny muzyki rosyjskiej. 22 wiadomości sportowe. 22.10 mała orkiestra P. R.
ZAGRANICZNE
Piątek, dnia 30 sierpnia.
Radio Paris 20.30 koncert wagnerowski. 22.50 muzyka taneczna. 23 francuska muzyka baletowa. — Koenigswusterhausen 12 koncert. 14 muzyczne rozmaitości. 16 koncert ogrodowy. 17.45 piosenki ra alt i cello. 19.05 muzyka wojskowa. 20.15 „Diament” komedia fantast. Hebbła. 21 potpourri z walców. 22.30 recital cello. 23 muzyka taneczna. Londyn 22 koncert. 23.15 muzyka taneczna. Budapeszt 21.40 koncert. 23 ork. jazzowa. Sztuttgart 20.15 „Diament”. 22.30 koncert popularny. 0 do 2 koncert. Wiedeń 20.30 koncert symf. 22.10 muzyka taneczna. 23.45 do 1 kwartet wokalny. Praga 12.30 koncert salon. 15 koncert. 16.30 koncert. 19.30 „Dalibor”, op. Smetany. 20.40 wesoła muzyka. Monachium 21 muzyka taneczna. Mediolan 20.30 komedia. Bukareszt 20.15 solo na cello. 20.45 koncert. Wrocław 21 koncert.

Dziewczyna
z prowincji, lat 17 zdrowa, silna, cicha - szuka pracy do dzieci, lub pomocy pani - dobre świadectwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 365

Niemka
inteligentna, katolicka szuka posady ekspedjentki lub kasjerki, kaucja Oferty Kurjer Poznański zdg 35 375

Pomocnik
fryzjerski, dzielny w swym zawo- dzie, poszukuje posady. Oferty Skrzypczak Andrzej, Zbaszyn, Polna 3. ng 14 044

Ogrodnik
szuka posady stróża z mieszka- niem najchętniej w Poznaniu. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 849

Dzielna nauczycielka
38 lat, przyjmie posadę za utrzy- manie i dopłatę 15 złotych. Kon- wersacja francuska, niemiecka, angielski, muzyka. Bydgoszcz, Podwale 15, Ramilla Wiertel. - Prosi dołączyć znaczki. zdg 35 322

Czeladnik
piekarz-cukiernik samodzielny, si- la pierwszorzędna poszukuje po- sady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 607

Książkowa, kasjerka, biuralistka
z dłuższą praktyką, meżatka z dziećmi znajdująca się w przy- krem położeniu materialnym, szu- ka jakiegokolwiek posady. Łaska- we oferty Kurjer Poznański zdg 32 989

Rządca
kawaler, dobre polecenia, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 34 934

Radca - administrator
lat 50, żonaty, bezdzietny, 30 lat praktyki, samodzielnych stanowis- kach długoletnimi świadectwa- mi. Pobieram 200 miesięcznej emerytury, poszukuje pracy na większym lub mniejszym mająt- ku, bez pensji, tylko za deputat. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 376

Nauczycielka
dyplomowana 2 1/2 roku praktyki przyjmie posadę prywatną. Zgło- szenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 881

Posługaczka
poszukuje posługi raz w tygodniu z praniem. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 36 004

Inteligentna
panienka szuka posady do dzieci od 3 lat, lub wyrzeczenie pani do- mu. Umie szyc haftować, zna się nieco na kuchni. Oferty Kur- jer Poznański zdg 36 013

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem poszu-kuje posady. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 36 045

Szukam
posługi od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 973

TEATRY

Poznań, czwartek, 29. 8.

TEATR POLSKI - Dziś „Rozkoszna dziewczyna”.

Piątek, 30. 8. „Rozkoszna dziewczyna”.

Sobota, 31. 8. „Rozkoszna dziewczyna”.

Niedziela, 1. 9. „Rozkosz- na dziewczyna”.

TEATR NARODOWY

Niedziela, 1. 9. o godz. 16 „Cudowny rubin”.

TEATR LETNI w Zoologu: Dziś o godz. 8 rewja p. t. „Zaczynamy o 8-mej”.

KINA

Poznań, czwartek, 29. 8.

SŁOŃCE: „Mała mateczka”.

APOLLO: „Wiktor czy Wiktorja”.

METROPOLIS: „Legjon nieustraszonych”.

CORSO: „Legjon Śmierci”.

GONG: „Morderca”.

GWIAZDA: „10% dla mnie”.

OŚWIATOWE T. C. L.: „Syn King Konga” - oraz film naukowy.

RENAISSANCE: „Ostatnia kochanka generała Yeng”.

SFINKS: „Obrona Często- chowy - Przeor Kordecki”.

ŚWIT: „Dama z nocnego klubu”.

TECZA-Lazarz: „Platynowa Blondynka”.

TECZA-Wilda: „Siostra Marta jest szpiegiem”.

WILSONA: „Melodie cygań- skie”.

Poszukuje
posady jako samodzielna, naj- chętniej do wdowca z dziećmi. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 041

Dziewczyna
poszukuje posady w cichym do- mu. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 037

Służąca
do wszystkiego, gotowaniem, szu- ka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 999

Dziewczyna
czysta, uczciwa lat 22 z gotowa- niem szuka posady. Oferty Kur- jer Poznański zdg 36 066

Dziewczyna
gotowanie, do wszystkiego szuka posady od 1 września. Oferty Kur- jer Poznański zdg 36 067

Borowy
lat 30, z 12 letnią praktyką, do- bremi świadectwami, poszukuje posady, miejscowość obojętna. - Oferty uprasza nadesłać do Ad- ministracji Oredownika, Poznań, pod zdg 35 750

Nauczycielka
rutynowana wychowawczyni, z bardzo dobrimi świadectwami, poszukuje posady. Łaskawe ofer- ty do Kurjera Pozn. dg 3679

Młody
inwalida poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Oredownik, Łódź pod „Inwalida”. ng 14 301

Córka
gospodarska, ładna blondynka, mająca 3500 złotych gotówki i wyprawę wyjdzie zamaż za sa- modzielnego rzemieślnika lub właściciela gospodarstwa. Oferty Agencja Oredownika, Steszew, ng 14 056

Samodzielną
gospodyni, dziesięcioletnia prak- tyką, dobre polecenia lepszych lu- dzi przyjmie posadę do dwóch, trzech osób tylko w lepszym do- mu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 36 026

Student
szuka jakiegokolwiek pracy. Naj- chętniej u adwokata, reagenta. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 946

Poszukuje
posady do dziecka lub pomocy pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 949

Dziewczyna
wiejsza szuka posady do wszyst- kiego od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 950

Krawcowa
szuka posady. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 35 952

Nauczycielka
dyplomowana szuka posady Poz- naniu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 890

Panna
inteligentna z lepszej rodziny szuka pracy do bufetu, pierwsza posada. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 892

Panienska
z prowincji z lepszej rodziny, mi- la, inteligentna do dzieci szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 893

Dyplomowana
nauczycielka szuka posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 923

Nauczycielka
dyplomowana młoda, poszukuje posady. Skromne wymagania. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 913

Futra
tanio modernizuje - zdolny ku- sznierz poszukuje posady w dom, za dom. Oferty Kurjer Poznań- ski zdg 36 105

Posługaczka
poszukuje posługi całodzienną. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 931

Dziewczyna
do wszystkiego, świadectwa dłu- goletnie, szuka posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 936

Dziewczyna
skromna, czysto pierze, szuka po- sady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 937

Przychodnia
uczciwa poszukuje posady. Ofert- y Kurjer Pozn. zdg 35 941

Inteligentna
do prowadzenia gospodarstwa do- mowego jednej osoby szuka po- sady. Kurjer Pozn. zdg 35 942

Panienska
kochająca dzieci, pomoc w lek- cjach, pracach domowych, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 943

Pokojowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 936

Młoda
dziewczyna poszukuje posady do dzieci lub drobnych prac domo- wych. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 273

Posługi
do wszystkiego poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 277

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 196

Dziewczyna
silna, pracowita, uczciwa, z pra- niem może polecieć. Oferty Kur- jer Poznański zdg 36 154

Dziewczyna
skromna, dobrimi świadectwami szuka posady do wszystkiego od 1 lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 250

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem, z dobre- mi świadectwami poszukuje po- sady. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 251

Przychodnia
uczciwa, zaufana, dobre świadec- twa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 059

Używane
Książki Szkolne
kupuje placąc najwyższe ceny

W. E. WILAK,
ulica Podgórna 10, telefon 10-11
oraz Marszałka Focha 50, telefon 76-91

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Ofert- y Kurjer Poznański zdg 35 807

Osoba
miły spokojny charakter, znająca się na wykwintnej kuchni i pie- czeniu, zaprawach, hodowli dro- bni, przyjmie posadę lepszym do- mu na majątku, internacie. Ofert- y Kurjer Pozn. zdg 35 772

Posady
kasjerki, biuralistki lub korepe- tycy szuka nauczycielka. Łaska- we oferty do Kurjera Poznań- skiego zdg 35 718

Początkująca
jako służąca szuka posady. Ofert- y Kurjer Poznański zdg 35 713

Panienska
szuka posady do lepszych pańs- twa lub samotnej osoby. Zgło- szenia Kurjer Pozn. zdg 35 671

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady, naj- chętniej do samotnego państwa z dobrem poleceniem od zaraz. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 846

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 35 496

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 491

Dziewczyna
przystojna z prowincji umiejaca przy kuchni poszukuje posady u solidnych państwa od 1. 9. 1935. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 489

Panna
sierota, polsk m, niemieckim, po- szukuje posady do dzieci oraz wszelkich prac domowych. Ofert- y Kurjer Poznański zdg 35 738

Posługi
poszukuje 3 dni tygodniowo z pra- niem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 487

Maszynistka
niemiecki, francuski, angielski szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 436

Pianistka
dyplom. szuka posady nauczyciel- ki, sekretarki, pisze na maszynie, zna obce języki. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 437

Wychowawczyni
niemiecki, francuski, angielski, muzyka, wyjazd, najchętniej Warszawy szuka posady. Zgło- szenia Kurjer Pozn zdg 35 438

Ekspedjentka
oraz krawcowa szuka posady, wynagrodzenie przystępne. Ofert- y Kurjer Poznański zdg 35 441

Ekspedjentka
obojętnej branży szuka posady, złoży kaucję. Ofery Kurjer Poz- nański zdg 35 442

Gospodyni
szuka pracy. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 35 528

Służąca
poszukuje posady gotowaniem. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 523

Urządnicę gospodarczy
kawaler, szkoła rolnicza, prakty- ka, zmiany posady. Powódno, re- stante obornicki Rolnik. zdg 35 217

Służąca
do wszystkiego, gotowaniem, po- szukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 212

Pani
młoda szuka posady gospodyni do samotnej osoby. Oferty Kur- jer Poznański zdg 34 572

Pielęgniarka
Masarzyska
i zastępczyni pani domu szuka posady od 1 września. Oferty uprasza do Kurjera Poznańskie- go zdg 32 842

Poszukuje
stróżostwa lub woźnego, znam polski, niemiecki francuski, kau- cje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 153

Panienska
z prowincji, znająca robotki po- szukuje posady do dzieci od za- raz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 393

Panienska
z prowincji poszukuje posady do składu i pomocy domowej od za- raz. Oferty do Kurjera Poznań- skiego zdg 35 394

Ekspedjentka
początkująca szuka posady. Ofert- y Kurjer Poznański zdg 35 398

Kucharka
z dobrem gotowaniem, długolet- niem świadectwem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 401

Panienska
poszukuje posady składu i prac domowych. Oferty Kurjer Poz- nański zdg 35 403

Szukam
posługi najchętniej na Wildzie, Dębca. Oferty Kurjer Poznań- ski zdg 35 409

Podróżujących
poszukuje na nowo zaprowadzony artykuł, wysoka prowizja. Zgło- szenia Kurjer Pozn. zdg 35 424

Magisterka
farmacji, młodsza, potrzebna za- raz. Zgłoszenia: apteka, Wieleń n/Notecia. ng 14 045

kucharza
na kawalera wykwalifikowanego w swym zawodzie Kopje świadc- twem przesyłać Administracja Dóbr Kamień, poczta Kamień, k./Kalisza. zdg 35 812

Służąca
czysta dobrem gotowaniem do lat 30 potrzebna. Wroniecka 17. - skład cukrów. zdg 35 882

Uczeń
potrzebny. Zakład malarsko-po- zlotniczy Kwissa, Stary Rynek 46/47. zdg 35 887

Posługaczka
do wszystkiego od 1 września, do- bre świadectwa. Rzepeckiego 27, m. 8 (Lazarz - domy magistrac- kie). zdg 36 006

Chemik
(kobieta) potrzebna natychmiast, znająca dokładną analizę jeczmi- nia i siodu. Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 3808

Pomocnik
rzeźnicki, 1500 zł w posadę może się zgłosić. Gwarantuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 194

Kuśnierka - modelka
potrzebna, godziny 9 - 11. Skład Futur „Kamczatka”, Pierackiego 14. zdg 35 974

Dziewczyna
do wszystkiego, dobrem gotowa- niem. Matejki 1, mieszkanie 4. zdg 35 991

Pea krem
ULATWIA.....
RÓWNOMIERNE I BEZBOLENE
.....OPALANIE

nr 13 490

Nauczycielki
dyplomowane, do dwójga dzieci II i VI kl powoz. poszukuje na wieś od 1 IX. br. Język francu- ski lub niemiecki. Zgłoszenia: Marja Mellin, Kuczwały, poczta Chelmża zdg 36 266

Ogrodnik - leśnik
nasłennictwo, szkółkarstwo le- śno-owocowe potrzebny. Samot- ny, wolne utrzymanie, odpisy świadectw warunk. Oferty Kur- jer Poznański zdg 36 265

Służąca
młodsza z dobrem gotowaniem do samotnego pana na prowincję może się zgłosić od 1. 9. 35 r. z własną pościelą. Oferty Kurjer Poznański zdg 36 262

Dziewczyna
do wszystkiego, gotowaniem, uc- ciwa zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdg 36 253

Potrzebny
inkasent młody, sumienny odd- dział prowincja, kaucja wymaga- na. Polski Przemysł. Aleje Mar- cinkowskiego 14. zdg 36 062

Służąca
gotowaniem, dłuższymi świadc- twami potrzebna od 1 września. W. Garbary 41, Apteka. zdg 36 104

Kucharka
dobra potrzebna. - Jadródajnia, Grobla 27. zdg 36 113

Krawcy
plaszcz, judy, poszukiwani. - Wielka 20, II piętro. zdg 36 109

Retuszerka (kę)
na stałą posadę przyjmie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 215-16

Hafciarki
do stałej pracy na standardy za- raz potrzebne. Adres wskaze Kur- jer Pozn. zdg 36 114-15

Oddam
przedstawicielstwo, 4 - 500 mie- sięcznie zapewnione, potrzebna gotówka 3 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 278

Służący
kawaler, w młodszym wieku, po- trzeba zaraz lub od 1. 9. 35. - Zgłoszenia z odpisami świadectw oraz podaniem warunków przy- muję Majętność Dzierżanów - poczta Kuklinów, powiat Krotosz- ynzyn. zdg 36 268

Fryzjerka
stała. Wrocławska 38. zdg 36 217

Przychodnia
młodsza potrzebna od 1. 9. Kra- szewskiego 30, rzeźnictwo, zdg 36 199

Poszukuje
hafciarki, obeznanę w wszelkich pracach, zachodzących w zakres prac hafciarskich. Łaskawe zgło- szenia proszę złożyć Kurjer Poz- nański zdg 35 961

Poszukuje
uczni z prowincji w naukę rzeź- nictwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 891

Służąca
uczciwa, czysta, zdrowa, gotowa- niem, praniem. Słowackiego 27, m. 4, 17-20. zdg 35 896

Służąca
dobrem gotowaniem od 1 wrze- śnia poszukuje. „Eden”, plac Działowy. zdg 35 897

Uczennica
do krawieczyzny. Podgórna 6, m. 6. zdg 35 929

Okrećkarce
maszynowej akuratajnej wydam stałe prace poza dom. Podgórna 19, skład 8. zdg 36 001

Kucharz
kawaler, w średnim wieku - skromnych wymagań, z pier- wszorzędni świadectwami, kuch- nia warszawska, potrzebny od 1 lub 15 września. Hr. Czarnaeka, majątek Golejewko, poczta Pako- sław, powiat Rawicz. dg 3 725

Drogerzysta
pomocnik, wolny od wojskowej, dyplom, świadectwo truciźn, uczciwy, chętny, solidny, wia- dający polskim i niemieckim, dobry ekspedient, dekorator, foto-labo- rant, od 1. 9. potrzebny, 123 zł. - Wnioski z życiorysem, referen- cjami do administracji Kuriera Pozn. dg 3 725

Dobry
leikaż zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 36 314

Skład
kolonialno-delikatесowy, najruch- liwsza ulica Poznania sprzedam. Oferty Kurjer Pozn zdg 36 374

Dziewczyna
wiejsza z gotowaniem na probo- stwo. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 36 403

Uczennice
krawieczyzny na pół roku. Ra- tajczaka 9 - 7. zdg 36 385

Fryzjerka
dzielna na stałe zaraz. Wielka 22. zdg 36 229

Ekspedjentka
do piekarni z kaucją. Zgłoszenia Półwiejska 5, m. 10. zdg 36 305

Poważne Towarzystwo Ubezpieczeń
poszukuje kilku rutynowanych urzędników na posady, które są zaraz do objęcia. Oferty z poda- niem warunków uprasza się zło- żyć Kurjer Pozn. zdg 36 331

Absolwent
W. S. H. jako kierownik zaraz potrzebny. Oferty pod „Kursy Handlowe” do Biura Ogłoszeń, - Bydgoszcz, Dworkowa 54. ng 14 033

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Kawlar- nia, św. Marcin 31. zdg 36 298

Fryzjerka
Kramarska 25, pensja. zdg 36 288

Pomocnik
szwajski potrzebny Czesława 18. zdg 36 262

Dziewczyna
do wszystkiego, Ratajczaka 11, mieszkanie 45. zdg 36 186

Osoba
inteligentna, obowiązkowa po- trzeba do prowadzenia mniejsze- go gospodarstwa i dwóch dzieci, wiek 8, 5 lat, od 1. 9. 35., bez pensji. Oferty Kurjer Poznań- ski zdg 36 238

Gospodyni-kucharka
z dobrem gotowaniem, znająca zaprawy, chów drobiu na mają- tek od 15. 9. 35. Zgłoszenia z odp. świadectw Kurjer Poznań- ski zdg 36 292

Panienska
do składu pieczywa potrzebna, praktyka konieczna, referencje. Adres Kurje: Pozn. zdg 36 100

Dziewczyna
przychodnia Szczanięcka 10 - 5. zdg 36 183

28. ROZRYWKA

Obrona Czestochowy
„Przeor Kordecki”, Arcydziało Polskiej Chwały i Zwycięstwa już od dziś Kinoteatr „Sfinks”. zdg 35 479

Złudzenie wzrokowe
Co za bilardowe nogi!
... piersza klasa!!
(Hum. Listy - Praga.) S. F.

Co futro - to Edmund Rychter - co palto - to Edmund Rychter - co ubranie - to Edmund Rychter Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata
na miesiąc wrzesień 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 8,20, w agencjach w mieście zł 8,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 8,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartal